

DEMOKRACIJA

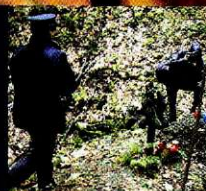
**Je samomor
travma iz
socializma?**

Potem ko je Slovenija dobila novega predsednika vlade Janeza Janšo, ki je bil trn v peti tako prejšnjemu režimu kot levičarski nomenklaturi v preteklih letih, so se začela tudi formalna pogajanja parlamentarnih strank za vstop v vladno koalicijo.

Od disidenta do predsednika vlade

9 771408 049069

POLITIKA
Vse naše
žrtve vojne
in revolucije

SLOVENIJA
Astronomsko
drago svetovanje
na železnici

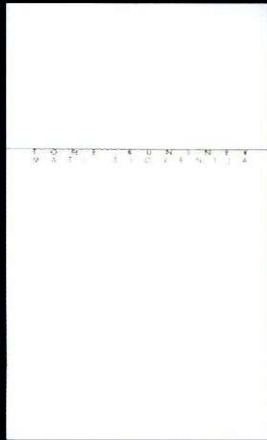

TUJINA
Ali Evropo
ogroža
radikalni islam?

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

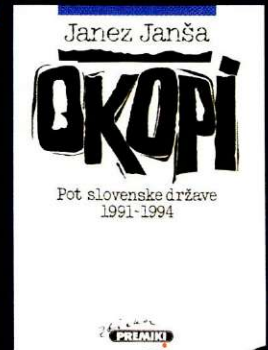
MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

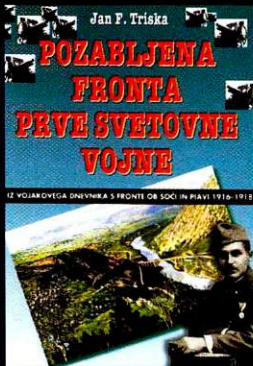
JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

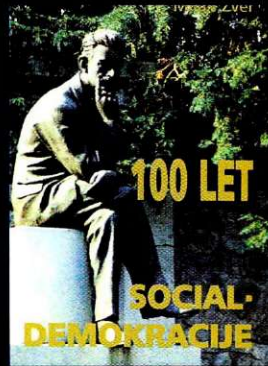
JAN F. TRISKA POZABLJENA FRONTA I. SVETOVNE VOJNE

Iz dnevnika českega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in Piavi. 240 strani, 5.500 SIT

MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906 SIT

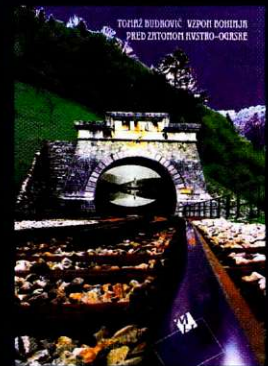
MILAN ZVER STO LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične ozivitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

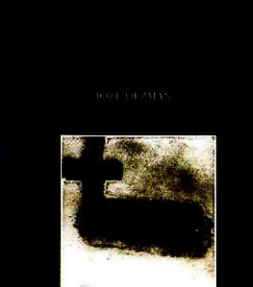
VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstrijci na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

TOMAŽ BUDKOVIČ VZPON BOHINJA PRED ZATONOM AVSTRO-OGRSKE

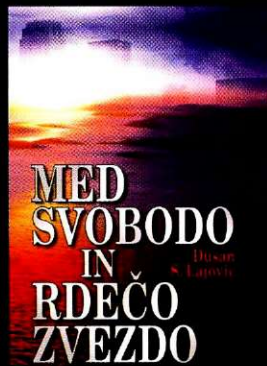
Bohinj od marčne revolucije naprej, v času graditve proge in od njenega odprtja naprej. 231 strani, 5.500 SIT

MOČ PREŽIVETJA

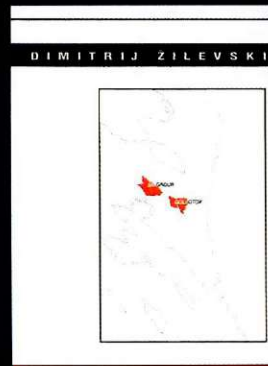
JOŽE DEŽMAN MOČ PREŽIVETJA

Knjiga opisuje krute zgodbe sirot, ki so jim partizani med 2. svetovno vojno pobili očeta ali oba roditelja. 336 strani, 6.510 SIT

DUŠAN S. LAJOVIČ MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Avtobiografska pripoved iz časa druge svetovne vojne. Knjigi je dodan seznam sodelavcev Udbe. 347 strani, 6.200 SIT

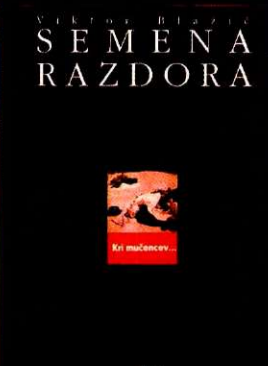
DIMITRIJ ŽILEVSKI OTOK BREZ MILOSTI

Pretresljiva avtobiografska izpoved iz pekla jugoslovanskih komunističnih zaporov. 256 strani, 3.996 SIT

IVE A. STANIČ PROTI

Nad sto avtorjev pojasnjuje in razkriva pravo podobo revolucije in protirevolucije na Slovenskem. Prispevke je zbral in uredil publicist Ive A. Stanič. 288 strani, 3.900 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugačnimi mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Slovo od hlapčevstva

*“Slovenci smo bili velik del svoje zgodovine pri-
krajšani za neposredno uveljavljanje svojih nacional-
nih interesov v mednarodnih in v meddržavnih odno-
sih ter za enakopravno udeležbo v njih. Po medna-
rodnem priznanju leta 1992, še posebej pa po letošnji
vključitvi v Evropsko unijo, so se Sloveniji odprle po-
polnoma nove možnosti mednarodnega delovanja. Z
vstopom v skupino najboljših držav se pred nas po-
stavljajo novi izzivi in nove odgovornosti.*

*Pred dnevi je Slovenija dobila ponudbo, da v skla-
du s svojo novo vlogo in glede na svoje pomembne
politične in gospodarske dosežke – kot prva med novi-
mi članicami – skupaj z Nemčijo in Portugalsko leto in
pol predseduje Evropski uniji, da torej prevzame vode-
nje evropskega sveta in njegovih teles med 1. januarjem
2007 in 30. junijem 2008. Sam način predsedovanja bo
odvisen od trajanja oz. zaključka postopkov pri spreje-
manju nove evropske ustave in od ustrezne ureditve te-
ga vprašanja. Obveznost predsedovanja EU oz. njenim
telesom je Slovenija sprejela, ko je stopila v to poveza-
vo. Vabilo, naj predseduje prva v deseterici novih čla-
nic, pa je znamenje velike pozornosti do Slovenije in
priznanje, ki za nas pomeni zadoščanje za čase, ko še
nismo mogli neposredno posegati v mednarodne od-
nose in odločati o evropski usodi. V Zboru za republiko
sodimo, da je ta ponudba priznanje in izziv, na katerega
se mora Slovenija odzvati pritrilno. O tem, ali je Slove-
nija pripravljena voditi in ali naj vodi Evropsko unijo, bo
razpravljaj in odločal državni zbor. Zbor za republiko želi
podpreti tiste poslanke in poslance, ki soglašajo, da je z
zadovoljstvom potrebno sprejeti to ponudbo za vodenje
Evropske unije, pri čemer je prepričan, da izraža večin-
sko mnenje slovenskega naroda in vseh slovenskih dr-
žavljanov. Poudarjena mednarodna vloga Slovenije bo
priložnost za politiko združevanja in vključevanja, ki jo
potrebujemo tudi doma. V času, ko bo Slovenija pred-
sedovala Evropski uniji, bo imela priložnost pokazati,
da je kot država sposobna biti subjekt mednarodnih
odnosov tudi na najvišji in najbolj odgovorni ravni.”*

Predsedstvo Zbora za republiko

(Ljubljana, 15. novembra 2004)

Navedeni poziv javnosti in slovenski politiki je apel ljudi, ki ima-
jo vizijo in širino in se zavedajo, da mora Slovenija ponujeno prilož-
nost predsedovanja EU skupaj z Nemčijo in s Portugalsko izkoristiti.
Potem ko smo bili stoletja nepomembna periferija Dunaja in del
Habsburške monarhije, desetletja del Jugoslavije in v podrejenem
položaju do Beograda, imamo prvič po osamosvojitvi priložnost,
da postanemo pomemben mednarodni subjekt. Ne samo da prista-
jamo na direktive in pobude iz Bruslja, ampak jih tvorno sooblikuje-
mo in jih celo produciramo. Že predsedovanje OVSE naslednje leto
bo pomemben projekt za Slovenijo, še pomembnejše pa bo vode-
nje Evropske unije, seveda če bo naša država ta izziv sprejela. Slo-
venci imamo priložnost, da se dokončno poslovimo od sintagme,
da smo “narod hlapcev”, o čemer smo nekoč kar naprej poslušali, in
da kot narod postanemo samozavestnejši in zrelejši.

Nedvomno se bo nova vlada pod vodstvom Janeza Janše spo-
sobna spoprijeti z novimi izzivi, še posebej če bo kadrovsko dobro
sestavljena. Številni ljudje iz teh strank imajo izkušnje še iz časa De-
mosa in osamosvajanja. V novi vladni koaliciji bo po vsej verjetnosti
poleg SDS, NSi in SLS še DeSUS. Pri stranki upokoјencev je še pre-
cej neznanek, saj se v njej nekateri močno upirajo vstopu v koalicijo.
Zaradi tega stranka stalno dviguje svoje zahteve, kar v slabo voljo
spravlja druge morebitne koalicijske partnerice. Po drugi strani pa
so pogajalci DeSUS pod stalnim pritiskom, saj jim po telefonu grozi-
jo tisti, ki se ne morejo sprijazniti z dejstvom, da namerava stranka
stopiti v desnosredinsko vladno koalicijo. Šele po petkovem glaso-
vanju na njihovem svetu stranke bo dokončno jasno, ali bo stranka
upokoјencev vstopila v novo vlado koalicijo. Če bo odločitev pozitiv-
na, bodo v vladi prevzeli vodenje enega izmed državotvornih minis-
trstev, če pa bo odločitev negativna, se lahko stvari še pošteno zple-
tejo ... In koliko ministrstev naj bi imale posamezne stranke v koaliciji?
Načelno je merilo takšno, da posamezni stranki za 3,5 poslanca pripa-
da eno ministrsko mesto, pri čemer naj bi bilo pomembno merilo tudi
kvaliteta predlaganih kandidatov. Stranke tako novemu predsedniku
vlade za posamezna ministrstva ponujajo po več kandidatov. In premi-
er ima možnost, da med predlaganimi kandidati izbere najboljše ljudi,
ki bodo res sposobni voditi ministrstva v dobro države in ljudi.

Nova vlada nikakor ne bo imela lahkega dela, saj na posameznih
ministrstvih izrazito prevladujejo kadri, ki so blizu liberalne demokrati-
je in združene liste. Očitno pa ne bo lahko niti tistim, ki bodo občasno
podpirali Janševo vlado. Tako se je v zadnjih dneh sredi kriminalistič-
ne preiskave znova znašel Zmago Jelinčič. Je to naključje ali svarilo?

Metod Berlec

**Slovenci imamo
priložnost, da se
dokončno
poslovimo od
sintagme, da smo
“narod hlapcev”,
o čemer smo
nekoč kar naprej
poslušali, in da
kot narod
postanemo
samozavestnejši.**

9 O politični sredini

Politična sredina je vmesni prostor med skrajno levico in skrajno desnico. Ampak v čem je njena sredinskost?

11 Od disidenta do premierja

12 Na jesen pomladna koalicija

Potem ko je minuli torek Slovenija dobila novega predsednika vlade, so se začela tudi formalna pogajanja parlamentarnih strank za vstop v vladno koalicijo. Slednja bo, kot vse kaže, pomladno obarvana, saj jo bodo sestavljale pomladne stranke SDS, NSi in SLS, skoraj gotovo pa se jim bo pridružil tudi DeSUS.

15 Odkrito o žrtvah revolucije

Državni svet je 11. in 12. novembra gostil strokovni posvet pod naslovom Žrtve vojne in revolucije, na katerem so zgodovinarji in drugi strokovnjaki predstavili svoje izsledke.

18 Astronomsko drago svetovanje

22 Zgodba o uspehu ali ...

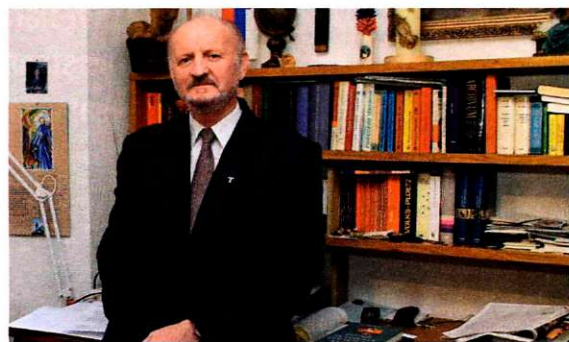
24 Samomor - travma iz socializma?

32 Konec strpnosti?

Politični umor in neštete grožnje, požgane džamije in krščanske cerkve, čedalje večji občutek ogroženosti na obeh straneh, povečevanje policijskih pristojnosti ... Prizorišče teh dogodkov je država, ki je veljala za eno najbolj svobodomiselnih, odprtih, strpnih in miroljubnih na svetu – Nizozemska. Kaj je v ozadju teh dogodkov in kaj pomenijo za celotno Evropo?

34 Slovenci moramo očistiti spomin

Pogovor z dr. Metodom Benedikom

V tem spominu ostajajo tako pozitivne kot negativne stvari. Očiščenje spomina zahteva, da skušamo stvari gledati takšne, kot so bile, brez slehernega prikrivanja in zlaganosti, brez sprenevedanja. Vendar s prečiščenim spominom v tem smislu, da spomin očistimo obsojanja in maščevanja.

42 Ubijanje civilistov

56 Združeni narodi NBA

Devetinpetdeseta sezona NBA se je za Primoža Brezca začela sanjsko. Že v drugi uradni tekmi je na moč presenetil.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62
 Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtčnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babadžić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babadžić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: Dane Kostrič
 Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.
 Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.
 Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Ključna so menedžerska znanja

Pogovarjali smo se z novim generalnim sekretarjem DZ Lovrom Lončarjem.

Državni zbor vas je s precejšnjo večino imenoval za generalnega sekretarja državnega zbora. Nekaterim se je zdelo vaše imenovanje na omenjeno mesto nekoliko prehitro.

Poslovnik državnega zbora RS določa, da se generalni sekretar državnega zbora lahko imenuje na prvi seji, najkasneje pa v 30 dneh po konstituiranju državnega zbora. Tudi v gradivu strokovnih služb DZ, ki so ga pripravile za prvi sestanek začasnih vodij PS, je bila predstavljena možnost imenovanja generalnega sekretarja državnega zbora že na prvi seji. Da se odločitev o imenovanju generalnega sekretarja sprejme čim prej oz. že na prvi seji DZ, je po vložitvi predloga mojega imenovanja podprla tudi prejšnja generalna sekretarka DZ.

Je to, da ste bili zadnja leta sekretar poslanske skupine SDS, prednost ali ovira?

Kot sekretar poslanske skupine sem dobro spoznal delovanje državnega zbora, večino sodelavcev v strokovnih službah DZ in se seznanil z dosedanjimi pripombami in predlogi za delo državnega zbora. To mi bo omogočilo lažje sprejemanje odločitev v skladu s pristojnostmi za še boljše delovanje posameznih služb v DZ.

Kaj pa izobrazba? Po mnenju vaše predhodnice je dobro, če je na tej funkciji pravnik. Kakšno je vaše mnenje glede tega?

Gre za strokovno funkcijo. Pri svojem delu vodenja, koordinacije, organizacije in usklajevanja služb DZ je generalni sekretar vezan na zakonske predpise, poslovnik in druge akte DZ ter na sklepe in izhodišča kolegija predsednika DZ. Pri tem pa mora imeti tudi organizacijske in vodstvene izkušnje ter lastnosti. Nikjer ni predpisano, da mora imeti generalni sekretar DZ pravno izobrazbo. Poleg tega je v državnem zboru oz. njegovih službah zaposlenih veliko pravnikov, ki v morebitnih pravnih dilemah lahko svetujejo vodstvu in službam državnega zbora in ki s svojim znanjem, nasveti, nalogami in pooblastili zagotavljajo formalnopravno korektne odločitve. Ključna so menedžerska znanja.

Nedvomno pa je dobro, da je prišlo na tem mestu do zamenjave, saj je bila vaša predhodnica na tem mestu že "celo večnost".

O tem je odločila večina poslank in poslancev v državnem zboru.

Kakšne naloge opravlja generalni sekretar DZ?

Generalni sekretar državnega zbora vodi službe državnega zbora in je za svoje delo odgovoren državnemu zboru. Generalni sekretar organizira in usklajuje delo služb pri opravljanju del in nalog za državni zbor, njegova delovna telesa, poslanske skupine in poslance, zagotavlja enotno delovanje služb, skrbi za razvoj organizacije in dela služb državnega zbora. Pri vseh teh nalogah je seveda vezan na poslovnik DZ in druge predpise.

Pred kakšnimi izzivi je državni zbor in še posebej parlamentarne službe, ki skrbijo za nemoten potek dela DZ in jih boste vodili vi?

Za državni zbor in njene službe bodo prve naloge predvsem na področju izvajanja zakona o sodelovanju med državnim zborom in vlado v zadevah EU, seveda pa parlamentarne službe čakajo še mnoge druge naloge, ki so bodisi trajnega, bodisi začasnega značaja in so pomembne za nadaljnje delo državnega zbora. Največja pozornost bo še naprej namenjena zagotavljanju nemotenega dela v DZ pri sprejemanju zakonodajnih odločitev in čim kakovostnejši strokovni in tehnični podpori poslancem državnega zbora.

Kaj bodo vaše prve naloge v prihodnje?

Prve dni po nastopu nove funkcije sem namenil analizi in pregledu stanja ter odprtih nalog v strokovnih službah DZ. Opravil sem že večino pogovorov s poslanskimi skupinami oz. njihovimi predstavniki, da zberem tudi njihove pripombe, predloge in mnenja o delu državnega zbora, ki so bila izražena že v prejšnjem mandatu, saj se mi zdi sodelovanje med poslanskimi skupinami in drugimi službami v državnem zboru izjemnega pomena za kakovostno delo državnega zbora. Zato bom za svoje predloge in ukrepe, ki jih bom v prihodnje sprejel in predlagal za še boljše delo strokovnih služb DZ, iskal čim širšo podporo znotraj državnega zbora ob upanju na razumevanje, da se vseh odprtih zadev žal ne da vedno rešiti hitro.

M. B.

Kulturni boj
(Stran 8)

Prva demokratična
politična organizacija
mladih
(Stran 10)

Bohinc padel na izpitu
(Stran 26)

Obogateti čez noč
(Stran 27)

Avtomobil prihodnosti
(Stran 30)

Arafatova dediščina
(Stran 31)

Govorica duše
(Stran 38)

V čast Balanchinu
(Stran 39)

Murkovi nagrajenci
(Stran 40)

O Krasu s srcem
(Stran 44)

Etnološki leksikon
(Stran 46)

Spopad pod ledom
(Stran 48)

Balkanski posli
(Stran 55)

Siddharta na
domaćih odrih
(Stran 58)

Zimske pnevmatike –
nebodijihitrea?
(Stran 60)

Vseevropsko gibanje
(Stran 62)

Konec Gabrove dobe
v šolstvu
(Stran 66)

Nezamenljivi Rop

Pred nedavnim je dosedanji ameriški državni sekretar Collin Powell ponudil odstop, čeprav je bil George W. Bush še enkrat izvoljen za predsednika ZDA. Očitno pa poslavljajočemu se predsedniku slovenske vlade niti na misel ne pride, da bi ob neuspehu LDS na letošnjih volitvah ponudil odstop. Tako ostajata le dve možnosti: ali bo Rop v prihodnje nastopal kot prvak opozicije ali pa ga bodo morali njegovi strankarski tovariši iz pisarne predsednika LDS odnesti – z nogami naprej, seveda.

Privilegiji

Privilegiji so čudna reč. Čim več jih imaš, tem več bi jih rad imel. Razmnožujejo se hitreje kot zajci: najprej imaš dva, že čez en teden pa po zakonu naravnega razmnoževanja že štiri. Čez tri tedne, če seveda nobenega ne odreš in si ga ne privoščiš za kosilo, jih imaš 16, čez mesec dni 256 in tako najprej. S približno enako, če ne še večjo hitrostjo se množijo poslanski privilegiji. Na začetku so imeli poslanci samo poslansko imuniteto in visoko plačo. Nato so si uzakonili, da jim kot izvoljencem ljudstva pripada še stanovanje, mobilni telefon, službeni avtomobil, prenosni računalnik in tako naprej. Privilegij na privilegij. V smer privilegijev je šel tudi predlog poslance LDS Rudolfa Mogeta, ki je na seji mandatno-imunitetne komisije pretekli teden predlagal, naj bi se najemnine za poslance, ki imajo službeno stanovanje, znižale. Kot je tarnal, sedanje službeno stanovanje za poslance predstavlja velik strošek. Zamislite si, je razlagal, kako je, če moraš za najemnino za dvosobno stanovanje v izmeri nekaj več kot 60 kvadratov na Kotnikovi odšteti kar 72 tisoč tolarjev. Samo predstavljajte si, kako veliko je to poleg vseh drugih stroškov, ki jih ima pri svojem delu poslanec. Vsak dan mora nekaj pojediti in popiti v na pol zastojarski parlamentarni restavraciji, vsak dan mora parkirati na zastojarskem parlamentarnem parkirišču, vmes se mora zastoj pogovarjati po službenem mobilni telefonu ... Vse to so seveda veliki stroški, zaradi katerih se ti na koncu lahko zgodi, da nimaš niti za BMW, kakršnega si je pred kratkim omislil Tone Anderlič. Tega Moge seveda ni rekel, je pa govoril tako, da si upam staviti, da mu je, takoj ko je prišel iz parlamenta, prvi klatež v roko stisnil 100 tolarjev.

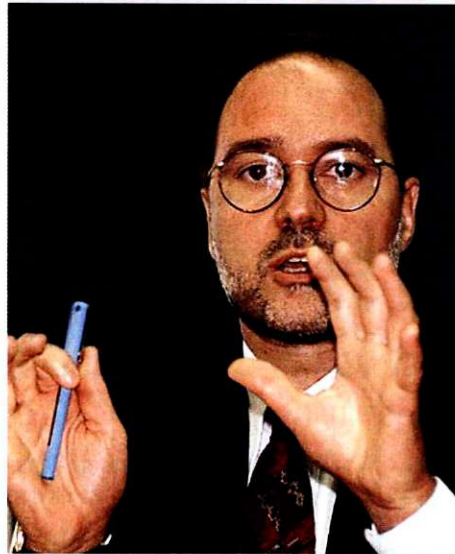
Seveda je nerodno, če poslanec, ki ima nekaj več 400.000 plače, toži, da se težko odreče 72.000 tolarjem, ni pa nerazumljivo. Navsezadnje se v tej državi iz dneva v dan vse draži, čeprav država oziroma LDS, ki jo še vedno formalno vodi, tega za živo glavo ne bi priznala. Namesto tega njeni predstavniki še vedno raje sadijo rožice. Tako so denimo pretekli teden v razpravi, po kateri je parlament izvolil novega mandatarnja, znova razlagali, kako se v državi cedita med in mleko, kako finančni kazalci še nikoli niso bili boljši in kako Janezu Janši menda zapuščajo sanjsko dediščino. Seveda so pozabili omeniti, da je računsko sodišče ugotovilo, da je finančno ministrstvo javnosti posredovalo prikrojene podatke in da je EZ ugotovila, da jim je naša država pošiljala napačne podatke o našem zunanem dolgu. A kaj bi to. To so nepomembne malenkosti. Pomembno je le tisto, kar reče Tone Rop, in če on nekaj reče, to drži kot pribito.

No, kljub temu se bojim, da bo Janša, ko bo prevzel vlado, ugotovil, da je ta država v finančnem razsulu. Kriva pa seveda ne bo LDS, ampak sam, kajti le on ima v tej državi ta redki privilegij, da je vedno kriv za vse.

Aleš Kocjan

h-umor

diktafon

"Vse je odvisno od rezultata, ki ga naložba prinese."

(Mitja Gaspari, guverner Banke Slovenije, o tem, da vsaka naložba še ni razvojna in da vsaka poraba sama po sebi ni slaba)

"Notarji so zadnje mesece zasuti z likvidacijami in s prodajami lastnih deležev."

(Davčni svetovalec Klemen Šešok o tem, kaj počnejo lastniki podjetij pred predvideno Ropovo davčno reformo, ki začne veljati 1. januarja 2005)

"Ena od ponudb je bila 17 milijonov evrov, toda nismo je sprejeli, ker je Autocommerce ponudil več."

(Sonja Gole, direktorica Adrie Mobil iz Novega mesta, je razkrila, da je 49 vodstvenih delavcev družbe s prodajo svojih deležev prejelo po 400 milijonov tolarjev kupnine.)

"Takšne smrti si Arafat ni želel, še manj za služil. Večni borec za palestinsko državo je padel daleč od domovine, ne da bi ga pokosile okupatorjeve krogle."

(Novinar Aleš Gaube je nezadovoljen, ker Arafat ni umrl častne smrti.)

"Sproščenost, ki vlada v Evropi, je precej drugačna od tiste, ki se ji predajata Cukjati in Peče, kadar modrujeta o črnih in umetno oplojenih samskih ženskah."

(Dr. Miha Kovač se čuti ujetega med dvema vrsnata sproščenosti.)

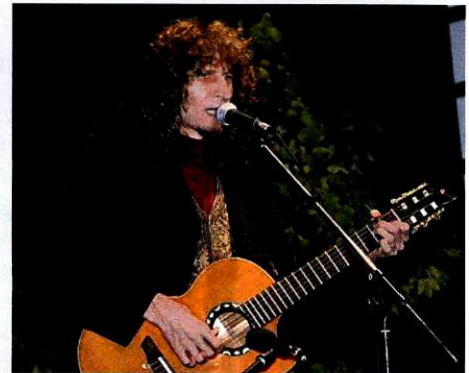
"Na potovanjih se je razbilo že nekaj stekleničk."
(Pevka Beyonce ne varčuje s parfumi.)

"V levo sceno sodijo desničarji, car je pa tisti, ki je levičar."

(Skupina Kocka ne gre ne levo ne desno, ampak na bolje.)

"Ha ha, pesem je napisal Matej. Pa sem vas ..."

(Duška Pogorelnik iz dueta Amor zavrača govorice, da ima romanco z natakarnjem, čeprav prepeva pesem Ljubim kelnerja.)

"Proti ničju je krasen že en sam dih, en sam srčni utrip, en sam svetlobni žarek, en sam zvok, en sam smeh, pa tudi krik, jok."

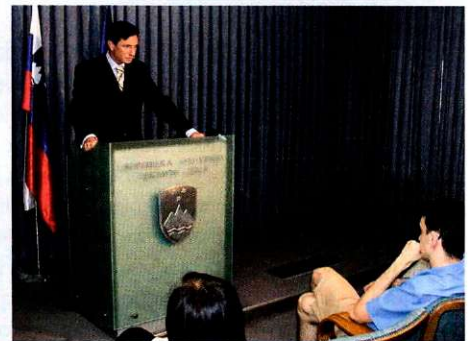
(Adi Smolar prisega na skromnost.)

"Še vedno ista stara Rebeka. Ha, ha."

(Rebeka Dremelj se v naslednjih desetih letih ne namerava spremeniti.)

"Pa še geslo za levičarje na naslednjih volitvah: 'Oj, Rode, vrni se in moli za desnico, da bo zmagala levica.'"

(Ivo Leban iz Ozeljana močno pogreša prejšnjega ljubljanskega nadškofa.)

"Kadar koli so se stvari zaostrile in se je postavilo vprašanje javne podpore, je cela vrsta ljudi najprej vprašala, kaj bodo rekli borci, mogoče je vsak deveti ali deseti vprašal, kaj bodo rekli delavci."

(Predsednik ZLSD Borut Pahor pogreša socialdemokratsko usmeritev lastne stranke, ki se očitno še vedno ozira za pridobitvami revolucije.)

"Res si težko predstavljam direktorja Mercatorja kot eksponenta levice na Slovenskem."

(Marksist dr. Božidar Debenjak ne verjame v levo usmerjenost Kučanovega klana.)

Poprava krivic

Ministrstvo za pravosodje je vse tiste, ki še niso vložili pisne zahteve za popravilo krivic kot nekdanji politični zaporniki ali svojci po vojni pobitih oseb, pa to nameravajo storiti, pretekli teden pozvalo, naj to storijo do 31. decembra letos. Takrat se namreč izteče rok, ki ga za vložitev zahtevkov določa zakon o popravilu krivic. Kot je v sporočilu za javnost zapisalo ministrstvo za pravosodje, lahko do omenjenega roka pisne zahteve naslovijo na Komisijo vlade RS za izvajanje zakona o popravilu krivic, Dalmatinova 2, Ljubljana. Komisija bo upoštevala in obravnavala vse vloge, ki bodo na njen naslov prispele do konca leta oziroma bodo s priporočeno pošiljko poslane najpozneje 31. 12. 2004. Po tem datumu komisija, kot so sporočili, vlog ne bo več sprejela

Rok za vložitev zahtev za popravilo krivic se bo iztekel čez dober mesec.

Goli otok

oziroma bo morebitne nepopolne vloge samo še dopolnjevala. In kdo vse lahko vložijo omenjeni zahtevki? Po zakonu o popravilu krivic, ki ga je državni zbor sprejel leta 1996, nato pa ga še trikrat popravil ali dopolnil, so do popravila krivic upravičeni vsi nekdanji politični zaporniki in vse po vojni pobite osebe oziroma njihovi svojci. Pri tem se po zakonu kot nekdanji politični zaporniki štejejo vse osebe, "ki so bile v času od 15. 5. 1945 do 2. 7. 1990 na ozemlju sedanje Republike Slovenije neupravičeno in v nasprotju z načeli in pravili pravne države zaradi razrednih, političnih ali ideoloških razlogov v sodnem ali upravno-kazenskem postopku obsojene na kazen odvzema prostosti ali jim je bila prostost odvzeta v teku teh postopkov"; prav tako pa tudi osebe, "ki so bile v upravno-kazenskem postopku, zaradi prekrška, kaznovane na odvzem prostosti ali jim je bil izrečen ukrep določitve prebivališča ali so bile poslani na opravljanje družbeno koristnega dela zaradi prevzganja". Za po vojni pobite osebe se štejejo vse osebe, ki so bile v omenjenih postopkih obsojene na smrt in je bila smrtna kazen nad njimi tudi izvršena, in vse osebe, ki so bile usmrčene brez obsodbe sodišča. Zakon natančneje opredeljuje tudi pojem svojca po vojni pobitih oseb. Po zakonu so to vsi, ki so po predpisih o invalidskem in pokojninskem zavarovanju upravičeni do družinske pokojnine od po vojni pobite osebe.

A. K.

modrosti tedna

"Razni levo usmerjeni komentatorji razlagajo, kako je LDS izgubila ne zato, ker se je preveč nagnila na levo, ampak zato, ker se je obnašala premalo odločno (beri: levičarsko) – češ da je preveč popuščala opoziciji pri 'načelnih' zadevah. Ti se, kot kaže, ne morejo sprijazniti z dejstvom, da se je njihov ideološko skonstruirani svet začel nezadržno sesuvati, tako da tudi tradicionalno demoniziranje 'desničarskih' sovražnikov in svarjenje ljudi pred njimi ne more več vzgati."

(Sociolog dr. Matevž Tomšič)

"Nauk ameriških volitev je torej grenak za sekularizirane liberalne kroge, ki vse gradijo na enostranskem poudarjanju svoboščin brez upoštevanja svobode slabotnih. Njihovo gledanje je prišlo tako absurdno daleč, da se navaden evropski državljani ob nekaterih zakonih sprašuje, kaj je še normalno in sprejemljivo in kaj ne, kaj je večina in kaj je manjšina v neki družbi, koga družba ščiti in koga privilegira. Taka drža je v Evropi sprožila reakcijo oz. razmah skrajnih levic in desnic, nacionalizme, šovinizme in rasizme."

(Urednik Družine Franci Petrič)

LDS vztraja do konca

Po vseh zapletih, ko je mesto direktorja Slovenske odškodninske družbe (SOD) zapustil Igor Kušar in odšel za člana uprave v Zavarovalnico Triglav, je upravni odbor SOD na mesto direktorja družbe začasnoma imenoval predsednika odbora Gorana Bizjaka, člana uprave družbe Casino Portorož. Bizjak bo direktor SOD do imenovanja novega direktorja, na mestu predsednika upravnega odbora pa ga bo zamenjal namestnik Igor Omerza, podžupan mestne občine Ljubljana iz vrst LDS. Spomnimo, da so zaposleni v družbi Casino Portorož na račun Bizjaka v zadnjih mesecih izrekli veliko gorkih. Med največjimi očitki na njegov račun je bilo slišati politično kadrovanje s strani LDS, kar naj bi izpeljala Marijana Kanduti, tesna sodelavka Antona Ropa in predsednica nadzornega sveta portoroške igralnice. Upravni odbor SOD pa Bizjaku vodilne vloge ni zaupal v celoti. Zastopniška razmerja v vodstvu so namreč urejena tako, da SOD zastopajo direktor in namestnika direktorja, direktor zastopa družbo le skupaj z obema namestnikoma, namestnik direktorja pa le skupaj z direktorjem. Pri tem je upravni odbor ovrgel lastni sklep s konca oktobra, po katerem naj bi vodenje SOD kot v. d. direktorice prevzela voditeljica službe za notranjo revizijo Irena Starman. Omenjeni predlog naj bi bila obravnavala vlada, a ga je z dnevnega reda dopisne seje umaknila na pobudo treh ministrov ZLSD. Ti naj se ne bi bili strinjali s postopkom imenovanja Starmanove, kljub napovedim pa vlada o imenovanju Starmanove na zadnji seji ni odločala. Sestava vodstva SOD je namreč zelo pomembna, saj družba ureja pravice denacionalizacijskih upravičencev, poleg tega je lastnica deležev v številnih slovenskih podjetjih. Prav zaradi tega se v javnosti pojavljajo namigi, da bo SOD še v teh nekaj

Bo SOD (do pred kratkim jo je vodil Igor Kušar) v teh dneh prodala državne deleže nekaterih družb?

dneh ali tednih do menjave oblasti na hitro prodala deleže Mercatorja in še nekaterih drugih družb. Šlo naj bi za t. i. menedžerske odkupe. Očitno želi Anton Rop izpolniti svoje obljube in zaveze nekaterim menedžerjem.

V. K.

Evropska poslanka v stiku z volivci

Domžalčani in seveda vsa Slovenija so bogatejši za novo poslansko pisarno, tokrat za pisarno, v kateri bo sedela poslanka evropskega parlamenta. V petek je namreč Romana Jordan Cizelj, poslanka Slovenske demokratske stranke v politični skupini Evropske ljudske stranke - evropskih demokratov v evropskem parlamentu v Domžalah slavnostno odprla svojo poslansko pisarno. Ob tem je Jordan Cizljeva izrazila veselje, da bo lahko tudi na ta način slovenskim državljanom približala delovanje evropskih institucij, še posebej evropskega parlamenta. Na vprašanje, zakaj se je odločila za odprtje pisarne v Domžalah, Jordan Cizljeva odgovarja, da je želela s tem tudi na simbolni ravni poudariti svojo povezanost z lokalnim okoljem. "Pisarna bo odprta tako za tiste, ki bodo potrebovali splošne informacije v

Romana Jordan Cizelj je odprla poslansko pisarno v Domžalah.

zvezi z delovanjem evropskega parlamenta, kot tudi za vse, ki bi radi navezali osebni stik z mano," pravi Jordan Cizljeva, ki si kot edina slovenska predstavnica v parlamentarnem odboru za industrijo, raziskave in energetiko še posebej želi, da bi navezala tesne stike s predstavniki stroke. Vsi, ki bi želeli kaj več izvedeti o delu v evropskem parlamentu, in vsi, ki potrebujejo kakšne informacije in nasvete, so dobrodošli v poslanski pisarni Romane Jordan Cizelj. Pisarna bo odprta vse delovne dni v tednu, uradne ure pa bodo ob ponedeljkih, sredah in petkih.

M. P.

Kulturni boj

O bdobje po volitvah je priložnost za natančnejše analize volilnega (ne)uspeha posamezne stranke ali kandidata. Nič manj pomembna ni niti splošna ocena predvolilne kampanje. V tem oziru so bile letošnje volitve nekaj posebnega, saj se je prvič zgodilo, da je veliko mnenjskih voditeljev ocenilo predvolilno kampanjo kot dolgočasno. Razlog je povsem preprost: v ožji predvolilni kampanji, torej v mesecu dni pred volitvami, so bile ideološke teme potisnjene v ozadje, medtem ko so se v preteklosti predvolilna soočenja vrtela okoli ideoloških vprašanj kakor mačka okoli vrele kaše. Toda širša predvolilna kampanja vseeno ni bila tako dolgočasna, saj je skušala LDS preko afere "izbrisani" znova vnesti delitev Slovencev na napredne in nazadnjaške – seveda na račun pojmov, kot so svoboda, strpnost in človekove pravice. Prav ti pojmi so bili doslej v kulturnobojnih polemikah najbolj zlorabljeni.

Toda vendarle lahko ugotovimo, da se je družbena in kulturna klima v primerjavi z volitvami pred štirimi leti močno spremenila, pri čemer so pre-

Janša si brzkone ne želi posnemati prakse LDS, ki je sestavljala velike, programsko mešane koalicije.

cej vidno vlogo odigrali strankarski veljaki dosedanje opozicije oziroma nove oblasti, saj so se ves čas izogibali skrajnim opredelitvam v izrazito ideoloških vprašanjih, čeprav je treba pri tem pripomniti, da je bilo včasih treba sprejeti tudi kakšen gnil kompromis. Takšno potezo je morala na primer narediti SDS glede vprašanja pravice do splava, saj je morala na eni strani nagovarjati sredinske volivce, ki so bolj ali manj liberalno usmerjeni. Nekaj podobnega velja tudi za verouk v šolah. Tako je Janez Janša na vprašanje v Delovi Sobotni prilogi, ali se za-

vezema za verouk v šolah, odgovoril nikalno. Po eni strani je bilo to taktično dobro, saj se je s tem na kratko izognil pasti, ki mu jo je nastavil novinar. Po drugi strani pa je problem v tem, da večina slovenske javnosti pozna samo krilatico "verouk v šolah", ne razlikuje pa med pojmom "verouk" in "verski pouk", niti ne razlikuje med uvajanjem verouka v

šole in priznanjem verouka kot enega od izbirnih predmetov. Povsem pa so na volitvah pogoreli tisti, ki so pričakovali, da bodo volivci primer- nost političnih strank ocenjevali glede na njihov odnos do NOB.

Vendarle je Janša svojo sredinsko držo ohranil tudi po volitvah, saj je v vladno koalicijo povabil tako rekoč vse politične stranke. Na prvi pogled se zdi, da gre za norost, saj bi si težko predstavljali, da bi SDS v vladni koaliciji sodelovala z LDS ali ZLSD glede na vse, kar se je dogajalo v minulih štirih letih. Toda po drugi strani gre za modro politično taktiko, ki je prilagojena proporcionalnemu volilne-

mu sistemu; le-ta namreč omogoča mešane koalicije. Janša si brzkone ne želi posnemati pretekle prakse LDS, ki je sestavljala velike in programsko mešane koalicije ter s tem precej oslabilo opozicijo, zato je le malo verjetno, da bi zelo resno mislil s povabilom LDS v vladno koalicijo. Jasno je, da je Janša svojo sredinsko politiko zastavil dolgoročno, kajti čez štiri leta bodo znova parlamentarne volitve in pomladne stranke se bodo morale torej tudi v prihodnje izogibati ideološkega zdraharstva.

Gašper Blažič

Korupcija ni le tisto, kar da nekdo komu za uspešno podpisano pogodbo v kuverto, ampak so tudi druge vrste korupcije, ki so v slovenskem prostoru v zadnjih nekaj letih zelo zazivele. Samo za trenutek se ustavimo pri t. i. neposredni korupciji, kjer podjetniki povedo, da morajo za vsak sklenjen posel nakazati na račun tretje osebe (ne na

račun podpisnika pogodbe) tudi do 5 odstotkov vrednosti podpisanega posla. Zaradi velikih razprav o korupciji so se v zadnjih letih v Sloveniji razpasle druge vrste. Zaposlovanje samo "naših", to je pripadnikov vladajoče stranke, je svojevrstna korupcija in tega ne more zanikati nihče. Za pretekla leta je veljalo, da niti zaposlitev čistilke ni šla mimo glavnih kadrovikov odhajajoče vladajoče elite. Kako je bilo šele na drugih področjih, bi lahko dokazali z marsikaterim primerom. Posebna zvrst korupcije in nagrajevanja "naših" pa je, ko je je posameznik ali gospodarska družba do-

besedno prisessana na podjetje ali ustanovo, ki je v državni lasti. Kaj je lepšega, kot vsak mesec za tako imenovano pripravljenost za delo, kot temu radi rečejo, prejemanju pavšalen znesek, hkrati pa vsako storitev še posebej zaračunati. Prvič smo se javno soočili s tem pojmom v letošnji razpravi o korupciji in klientelizmu, ki jo je v parlamentu zahtevala opozicija. V razpravi je bila sicer večina časa namenjena znamenitim zasavskim podjetjem, ki vsa po vrsti žanjejo neznanske poslovne uspehe, tako da s podjetji v državni lasti

Sesalci

sklepajo pogodbe o opravljanju nekaterih del in storitev, kjer cene segajo v nebo. Že takrat je bilo nakazano, da imajo nekateri posamezniki pogodbe, po katerih mesečno prejema- jo pavšalne zneske, omenjeni pa so bili tudi visoki sponzorski prispevki.

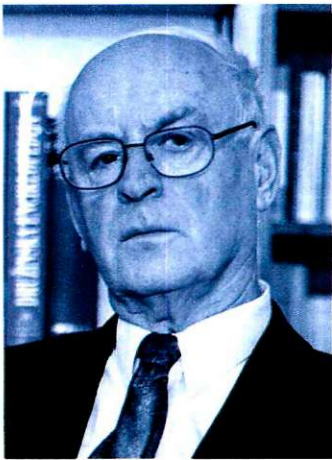
Sistem Slovenskih železnic je dovolj velik, povrh pa je še v državni lasti, da so se vse te vrste korupcije

Eden nevarnejših načinov korupcije je prisessavanje posameznikov na državna podjetja.

lahko razvile. Od zaposlovanja, pri čemer sta tipična primera Šimenc in Likar, do sponzorstva in pavšalistov. Ob vsem tem ne moremo mimo naročil, kjer so zakonska določila o javnem naročanju vsepovprek kršena. Tako je v sistemu železnic kot v Javnem podjetju Vodovod-Kanalizacija. Da ne bo pomote; gre samo za dva vzorčna primera kršenja najrazličnejših načel in gospodarnega ravnanja z davkoplačevalskim denarjem.

Vsega tega bi bilo bistveno manj, če bi v nadzornih svetih sedeli tudi člani, ki bi jih predlagala opozicija. Odhajajoča elita se je temu na vse kriplje upirala in s pomočjo provladnih občil celo posmehovala. Danes se temu seveda ne čudimo več. Prihajajoča vlada obljublja spremembe tudi na tem področju. Vodenje države prevzema v težkem gospodarskem stanju, saj so več kot tri četrtine vseh javnofinančnih odhodkov že zabetonirane z zakoni. Rezerve pa lahko vlada poišče tudi v takšnih sesalcih, o katerih pišemo danes. Poleg tega je treba pristrici peruti vsem, ki lagodno za nič ali malo dela živijo na račun davkoplačevalcev. Dejansko je tako, da se eni kopljejo v zlato, eni pa valjajo v blatu.

Vida Kocjan

Dr. Janko Kos

O politični sredini

ziti ven, zdaj nam označuje ideje, stranke, skupine, enako oddaljene od skrajne levice in skrajne desnice kot dveh škodljivih skrajnosti. V takšno sredino sodijo zmerno leve in zmerno desne politične usmeritve. V političnem življenju, ki ga sestavljajo navzkrižja interesov, popolne sredine v pomenu čiste, aritmetične sredine seveda ne more biti, politično sredinstvo se nagiba zdaj v levo, zdaj v desno – s pogojem, da ne zdrsne k skrajnostim, ki so v političnem, socialnem, moralnem smislu pogubne. S tem pozitivnim pomenom se pojem sredine navezuje na Aristotelovo misel o etičnem smislu sredinstva, ki naj se v vsaki stvari postavlja na sredo med "preveč" in "premalo". To načelo je za krščansko Evropo prevzel Tomaž Akvinski. Sprejema ga ne samo naravna pamet kristjanov, ampak tudi agnostikov in ateistov, če naj se izognejo pogubnim posledicam prepričanja, da nad človekom ni ničesar presežnega, obvezujočega, brezprizivnega.

Bolj od načelnega spoznanja o tem, kaj je politična sredina v teoriji, se zdi odločilno, kaj pomeni za politično prakso, za delovanje strank, parlamenta, vlade, za ideološke spore in dejavne ukrepe v državi, gospodarstvu, kulturi. Kako se je treba odločati, ko se išče sredinska rešitev nekega političnega vprašanja? Skrajnosti, med katerima je treba iskati sredinsko pot, morata biti na isti ravni in s tem enako slabi. Kapitalizem in komunizem ne moreta biti takšni skrajnosti, kapitalizem je nekaj zelo stvarnega, komunistična družba je samo neuresničena in neuresničljiva utopija. Pravo nasprotje slabih skrajnosti se postavlja znotraj kapitalizma – med "divjim" kapitalizmom, ki gospodarsko in kulturno dejavnost podreja neomejenemu zasebnemu interesu, in državnim kapitalizmom, ki onemogoča zasebno pobudo; med obema obstaja sredinska pot, ki se v konkretnih okoliščinah lah-

ko nagiba v levo ali desno, vendar čim bliže sredini. Na drugačno raven je postavljeno nasprotje med etatizmom in anarhizmom, zmerena sredina med obema je demokracija, kadar vzdržuje ravnotežje med državno oblastjo in civilno družbo, javnostjo in zasebnostjo, prisilo in svobodo, enakostjo in hierarhijo. V ta okvir se umešča nasprotje med strogo centralizacijo in popolno decentralizacijo, med središčnostjo in perifernostjo.

V političnem življenju se nasprotje škodljivih skrajnosti kaže najizraziteje kot nasprotje med enostrankarstvom, ki je podlaga diktatur, in mnogostrankarstvom, v katerem je strank lahko nešteto, zato pa njihov skupni učinek nič. Sredina med obojima je večstrankarstvo v podobi dvostrankarskega ali dvoinpolstrankarskega sistema, značilnega za najstarejše in najtrdnije demokracije v Angliji in Ameriki. Demokracija se sama po

svetovnonazorskih resnic. V šolskem prostoru se vprašanje o zmerni sredini zmeraj bolj odpira tudi kot nasprotje med permisivnostjo in represijo. Sedanje stanje se nagiba k dopuščanju in popuščanju, bolj učencem kot učiteljem. S tem ogroža pravice teh in varnost onih. Obrat nazaj k represiji, znani iz starega šolstva, ne bi bil nič manj škodljiv. Izhod je v uveljavljanju odgovornosti, pravic in dolžnosti ne le učiteljev, ampak toliko bolj učencev in staršev.

In končno velja politična sredinskost tudi za stvari, ki so v svetu in na Slovenskem hvaležen predmet ideoloških sporov in "kulturnega" boja. To sta med drugim splav in homoseksualnost. V komunistični Romuniji je bil splav najstrože prepovedan, v Maočetungovi Kitajski skoraj zapovedan. Med skrajnostma mora obstajati sredinskost, ki ne bo žalila nasprotnikov splava, pa tudi ne teh, ki spla-

V političnem življenju, ki ga sestavljajo navzkrižja interesov, popolne sredine v pomenu čiste, aritmetične sredine seveda ne more biti, politično sredinstvo se nagiba zdaj v levo, zdaj v desno – s pogojem, da ne zdrsne k skrajnostim, ki so v političnem, socialnem, moralnem smislu pogubne.

sebi nagiba k takšni sredini, enostrankarstvo jo odpravlja, mnogostrankarstvo jo slabi in razkraja. In končno je politična sredina ne samo mogoča, ampak celo nujna v kulturnih in moralnih zadevah, odločilnih za obstoj držav, družb in nacij. Duhovno življenje Evrope in Amerike se je zadnjih dvesto let gibalo v usodnem nasprotju med laicizmom in klerikalizmom, med popolnim izgonom Cerkve iz države in javnosti ter podreditvijo obojega cerkveni doktrini. Od tod nujnost, da se načelo o ločitvi Cerkve in države postavi v sredino.

Religijsko izobraževanje mora biti v takšni ali drugačni obliki del ne samo zasebnega, ampak tudi javnega šolstva. S pogojem, da ne omejuje pravice do nepristranskega spoznavanja verskih, moralnih,

vu ne priznavajo prave legitimnosti, a si za vsak primer želijo njegovo pogojno legalnost. Cerkev zavrača splav, kar je njena pravica in dolžnost. Ljudje v stiski segajo po njem, kar je pogosto socialno razumljivo. In nazadnje je tu homoseksualnost – v Hitlerjevi Nemčiji je bila državni zločin, preganjali so jo v večini komunističnih držav. V demokracijah, ki se nagibajo k anarhični permisivnosti v vsem in za vse, naj bi z uvedbo istospolnih porok, družin in otroške reje dosegla castivreden status, enakovreden heteroseksualnim zvezam. Med tema skrajnostma mora obstajati strpna sredinskost, ki ne dopušča niti diskriminacije istospolnosti niti njenega umetnega protežiranja. Tudi to je zadeva, o kateri mora presojati misel politične sredine.

Politična sredina je vmesni prostor med skrajno levico in skrajno desnico. Ampak v čem je njena sredinskost? In v čem njen današnji pomen?

Komunistom – vsem na čelu Kardelju in Kidriču – je "sredina" pomenila neopredeljeno množico, nihajočo med "naprednim" in "reakcionarnim" taborom, to "sredino" je bilo treba čimprej pripeljati na "napredne pozicije", da ne bi zapadla "reakciji". Po padcu komunizma je pojem sredine dobil po-

Sprememba na vrhu ustavnega sodišča

Vodenje ustavnega sodišča je prejšnji teden uradno prevzel ustavni sodnik Janez Čebulj, ki velja med poznavalci te ustanove med vsemi sedanji- mi ustavnimi sodniki za naj- bolj strokovnega, strokovno neoporečnega in politično nevtralnega sodnika. Sodišču bo predsedoval tri leta.

Prof. dr. Janez Čebulj je profesor upravnega prava in predavatelj na fakulteti za podiplomske državne in evropske študije, na fakulteti za upravo in na fakulteti za socialno delo. Ustavne sodnice in sodniki so ga za predsednika izvolili septembra, za podpredsednico pa so izvolili Mirjam Škrk. Čebulj je diplomiral leta 1981 na Pravni fakulteti v Ljubljani. Naslov magistra prava je pridobil leta 1989, doktorsko disertacijo pa je zagovarjal dve leti kasneje. Z raziskovalnim in pedagoškim delom se je začel ukvarjati v času, ko je bil med letoma 1986 in 1992 zaposlen na Inštitutu za javno upravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani. Njegova bibliografija obsega več kot osemdeset bib-

liografskih enot s področja ustavnega prava, upravnega prava in javne uprave. Je eden od avtorjev Komentarja Ustave Republike Slovenije. Od leta 1993 je opravljal funkcijo sekretarja ustavnega sodišča, 31. oktobra 1998 pa je nastopil funkcijo sodnika omenjenega sodišča. Od 11. novembra 2001 je podpredsednik ustavnega sodišča. Nasledil bo dosedanjo predsednico Dragico Wedam Lukič, ki se ji je iztekel triletni predsedniški mandat.

Od osamosvojitve dalje so bili predsedniki ustavnega sodišča Peter Jambreč, Tone Jerovšek, Lovro Šturm, sedanji predsednik vrhovnega sodišča Franc Testen in dosedanja predsednica Wedam Lukičeva, ki je funkcijo zasedla 11. novembra 2001.

Po ustavi je ustavno sodišče sestavljeno iz devetih sodnikov, ki jih na predlog predsednika republike izvoli državni zbor. Praktično vse sedanje ustavne sodnike je v potrditev parlamentu predlagal nekdanji predsednik republike Milan Kučan. Sodniki se izvolijo izmed pravnih

strokovnjakov, izvoljeni pa so za dobo devetih let. Ustavni sodniki ne morejo biti znova voljeni. Ta čas so člani ustavnega sodišča Wedam Lukičeva, Čebulj in Škrkova, Alojz Janko, Milojka Modričan, Zvonko Fišer, Ciril Ribičič, Jože Tratnik in Marija Krisper Kramberger. Gre za sestavo, ki je nazorsko politično izrazito levo usmerjena, kar po mnenju nekaterih delno vpliva na njihove odlo-

čitve. Med ustavnimi sodniki izrazito izstopa Ciril Ribičič (sin revolucionarja Mitje Ribičiča), za katerega obstaja prepričanje, da je glavni avtor odločb o t. i. izbranih, ki so pred volitvami močno razburkale slovensko javnost in se tranzicijski levici vrnile kot bumerang. Po mnenju poznavalcev bo Ribičič še ni najspornejši član ustavnega sodišča; to naj bi bila Zvonko Fišer in Milojka Modričan, ki izstopata po "strašljivo pristranskih oziroma nemogočih stališčih in ločenih mnenjih". Do sprememb sestave ustavnega sodišča bo prišlo leta 2007, ko se nekaterim sedanjim članom izteče mandat. Takrat bo imel sedanji državni zbor priložnost, da potrdi politično bolj uravnotežene kandidate. Ali bo to pripomoglo k temu, da se bodo hitreje uveljavile neuresničene odločbe ustavnega sodišča, pa je seveda drugo vprašanje. Odločba o razdelitvi koprške občine na primer še vedno ni uresničena, da ne govorimo o številnih drugih. **M. B.**

Novi predsednik ustavnega sodišča je postal prof. dr. Janez Čebulj (z brado). Se bo pod njegovim vodstvom ugled te ustanove povečal?

Prva demokratična organizacija mladih

Podmladek SDS, Slovenska demokratska mladina (SDM), je pretekli konec tedna praznoval svoj 15. rojstni dan. Ob tem dogodku so mladi demokrati na turistični kmetiji v Zgornjih Jablanah pripravili slavnostno praznovanje, ki so se ga poleg vodstva in članstva SDM udeležili tudi predsednik SDS Janez Janša in nekateri poslanci SDS v državnem zboru.

Socialdemokratska mladina je bila ustanovljena 31. oktobra 1989 (prvi njen predsednik je bil Matej Makarovič) kot samostojna organizacija v okviru Socialdemokratske stranke Slovenije (tedaj še SDZ). Kot taka je bila sploh prva demokratična politična organizacija mladih v Sloveniji, ki je predstavljala prvo resno in demokratično alternativo monopolni Zvezi socialistične mladine Slovenije. Prvi pomembnejši projekt, ki se ga je lotila, je bila pobuda Svoboda za Slovenijo, s

katero so že marca 1990 zahtevali razpis referenduma za samostojno Slovenijo (takratni DEMOS jim je sledil šele čez nekaj mesecev) in se tako pridružili demokratičnemu gibanju v Sloveniji.

V naslednjih letih je SDM odigrala pomembno vlogo pri oblikovanju temeljev slovenske mladinske politike. Tako je bila SDM prva med ustanoviteljicami Mladinskega sveta Slovenije, katerega naloga je koordiniranje slovenskih mladinskih organizacij. Na pod-

lagi njene pobude je bil ustanovljen tudi Urad Republike Slovenije za mladino in postavljeni temelji za podporo države njihovim programom za mlade.

Kot lahko preberemo v njihovi predstavitvi na internetu, danes SDM zastopa predvsem interese mladih v politiki, hkrati pa se zavzema, da bi politiko čim bolj približala mladim. Pri tem SDM izhaja predvsem iz načel svobode, enakosti, solidarnosti in strpnosti. Kot je bilo mogoče slišati na 15. rojst-

nem dnevu v Zgornjih Jablanah, se mladi demokrati zavedajo, v kako prelomnih časih živimo. "Naša generacija je bila soustvarjalca demokratičnih sprememb, doživeli smo samostojno Slovenijo, v kateri lahko svobodno delamo in oblikujemo našo skupno prihodnost. Zavedamo se, da moramo ob velikih spremembah, katerih del smo, prispevati svoj delež za naš boljši jutri. Ob petnajstletnici se zato zavezujemo, da bomo nadaljevali s spodbudami za mlade, delovali v smislu čim boljšega okolja za razvoj mladih in se trudili za čim bolj aktivno sodelovanje mladih v družbi."

SDM, katere polno ime se je včasih glasilo Socialdemokratska mladina, od 6. decembra lani nastopa z novim imenom, ki ga je prilagodila spremembi imena matične SDS, to je Slovenska demokratska mladina. Mogoče je tudi ta sprememba pripomogla, da je SDM v parlamentu dobila svojo poslanko. Na listi SDS je bila namreč v parlament izvoljena njena predsednica Alenka Jeraj. **A. K.**

SDM je v Zgornjih Jablanah proslavila petnajstletnico svojega delovanja. Navzoč je bil tudi predsednik SDS in novi predsednik vlade Janez Janša.

Od disidenta do premierja

Slovenija bo v kratkem dobila svojo osmo vlado. Vodil jo bo predsednik SDS Janez Janša. Šestindesetletni politik je v zadnjih letih izkusil vse dobre in slabe strani političnega življenja. Rodil se je 17. septembra 1958 v Ljubljani. Po končani osnovni šoli in gimnaziji se je vpisal na Fakulteto za sociologijo, politične vede in novinarstvo, smer obramboslovje, v Ljubljani in leta 1982 študij uspešno končal. Kmalu po diplomi je postal pripravnik na tedanjem republiškem sekretariatu za obrambo, kjer je opravil tudi strokovni izpit. Konec leta 1982 je bil imenovan za predsednika komisije za SLO in DS v okviru tedanje mladinske organizacije (Zveze socialistične mladine Slovenije). Leta 1983 je v komisiji pripravil gradivo za problemsko konferenco ZSMS, v katerem je kritično ocenil razmere v takratni JLA. Sledil je izredni sklic republiškega komiteja za SLO in DS, kjer so njegovi člani, večinoma je šlo za najpomembnejše politike takratne enopartijske oblasti v Sloveniji in JLA, ostro obsodili njegove "nesprejemljive zahteve". Sledilo je naročilo Službi državne varnosti, naj vse izvode gradiva zbere in uniči, Janšo in njegove prijatelje pa strogo spremlja in nadzira. V tistem času je pisal kritične članke o stanju v družbi za Mladino in Časopis za kritiko znanosti.

JBTZ in Depala vas

To je bil začetek Janševe disidentske poti, ki je svoj vrhunec dosegla z znamenito afero JBTZ 31. maja 1988, ko so ga uslužbenci državne varnosti in vojaški varnostni organi pripravili skupaj s pripadnikom JLA Ivanom Borštnerjem, novinarjem Mladine Davidom Tasičem (slednjega so pripravili štiri dni pozneje), urednik Mladine Franci Zavrl pa se je aretaciji izognil. Uradni razlog za pripor naj bi bila izdaja vojaške skrivnosti. Konec julija je senat vojaškega sodišča vse štiri obsodil na zaporno kazen (Borštnerja na štiri leta, Zavrla, ki se je branil s prostosti, in Janšo na poldrugo leto, Tasiča pa na pet mesecev), kar je v javnosti sprožilo burne odzive in proteste. Ti so bili tako veliki, da je bila takratna oblast prisiljena vse štiri predčasno izpustiti. Sam dogodek je imel seveda politične posledice, saj je spodbudil nastajanje novih političnih organizacij, v končni fazi pa tudi demokratizacijo in osamosvojitve Slovenije. Janša je bil v tem procesu eden ključnih mož. Že kmalu po izpustitvi iz zapore je s somišljeniki ustanovil Slovensko demokratično zvezo, ki je bila prva demokratična stranka v Sloveniji. Na listi te stranke je bil leta 1990 izvoljen za poslanca v prvi slovenski parlament, nato pa je postal obrambni minister v Demosovi vladi. Minister za obrambo je bil tudi v Drnovškovi prvi in drugi vladi. Čeprav je bil eden najzaslužnejših mož, da se je agresija na Slovenijo končala brez večjih žrtev, se je moral z mesta obrambnega ministra posloviti prej, kot se je vladi iztekel mandat. Ker je opozarjal na napake Drnovškove vlade, je postal trn v peti levice, ki se ga je zato sklenila znebiti. V ta namen je notranje ministrstvo angažiralo policijskega vohuna Milana Smolnikarja, čigar naloga je bila, da na obrambnem ministrstvu zbere čim več obremenilnih dokazov za Janeza Janšo. Na obrambnem ministrstvu so Smolnikarja hitro spregledali in ga 20. marca 1994 v Depali vasi aretirali. Ker so mediji in nekateri politiki dogodek prikazali kot aretacijo civilista, čeprav je bil Smolnikar, kot je znano, policijski vohun, je Janez Drnovšek (ne da bi počakal na ugotovitve preiskovalne komisije) državnemu zboru predlagal Janševu razrešitev, državni zbor pa jo je sprejel.

Prelomnico v Janševi karieri sta pomenila predvsem dva dogodka: afera JBTZ in Depala vas.

Tisti, ki ga dobro poznajo, so si enotni, da se je v zadnjih letih prekalil v zrelega in izkušenega politika, ki bi lahko dobro vodil vlado. Janševa državniška pot se torej začinja.

Kar Janše ne zlomi, ga okrepi

Odstavitev pa Janše ni zlomila, ampak ga je še okrepila. Zatem je namreč podpora njegovi stranki, leta 1993 jo je prevzel od legendarnega Jožeta Pučnika, precej narasla. Če je socialdemokratska stranka leta 1992 z nekaj več kot 3,3 odstotka glasov komaj prišla v parlament, je na volitvah leta 1996 dobila že 16,13 odstotka glasov. Na volitvah 2000 je njena podpora ostala na približno enaki ravni, zaradi česar so bili že vsi prepričani, da prek 16 odstotkov ne more, potem pa je na zadnjih volitvah sledilo eno največjih presenečenj. SDS je namreč na letošnjih državnozbornih volitvah svojo podporo skoraj podvojila in si z relativno zmago pridobila pravico, da vlado sestavlja njen predsednik Janez Janša. Vsi dobronamerni verjamejo, da mu bo uspelo sestaviti dobro vlado. Tisti, ki ga dobro poznajo, so si enotni, da se je v zadnjih letih prekalil v zrelega in izkušenega politika, ki bi lahko dobro vodil vlado. Slednje mu nazadnje priznava celo njegov največji nasprotnik Milan Kučan. Janševa državniška pot se torej začinja.

Aleš Kocjan

Potem ko je minuli torek Slovenija dobila novega predsednika vlade, so se začela tudi formalna pogajanja parlamentarnih strank za vstop v vladno koalicijo. Slednja bo, kot vse kaže, pomladno obarvana, saj naj bi jo sestavljale pomladne stranke SDS, NSi in SLS, skoraj gotovo pa se jim bo pridružil tudi DeSUS.

Janez Janša je bil ob izvolitvi za predsednika vlade na prvi preizkušnji, ki je pokazala, da ima novi predsednik vlade zadostno podporo, da lahko sestavi vlado. Na glasovanju za novega predsednika vlade je dobil kar 57 glasov pod-

Na jesen pomladna koalicija

pore, kar je bilo več kot dovolj za izvolitev. Glede na to, da je bilo glasovanje tajno, je težko z gotovostjo trditi, kdo so bili poslanci, ki so podprli Janševo kandidaturo. Sodeč po seštevku glasov bi lahko rekli, da so Janšo podprli vsi poslanci Slovenske demokratske stranke (SDS), Nove Slovenije (NSi), Slovenske ljudske stranke (SLS), Demokratične stranke upokojencev Slovenije (DeSUS), poslanca manjšin Marija Pozsonec in Roberto Battelli, pristeli pa bi lahko se glasove šestih poslancev Slovenske nacionalne stranke (SNS). Govori pa se, da Janše ni-

so podprli vsi poslanci DeSUS in SNS, ampak da je dobil nekaj glasov podpore iz ZLSD in LDS.

Nacionalisti in združena lista odstopili že pred pogajanjmi

Pustimo ugibanje ob strani. Ta čas so v ospredju pogajanja med morebitnimi koalicijskimi partnerji. Do pogajanj ni in ne bo prišlo med SDS in SNS. Kljub Jelinčičevim predvolilnim napovedim, da bo SNS v vsakem primeru v koaliciji, da bo postala vladna stranka, do tega ne bo prišlo. Jelinčič si je očitno premislil in pravi, bo stranka ostala v opoziciji in bo de-

lovala kot konstruktivna opozicija. No, nekoliko drugače na odločitev SNS gleda vodja poslanske skupine Združene liste socialnih demokratov (ZLSD) Miran Potrč, ki malone zameri Jelinčiču, da se je tako približal nastajajoči vladni koaliciji. Pred nekaj dnevi je namreč izjavil, da se je Jelinčič prelevil v zelo pohlevno ovčko, ki vneto podpira predloge nastajajoče koalicije. Takšna ocena vodje poslancev ZLSD bi lahko izhajala iz užaljenosti, da njihova kandidatka za podpredsednico državnega zbora Majda Potrata ni dobila zadostne podpore za izvolitev, med-

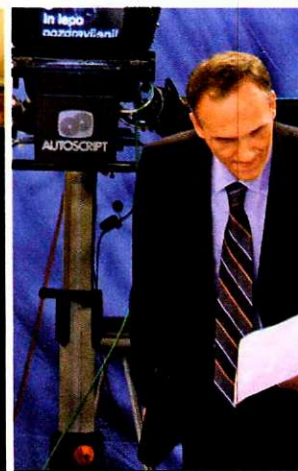
tem ko je to uspelo poslancu SNS Sašu Pečetu. Po izidu glasovanja o predsedniku državnega zbora in glasovanja o podpredsednikih je Potrč ugotovil, da se SNS približuje nastajajoči koaliciji (pri tem je očitno pozabil, da je Jelinčičeva SNS v preteklosti podprla tudi Drnovškovo vlado, pa kljub temu ni bila del vladne koalicije). Del nove vladajoče koalicije prav gotovo ne bo ZLSD, ki se niti ni bila pripravljena pogajati. Očitno so nekateri njeni člani z vrha (z izjemo predsednika stranke Boruta Pahorja) presodili, da so razhajanja z vodilno stranko pri oblikovanju

Predsednik vlade Janez Janša je pri koncu sestavljanja nove vlade. Konec meseca lahko pričakujemo potrditev koalicijske ministrske ekipe tudi v državnem zboru.

Nova Slovenija bo postala del vladne koalicije kljub nekaterim poskusom, da bi trdno vez med NSi in SDS razdrli.

Podobniku je uspelo pridobiti video posnetek o nastajajoči koaliciji. Mu bo uspelo zasesti kaks

koalicije tako velika, da so pogajanja nesmiselna.

LDS zaigrala pripravljenost na sodelovanje z Janšo?

Tako imamo dve stranki, za kateri lahko z gotovostjo zapišemo, da bosta ostali v opoziciji. To sta SNS in ZLSD. Obe sta se za to odločili po lastni želji. K odločitvi, da ostanejo v opoziciji, so se do nedavnega nagibali tudi v Liberalni demokraciji Slovenije (LDS), po drugem pogovoru z Janezom Janšo pa so obrnili ploščo. Na vsem lepem so se pripravljene pogajati, vsaj tako govorijo pred javnostjo, medtem ko se že pojavljajo namigi, da so pogajanja samo farsa z namenom, da Ropova LDS ne bi bila označena kot užaljena poraženka, ki se noče pogovarjati. Rop prek medijev s ciničnim nasmehom na obrazu razlaga, da LDS čaka na konkretno ponudbo za pogajanja o vstopu, v isti sapi pa tudi razlaga, kako je velika vladna koalicija nesmiselna. S takšnimi izjavami le potrjuje govornice, da s pogajanjem tako ali tako ne misli resno. Če bi, potem bi verjetno poslanci LDS ob izvolitvi novega predsednika vlade glasovali drugače, kot so, in iz ust nekaterih izmed njih ne bi bilo slišati primerjave Janeza Janše z dalajlamo in nizkotne pripombe, da Janša obljublja tisto, česar ne more prepovedati.

Kakor koli že, Janša je LDS poslal ponudbo za začetek pogovorov o koalicijskem sodelova-

Odziv cerkvenih krogov

Čestitke Janši ob izvolitvi

Andrej Glavan, upravitelj ljubljanske nadškofije, je čestital novoizvoljenemu predsedniku vlade Republike Slovenije Janezu Janši. V čestitki je zapisal, da mu ob imenovanju želi obilo božjega blagoslova in modrosti. "Želim, da si izberete dobre sodelavce. Delajte s srcem in razumom, ravnajte po vesti in ostanite složni. Le tako boste močni. Naj vas pri vsem vodi načelo: delati za blagor in za prihodnost vsega slovenskega naroda," je zapisano v Glavanovi čestitki.

Janši je čestital tudi škof Franc Kramberger. Med drugim je zapisal, da mu želi, da bi uresničil vse zastavljene cilje za blaginjo državljanov in državljanov. "Dovolite mi, da izrazim upanje, da bomo v času Vašega predsedovanja lahko sporazumno uredili tudi tista vprašanja v odnosih med državo in Katoliško cerkvijo, ki še ostajajo odprta."

V imenu Evangeličanske cerkve v Sloveniji je Janši čestital evangeličanski škof Geza Erniša in izrazil veselje nad Janševimi besedami, da bo novo vlado vodil v skladu z demokratičnimi načeli in bo naredil vse za blaginjo vseh Slovenk in Slovencev.

nju, na katero pa je LDS odgovorila, da je pomanjkljiva in preveč splošna. Janša ji je na te očitke odgovoril, da so v ponudbi navedeni tisti okviri in izhodišča, ki jih je LDS na pogovoru zahtevala. Po Janševem mnenju so programske prioritete v posredovanem osnutku koalicijske pogodbe zelo jasno zapisane pri vsakem področju posebej. Odločitev, katere izmed njih bo prihodnja vladna koalicija poudarila, pa je odvisna od medsebojnega usklajevanja morebitnih koalicijskih partnerjev.

Janša odgovarja tudi na vprašanje LDS, kakšna bo opozicija. Sodec po Ropovih izjavah se LDS ne zdi pametno, da bi imeli veliko koalicijo, oziroma menijo, da je prav, da bi bila opozicija močna. So nemara pozabili, kakšno je bilo raz-

merje sil v zadnjem mandatnem obdobju, ko istih ljudi, ki danes govorijo, da ne potrebujemo velike koalicije, ni niti malo brigalo, kako močna je opozicija in ali je sposobna odigrati svojo vlogo v demokratičnem političnem sistemu?

V liberalni demokraciji so si želeli, da bi podrobneje izvedeli, na kakšen način bo koalicija delovala in kako se bodo znotraj nje usklajevala posamezna vprašanja. Janša je na to odgovoril: "Zadnji smo, ki bi si želeli ponavljati negativne izkušnje iz zadnjega mandata, ko so delovanje koalicije še posebej zadnji dve leti zaznamovali odprti prepiri o ustavnih spremembah in drugih pomembnih odločitvah ter celo izstopanje strank iz koalicije." Janša pravi, da si bodo prizadevali, da bo koalici-

ja političnih strank podpisnic koalicijske pogodbe za mandat 2004–2008 temeljila na načelih enakopravnosti in partnerstva ter prevzemanju odgovornosti za upravljanje z državo v skladu z voljo volivcev ter pravicami in odgovornostmi, določenimi v koalicijski pogodbi. Prav v ta namen je pripravljen tudi predlog procesnega dela koalicijske pogodbe.

Četverica pri koncu usklajevanj

Veliko bolj gladko kot dogovarjanje med SDS in LDS je bilo dogovarjanje med SDS in preostalimi tremi potencialnimi koalicijskimi partnericami. Pogajanja med SDS, NSi, SLS in DeSUS bodo v teh dneh končana, kar pomeni, da lahko kmalu pričakujemo podpis koalicijske pogodbe. Tedaj bo tudi jasno, kateri od koalicijskih partnerjev bo dobil katero od ministrstev. Po naših informacijah naj bi se število ministrstev, ki bi jih dobile posamezne stranke, delilo glede na število poslancev te stranke, in sicer na približno 3,5 poslanca eno ministrsko mesto. Po teh izračunih naj bi se 15 ministrstev razdelilo tako, da bi jih osem dobila SDS, štiri NSi, dve SLS (ob možnosti, da dobi še eno ministrstvo brez listnice) in enega DeSUS.

Prednostne naloge vlade

Kaj bodo torej prednostne naloge nove vlade? Janez Janša je v nagovoru poslancem predstavil »

bilo SLS za vstop v vladno koalicijo od ministrskih stolčkov?

Glavni pogajalec SDS pri koalicijskih pogajanjih je Gregor Virant, ki naj bi v novi vladi vodil ministrstvo za javno upravo.

DeSUS in SDS sta se uskladila glede koalicijskega povezovanja. Slišati pa je, da se izvajajo na pogajalce DeSUS precejšnji pritiski, naj stranka ne vstopi v koalicijo z Janšo.

SNS se je odločila za odhod v opozicijo. Njen predsednik Zmagelj Jelinčič Plemeniti sedaj posluša očitke ZLSD, da se obnaša kot pohlevna ovčka.

Borut Pahor, predsednik Združene liste socialnih demokratov, si je želel, da bi stranka vsaj poskusila s pogajanjem za vstop v koalicijo, a zaman. "Stari strankarski mački" so bili uspešnejši.

» nekaj poudarkov iz osnutka vladnega programa. Kot poglobitveni dolgoročni cilj je izpostavil blaginjo Slovenije, katere temelj je visoka gospodarska rast in visok BDP na prebivalca. Izpostavil je potrebo po zmanjšanju velike vloge države v gospodarstvu, potrebo po hitrejšem in transparentnejšem razvoju zasebnega sektorja.

Nadalje je Janša dejal, da je nujna reforma, ki mora zagotoviti stabilen sistem zdravstvenega varstva, k temu pa je dodal še potrebo po stabilnem pokojninskem sistemu.

Prav gotovo lahko pričakujemo spremembe na področju davkov. Janša je izpostavil, da je namesto sedanjih parcialnih rešitev potrebna korenitejša davčna reforma, ki bo zmanjšala davke na delo in prilagodila davke na kapital tako, da bo mogoče na najboljši način poiskati kompromis med učinkovitostjo in pravičnostjo.

Treba bo narediti tudi korak naprej k večji učinkovitosti na področju sodstva. Tako bo vlada na eni strani zagovarjala in branila neodvisnost sodne veje oblasti, še posebej neodvisnost in nepristranost pri obravnavi posamičnih primerov, hkrati pa bo terjala njegovo učinkovitost. "Nedopustno je, da se velike korupcijske in druge kriminalne zgodbe rešujejo z enako prioriteto kot družbi manj nevarna kazniva dejanja," je v govoru pred imenovanjem za predsednika vlade dejal Janša.

Prednostna naloga vlade bo

tudi skrb za prijaznejšo, preglednejšo in učinkovitejšo javno upravo, ki bo delovala kot servis državljanov in gospodarstva. V ospredju bo boj proti birokratski aroganci, zato se bo od javne uprave zahtevalo, da se v razumnem roku odziva na kritike, pripombe in predloge državljanov. Nadaljeval se bo uspešen razvoj elektronskega poslovanja v javni upravi, kjer bo poudarek na dokončni informatizaciji in medsebojni povezanosti vseh podatkovnih baz.

Janša je med drugim dejal, da bo v prihodnje treba presekat gordijski voz, ki je nastal pri uveljavljanju novega zakona o sistemu plač v javnem sektorju, hkrati pa namerava nova vlada prepričati ekscesno visoke plače direktorjev nekaterih javnih zavodov in drugih institucij javnega sektorja.

Spremembe si lahko obetamo tudi na področju vzgojno-izobra-

ževalnega procesa; ta naj bi temeljil na vrednotah, ki povezujejo državljanje, in znanju, ki oblikuje višjo kakovost življenja in razvoj.

Posebno skrb namerava vlada posvetiti varstvu narave. "V Sloveniji imamo omejene naravne vire, nimamo nafte, širnih polj ali zlatih rudnikov, imamo pa še vedno razmeroma neokrnjeno naravo in to je v današnji Evropi pomembna vrednota, ne nazadnje vir dohodka prihodnjih generacij," je menil Janša.

Poglavje, ki se mu bo nova vlada dodobra posvetila, so regije. Trudila se bo zmanjšati razlike v razvitosti med regijami in s tem omogočiti višji življenjski standard in kvaliteto življenja prebivalcev v vseh delih Slovenije. K manjšim razlikam med regijami naj bi pripomogla tudi decentralizacija države, ki se je bo nova vlada lotila ne samo prek reorganizacije kot druge faze refor-

me lokalne samouprave, temveč tudi s postopno porazdelitvijo nekaterih državnih institucij po različnih slovenskih mestih.

Programska usmeritev kmetijstva izhaja iz koncepta večnamenskosti, to je iz politike razvoja podeželja, ki vključuje skrb za ohranitev poseljenosti, kulturni videz krajine in zagotovitev gospodarskega, socialnega in kulturnega napredka na podeželju. Ključni poudarki bodo podpora ukrepom za pospeševanje procesov strukturnega prilagajanja in razvoja podeželja, okolju prijazen način kmetovanja, naložbe v kmetijska gospodarstva, ekonomsko zavarovanje kmetij pred posledicami naravnih nesreč.

Naj ob koncu povzamemo še sklepne besede Janeza Janše, ki jih je pred izvolitvijo za predsednika vlade izrekel pred poslanci. "Kot ste lahko razbrali iz povedanega, danes ne obljubljam sto tisoč novih delovnih mest in zelo visoke gospodarske rasti niti hitrega povečanja plač ali pokojnin. Tega in podobnega enostavno v danem položaju ni mogoče narediti, še posebej ne čez noč. Lahko pa obljubim, da bom v primeru izvolitve vložil vse svoje napore v to, da se bo z državo upravljalo v skladu z ustavo, da bo upravljanje učinkovito, pravično in pošteno in da se bodo pogoji za vsestranski razvoj posameznikov, podjetništva in kulture izboljšali."

Mihaela Praprotnik

Anton Rop in njegovi poslanci in poslanke bodo (kot kaže ostali v opoziciji. Zagorski odbor LDS pod vodstvom poslanca Matjaža Švagana (drugi z leve) zahteva Ropov odstop.

Odkrito o žrtvah revolucije

Fotografije: Dana Kovčič

Državni svet je 11. in 12. novembra gostil strokovni posvet pod naslovom Žrtve vojne in revolucije, na katerem so zgodovinarji in drugi strokovnjaki predstavili svoje izsledke. Posvet je bil pomemben predvsem zato, ker so na njem brez dlake na jeziku govorili o vojnem in povojnem nasilju.

Kot je poudaril predsednik državnega sveta Franc Sušnik v uvodnem nagovoru, je bil datum posveta izbran zato, da bi v času pred volitvami ne izzval spolitizirane razprave. O strokovni ravni posveta prča navzočnost trinajstih doktorjev znanosti med skupno petnajstimi referenti. Dr. Jasna Fischer je uvodoma poudarila pomen projekta evidentiranja žrtv tega obdobja, ki ima le redke vzporednice pri drugih narodih, hkrati pa poudarila, da projekt v političnih sferah ni bil zaželen, kar je razvidno iz težav pri financiranju.

89 tisoč žrtv

Med najzanimivejše lahko štejemo referat z naslovom Žrtve druge svetovne vojne in zaradi nje (april 1941 – januar 1946), v katerem sta Mojca Šorn in Tadeja Tomišek Rihtar z Inštituta za novejšo zgodovino predstavili dosedanje izsledke sistematičnega popisovanja vseh žrtv vojne in žrtv neposredno po njej. Delo, ki poteka od leta 1997 (končano bo septembra 2006), nima le znanstvene vrednosti, ampak tudi družbenopolitično in etično, saj se na inštitutu nadejajo, da bo država na podlagi

znanstvenih izsledkov izdala mrliške liste za žrtve, za katere tega še ni bilo mogoče storiti. Ena prvih ugotovitev zgodovinarj, ki delajo pri tem projektu (pri njem sodeluje tudi Dunja Dobaja), je bila, da so bile prve ocene števila žrtv za ozemlje današnje Slovenije bistveno prenizke (42.000, 60.000 po Klanjščku), prav tako se je ocena ob začetku projekta (65.000 žrtv) bistveno povečala. Do sedaj opravljeno delo, ki poleg identitete in kraja rojstva zajema ugotavljanje različnih podatkov in ki se v grobem ne bo spremenilo, govori o okoli 89.000 žrtvah oz. skoraj 6 odstotkih celotnega tedanjega prebivalstva. Od teh je bilo vsaj 13.556 po vojni zunanjsodno usmrčenih. Šornova je med drugim poudarila pomanjkljivo financira-

nje tega projekta, saj ga financirata le ministrstvi za šolstvo in za delo. Nobenih sredstev pa ni primaknilo ministrstvo za notranje zadeve, kar bi bilo glede na potrebe občinskih upravnih enot (ki raziskovalce prosijo za preverjanje posameznih podatkov za ugotavljanje statusa žrtv) nujno, je poudarila Šornova. Glede na to, da se najdražja faza projekta (delo v tujih arhivih) še ni začela, je nadaljnji nemoten potek dela vprašljivo.

Skoraj 400 prikritih grobišč

V javnosti zelo opažene delovne strokovne komisije za evidentiranje med- in povojnih grobišč je z dosedanjimi delnimi, a zato nič manj pretresljivimi izsledki predstavil dr. Mitja Ferenc. V svojem referatu je predstavil posebnosti projekta, pri katerem je terensko delo delno odstopalo od klasične zgodovinarske metodologije, saj so se zaradi skoraj popolne odsotnosti pisnih virov močno opirali na ustna pričevanja. Ferenc je postregel z nekaj pomenljivimi številkami; pri nas obstaja prek štiri tisoč vojnih grobov in grobišč, v katerih počiva skoraj 120.000 žrtv vojne, vendar med te niso zajete žrtve, ki svojega groba niso smele ali mogle dobiti. Ob podrobnejši razlagi postopkov iskanja in evidentiranja »

Dr. Tine Hribar je poimensko navedel glavne krivce povojnih pobojev. Šlo je za vodstvo slovenskih komunistov: Edvarda Kardelja, Borisa Kidriča in Ivana Mačka - Matijo.

» grobišč na terenu so sledile številke groze; komisija je zabeležila 390 lokacij, letos najdeni dokument tedanje komunistične oblasti pa je dokaz, da so za grobišča in poboje ne le vedeli, ampak so vodili tudi natančno evidenco grobišč svojih sovražnikov. Zaradi odsotnosti dokumentov so se obračali na lastnike zemljišč, ki so jim po vrsti potrjevali navzočnost grobišč na njihovih zemljiščih. Zanesljivost sicer ni popolna, vendar pa je dr. Ferenc ocenil, da bo vsaj 90 odstotkov lokacij potrjenih. Grozljiva je tudi prepredenost ozemlja, saj ležijo grobišča na ozemlju 86 občin, pri čemer po številu grobišč izstopajo Celje, Škofja Loka, Ljubljana, Mislinja in Radovljica. Dodatno težavo predstavlja dejstvo, da vse do danes lokalne skupnosti praviloma niso bile seznanjene z navzočnostjo grobišč na svojem območju. Skoraj nobeno grobišče ni urejeno, 272 lokacij pa sploh ni označenih. Ferenc je poudaril potrebo in dolžnost države po ekshumaciji in pokopu pomorjenih. Konkretni predlogi so, naj se ministristvo za delo loti zaznamovanja grobišč s sredstvi in kadri, do česar bi leto in pol po sprejetju zakona vsakor moralo priti. Potrebne so tudi

spremembe zakona o grobiščih, ki naj omogočijo natančnejše evidentiranje. Decembra lani je bilo sicer postavljeno prvo uradno spominsko znamenje na enem od prikritih grobišč, po predvidenem tempu (5 do 6 znamenj letno) pa bo po Ferencu označevanje grobišč trajalo 20 let.

Vloga Cerkve

Dr. Spomenka Hribar na primeru Antona Mahničia vidi vzroke za izbruh nasilja med vojno in po njej v "ločevanju duhov", ki naj bi ga bil pod vplivom Mahničeve dediščine izzval katoliški tabor. V rapravi je publicist Viktor Blažič dejal, da Mahnič predstavlja skrajnost in ni reprezentativen, dr. France M. Dolinar pa je pri tem spomnil, da Mahnič ni predstavljal uradnih stališč Cerkve, temveč le lastno mnenje. Dolinar je v referatu Duhovniki v primežu revolucije predstavil sistematično zatiranje Katoliške cerkve v prvem povojnem desetletju. Kot je razvidno iz spisov nadškofa Vovka, sta bila obsodba ravnanje nekaterih duhovnikov v času okupacije ter izkaz pokorščine in zvestobe novi oblasti pristna. Po drugi strani je komunistična oblast videla v Cerkvi najnevarnejšega tekmeča

v slovenski družbi, ki ga je bilo treba spraviti na kolena. Od Cerkve so oblasti zahtevale nekakšno novo "dopolomitsko izjavo", s katero bi se slovenska Cerkev znebila vpliva Vatikana in postala "narodna", kar je pomenilo, da bi postala orodje v rokah oblasti. Napadi na duhovnike, odstranitev duhovnikov in redovnikov iz javnih ustanov, zaplembe in nacionalizacija so bili sistematični načini izvajanja pritiskov na Cerkev. Poleg tega je bilo od konca vojne pa do leta 1961 kar 429 duhovnikov v sodnem postopku, 393 izmed njih pa je tudi dobilo zaporne kazni. V večini primerov je slo za montirane procese.

Sektaštvo in ekskluzivizem OF

Dr. Boris Mlakar je v prispevku Krog nasilja med Slovenci v vojnih letih 1941–1945 govoril o stopnjevanju nasilja med vojno in vzrokih zanj. Izpostavil je, da je okupator v Ljubljanski pokrajini sprva deloval dokaj mirno, nasilni odnos pa se je pokazal med samimi Slovenci, pri čemer je bila partizanska stran prva, ki je posegla po krvavih sredstvih oz. likvidacijah. Že do konca leta 1941 je VOS pobil več kot 120 ljudi, do dokončnega preloma pa je prišlo v prvi po-

lovici naslednjega leta; sektaško nasilje je v nekaj mesecih prineslo več kot 500 žrtev, zaradi občutka ogroženosti in ob oceni vrha SLS, da gre za revolucijo na delu, je nato prišlo do formiranja vaških straž, po obliki kolaboracionističnega, po vsebini pa protirevolucionarnega pojava. Od leta 1943, ko je bil okupator v glavnem le še v defenzivi, partizani pa čedalje bolj organizirani, so možnosti za dogovor splavale po vodi, proti koncu konflikta pa je šlo za "totalno" vojno med domačima taboroma, pri čemer so žrtve partizanske strani močno presegle nasprotnikove.

Dr. Bojan Godeša je problematiziral Ustanovitev SNOO in pomen njegovih odlokov za nadaljni razvoj v Sloveniji. Godeša ugotavlja, da so bili sklepi o konstituiranju Slovenskega narodnoosvobodilnega odbora septembra 1941, ki so med drugim sprejeli stališče o ekskluzivnosti SNOO v boju proti okupatorju, naperjeni proti konkurenčnemu taboru, ki se je organiziral v istem času. Čeprav je zaradi prvotne šibkosti OF sam Kardelj označil odloke SNOO za "operetno" zakonodajo, kar je povzročilo tudi kasnejšo opustitev sklicevanja nanje, je v njih že videti pospešeno diferenciacijo v slovenski javnosti zaradi obojestranske nepripravljenosti na sodelovanje in pripravo komunistov na prevzem oblasti.

Na referat se je odzvala dr. Tamara Griesser Pečar in spomnila, da je bila KP ilegalna organizacija v nasprotju z drugimi političnimi strankami, poudarila pa je tudi, da ne smemo zmanjševati pomena sklepov SNOO. Ti so se po njenem mnenju tako močno vtisnili v kolektivno podzavest, da mnogi še danes enačijo revolucijo z uporom, kontrarevolucijo pa s kolaboracijo. Griesser Pečarjeva je tudi poudarila, da se moramo zavedati krivde komunistične strani, ki je bistveno spodbudila razdvajanje naroda.

Revolucija na delu

Nezmožnost kompromisa med obema domačima taboroma je imela za temelj politično nestrpnost, ki se je pozneje prelevila v državljansko vojno, je izpostavila dr. Jera Vodušek Starič v prispevku Vrtnec političnega spora. Zaostrovanje med taboroma se je začelo po Stalinovem

Dr. Božo Repe je govoril o spreminjanju odnosa do povojnih grobišč vse do današnjih dni. Šele sredi osemdesetih let je bilo mogoče začeti javno razpravo o zamolčanih žrtvah.

Dr. Tine Hribar je tudi odnos sedanje politike do žrtev revolucije označil za pomanjkljivega. Brez poimenovanja krivcev se zabriše tudi krivda. Na ta način se krivda prenaša tudi na sedanjo generacijo.

Policist pri delu okoli na novo evidentiranega grobišča: delo komisije je zelo težavno, na dan pa prihajajo vedno nova grozodejstva. Lahko se vprašamo, koliko grobov bodo še odkrili.

Pri žrtvah povojnih pobojev je bilo mogoče narodno pripadnost določiti samo po nekaterih znamenjih (kovancih, medaljah). Krzici in podobice so pripadali Slovencem.

Dr. Boris Mlakar: partizanska stran je prva sprožila val nasilja in maščevanja, sektaško nasilje VOS pa je že v prvih mesecih okupacije povzročilo prek sto žrtev.

Dr. France M. Dolinar je problematiziral sistematično znašanje povojnega režima nad Cerkvijo in duhovniki. Cerkev na Slovenskem so si hoteli podrediti in spremeniti v poslušno orodje oblasti.

Dr. Lovro Šturm je sistematično analiziral kršitve pravnih določil, ki so jih komunisti zagrešili med vojno in še posebej po njej ter vzdrževali oblast s kršenjem pravic državljanov.

Dr. Mitja Ferenc je navedel grozljive podatke o dosedanjem delu komisije za raziskovanje povojnih prikritih grobišč: v 390 grobišč so komunisti dobesedno zmetali svoje sovražnike in prikrili sledi zločinov.

Za dr. Janka Prunka so komunisti zamolčali svoj pravi cilj – nasilno socialno revolucijo, da ne bi povzročili razhajanj v narodnoosvobodilnem gibanju.

pozivu, da je napočil čas za razredni boj, in je posledično prišlo do ustanovitve proletarskih brigad z nalogo boja proti okupatorju in domačim sovražnikom, končni cilj pa je bila svetovna revolucija. Tega cilja niso podarjali, da ne bi povzročili slabih odzivov in izgubili precejšnjega dela podpore med ljudmi. Nekje od 1944 je partija v boju za oblast izvajala revolucijo "od zgoraj" v obliki terorja, ki je bil že po Leninu temelj revolucije.

Da je bila revolucija najvažnejši del programa OF, je potrdil tudi dr. Janko Prunk s prispevkom Pojmovanje revolucije v različnih segmentih OF in NOB. Pri tem so obstajala precej različna pojmovanja revolucije znotraj OF. Sokoli so revolucijo razumeli kot narodno in ne socialno, krščanski socialisti so si želeli socialne revolucije brez fizičnega nasilja in diktature proletariata, Kocbek pa je poudarjal še duhovno revolucijo – preobrazbo narodnega značaja. Komunisti, ki so imeli najbolj izdelan koncept – boljševiško revolucijo – so o tem večinoma molčali, ker niso hoteli strašiti zaveznikov. Čeprav je marsikje vojna postala priložnost za osebno obračunavanje in so bili povodi za prihodnji spopad dani v lokalnih sporih, kot je bilo povedano med razpravo, ostaja po Prunku dejstvo, da je bila ideologija pri komunistih zmeraj navzoča in se ji niso odpovedali niti po letu 1990.

Vloga države danes

Med razpravo se je postavilo vprašanje o vlogi države pri doseganju sprave. Ta je za Spomenko Hribar "narodni projekt", pri čemer mora biti vsakemu zagotovljena svoboda lastnega prepričanja na podlagi medsebojnega spoštovanja. Prvi po-

gov za narodno spravo Hribarjeva vidi v pieteti do mrtvih vseh strani. Prepričana je tudi, da država lahko marsikaj naredi za spravo, čeprav ne neposredno, ampak v smislu vzdrževanja demokracije in strpnosti. Dr. Lovro Šturm pa je spravo opredelil kot vrtilino civilne družbe, ki jo mora država spodbujati, sama pa mora ugotoviti krivce in jih nato obravnavati na enak način. Tine Hribar se je ob tem pa tudi kasneje v svojem referatu spomnil dikcije "žrtvam vojne in povojnih pobojev", ki zanj predstavlja zgleden primer, kako država sicer ne more prinesiti sprave, lahko pa jo onemogoča.

Povojno represijo v nacionalni identiteti in kolektivnem spominu je obdelal dr. Božo Repe, ki je ugotavljal, da se je o vojnem in povojnem nasilju začelo govoriti šele po Titovi smrti, pred tem pa so se v sedemdesetih letih oglasili le redki. Dejansko razpravo o zamolčanih zločinih je sprožila Spomenka Hribar v spisu Krivda in greh, v katerem si je upala zapisati, da so se tudi domobranci bojevali za domovino. Proces pluralizacije slovenske družbe je prvič omogočil javno razpravo, konstituiranje večstrankarske skupščine maja 1990 pa je njen predsednik dr. France Bučar označil za "konec državljanske vojne". Razprave so se v naslednjem desetletju nadaljevale, leta 1996 je svoje delo sklenila državnozborska komisija, ki je raziskala povojne poboje, vendar ta kljub strinjanju o potrebi po popravni krivic in odgovornosti prejšnje oblasti ni sprejela nobenega poročila, ker ni želela neposredno kriviti komunistične partije. V letih 2001 in 2002 je prišlo do polemik glede zakona o grobiščih, ki bi "izenačil" vse mrtve. Sprejeti zakon, kot vemo, ne priznava razloga

za povojne poboje, t. j. revolucije. Dr. Peter Vodopivec je poskusil oceniti populacijske posledice vojne in povojnega nasilja. Izsledki kažejo, da je bila demografska izguba glede na pričakovano število prebivalstva 9,8-odstotna oz. da je slovensko ozemlje izgubilo 145.000 oseb. V razpravi je zgodovinar Jože Dežman postavil tudi provokativno vprašanje, na katerega najbrž ne bo mogla odgovoriti nobena raziskava, to je, koliko ljudi je bilo poleg pobitih pod komunizmom prikrajšanih in ni moglo razviti svojega potenciala.

Pravni vidik

Dr. Vladimir Simič je ocenil Primerjalno pravni vidik prehodnega obdobja druge svetovne vojne. Po njegovo je revolucija dogajanje v nasprotju z veljavnim pravom neke države, do katerega pride, ker pravni sistem ne deluje. Revolucija s sabo vedno prinese tudi fizično nasilje in je sopomenka za prevzem oblasti. Od tod tudi številčnost žrtev pri nas ob kombinaciji vojne in revolucije.

Dr. Lovro Šturm je analiziral Pravo in nepravo v Sloveniji po letu 1941. Šturm je 2. člen sklepa Vrhovnega plenuma OF, da SNOO edini predstavlja, zastopa, organizira in vodi slovenski narod, ocenil za protipravnega. Šturm je prav tako problematiziral odlok Avnoja iz aprila 1945 o odpravi in razveljavljenju vseh pravnih predpisov, izdanih med okupacijo strani okupatorja. Šturm je tudi navedel ugotovitve Ustavnega sodišča RS v zvezi s povojnimi zakonskimi ukrepi, da so bili namreč državljanji po vojni "podvrženi trajnemu in sistematičnemu ogrožanju človekovih pravic in temeljnih svobostin". Nova

oblast je bila "pripravljena uveljavljati svojo oblast tudi z nasiljem, z zlorabami prava ... in s sistemskostrukturnim kršenjem človekovih pravic. Zakoni niso bili uporabljeni le z namenom kaznovanja kolaboracije, ampak tudi z namenom izločitve razrednega sovražnika, prevzema oblasti in utrditve totalitarnega sistema".

Zločin brez zločincev

Posvet je sklenil dr. Tine Hribar, ki je v referatu Zločin brez zločincev ugotavljal, da se brez imenovanja zločincev tudi sam zločin zabriše. Spomnil je na težavnost priznanja zločina, saj je molk glede zunajsoodnih pomorov z izjemo emigracije trajal vse do Kocbekovih izjav leta 1975. Hribar je omenil izraz "bela garda", ki spada v revolucionarno izrazje in s katerim so označevali vse nasprotnike revolucije. Tak izraz pa je že sam v sebi nosil obsodbo. Opravičevanje zločinov se kaže tudi v dikciji sprejetega napisa "žrtve vojne in povojnih usmrtitev", kajti molči o pravi naravi zločina in zločincev. Hribar je glavne krivce pobojev nedvoumno poimenoval: Edvard Kardelj, Boris Kidrič in Ivan Maček. Ob tem je, priznal da bi moralo iskanje krivcev potekati od vrha navzdol, kot je predlagal pokojni dr. Jože Pučnik, in da so bile v tem pogledu storjene napake. Hribar je grobove označil za temelj civilizacije, z odrekanjem grobov kot tudi s sintagmo "povojni poboji" (po Hribarjevo je primernejše govoriti o pomorih in moriščih) pa so se žrtve razčlovečile. Krivda je s prepovedjo spomina na žrtve presla na naslednje generacije in bo, dokler spomin ne bo prečiščen, težila tudi sedanjo generacijo, četudi ta zatrjuje, da "ni njena stvar".

Mitja Volčanšek

Fotografije: Dane Kostrič in Gregor Poltvev

Astronomsko drago

Slovenske železnice (SŽ) so v poldrugem letu nezakonito oddale za 100 milijonov tolarjev naročil. S prihodom Blaža Miklavčiča na mesto generalnega direktorja SŽ so se stroški za razna svetovanja nekaterih znanih ljubljanskih odvetnikov, revizorskih hiš in posameznikov zelo povečali.

V letošnjih petih mesecih je uprava Holdinga SŽ za svetovanje in odvetniške storitve namenila 30,5 milijona tolarjev oziroma petino vseh svojih stroškov, za stroške zdravstvenih storitev in svetovanj 33, za odnose z javnostmi pa še dodatnih 11 milijonov tolarjev. V Demokraciji objavljamo imena nekaterih, ki redno mesečno prejemajo pavšalne zneske samo za to, da so vodstvu in Miklavčiču "vedno pri roki", oprav-

ljene storitve SŽ seveda plačujejo posebej. Objavljamo tudi podrobnosti o prodaji zemljišč za graditev Poslovno-garažnega objekta na Vilharjevi cesti v Ljubljani, po kateri bo kupec (lastnik podjetja je eden izmed izvršnih direktorjev na SŽ) kupnino v višini 2,2 milijona evrov plačal šele konec leta 2006. V članku se nismo izognili niti ponarejeni diplomi Igorja Šimenca, nekdanjega policista, nato malega podjetnika, domnevnega kupovalca poslanskih glasov za LDS v letu 1996, danes pa sekretarja SŽ in kvaziekonomista. Tako kot Miklavčiču mesto generalnega direktorja je tudi Šimencu vse to omogočila Ropova LDS.

Prodaja obnovljenih lokomotiv

Ko smo septembra objavili podatke o tem, da je družba SŽ - Centralne delavnice, ki je v popolni lasti SŽ, prodala osem obnovljenih električnih lokomotiv znamke elok prek posrednika,

zaradi česar so SŽ izgubile vsaj 1,6 milijarde tolarjev (ali 6,85 milijona evrov), smo od odvetnika Emila Zakonjška prejeli obširen demanti na naš članek. Spomnimo, da so Centralne delavnice lokomotive najprej obnovile, nato pa te prek italijanskega posrednika Railconsult, S. r. l., prodale družbi Ferrovie Nord Milano. Objavili smo tudi faksimile po-

godbe in dopisa, še pred objavo pa smo podatke preverjali pri Blažu Miklavčiču, predsedniku uprave SŽ in predsedniku nadzornega sveta hčerinskega podjetja SŽ - Centralnih delavnic. Vendar se Miklavčič, ki je bil v tistih dneh na obisku v Beogradu, pri svojem delu ni pustil motiti, precej arogantnosti pa so pokazali tudi zaposleni v službi za stike z javnostjo

Za zidovi stavbe Slovenskih železnic, družbe, ki je v 100-odstotni državni lasti in jo je vlada na račun davkoplačevalcev aprila letos dokapitalizirala z denarnim vložkom v višini 5 milijard tolarjev, se dogaja veliko nepravilnosti.

Nekdanji policist v Cerkljah, nato pa pomembnejši član LDS za Gorenjsko, se je na mestu sekretarja v SŽ zaposlil s ponarejeno diplomo in za to 2 leti prejemal 1,3 milijona tolarjev brutoplače na mesec.

Mirko Bandelj, generalni sekretar vlade v odhajanju in nekdanji predsednik nadzornega sveta SŽ, je skupaj s Šimencem deloval tudi v Svetu za izgradnjo doma paraplegikov Piran. Bandelj je bil predsednik, Šimenc pa sekretar sveta.

Z Blažem Miklavčičem (levo) se je na SŽ za nekatere začelo "zlato" obdobje, saj so bili na sistem s pavšalnimi mesečnimi zneski prisemani številni "svetovalci". Denar so prejemali mimo zakonskih določil.

pri SŽ. Po objavi pa se je z obsirnim pismom oglasil znani ljubljanski odvetnik Emil Zakonjšek, v javnosti najbolj znan kot zagovornik Milana Kučana v času parlamentarne preiskovalne komisije v zadevi Elan, in poudarjal tisto, za kar smo že prej prosili Miklavčiča. Vendar spornih zadev, ki se pod Miklavčičevim vodstvom dogajajo na SŽ, še ni konec.

posebej) so prejele od 1,4 do 7,5 milijona tolarjev. Po naših informacijah naj bi bilo vodstvo pravila javnega naročanja kršilo predvsem zato, ker naj bi bili ponudniki "mnogokrat edini, ki so lahko zagotovili potrebne storitve", zaradi česar naj bi bila oddaja naročila izvedena po postopku s pogajanjem brez poprejšnje objave. Prav tako naj bi bile storitve,

ne družbe. Iz besedila lahko razberemo, da gre pri družbi za enega človeka, to je za Marko Fajfarja. V SŽ navajajo, da je Fajfar kot "poslovodski družbenik" s strani družbe v Münchnu zadolžen za svetovanje, lahko pa vključuje tudi druge sodelavce. Dodajmo, da je Marko Fajfar v nekaterih gradivih SŽ naveden kot zunanji svetovalec posloводства. Po pogodbi naj bi bile edino merilo za zaračunano storitev opravljene ure; v pogodbi je predvideno povprečno 100 ur mesečnega svetovanja po 100 evrov (24.000 tolarjev) na uro, kar pomeni, da je Fajfar, čigar naloga naj bi bilo svetovanje in sodelovanje pri pripravi in implementaciji nove strateške usmeritve, imenovane Nova smer, vsak mesec prejel 10.000 evrov ali 2,4 milijona tolarjev.

stotisoč tolarjev prometa) dolžne zagotavljati poslovne prostore. VIP consulting torej deluje v poslovnih prostorih SŽ, za svetovanje pa prejme 480.000 tolarjev na mesec (novembra trikrat več). Predmet pogodbe naj bi bilo finančno svetovanje pri prestrukturiranju obstoječega poslovnega dolga, po Miklavčičevem mnenju naj bi bilo pomembno tudi sodelovanje pri pogajanjih z bankami.

Zanimivi odvetniški pavšali

Miklavčič si je, ko je postal direktor SŽ, omislil tudi zanimive odvetniške storitve. SŽ dajejo v brezplačno uporabo poslovne prostore v skupni izmeri 77,77 kvadratnega metra tudi odvetniški pisarni SŽ, ki jo vodi Mitja Stražar. Pisarna s SŽ sodeluje že dolgo, prvo pogodbo je sklenila »

svetovanje

Pogodbe brez razpisov

Po naših podatkih je vodstvo SŽ v času od 1. septembra 2002 do 30. aprila letos s posameznimi izvajalci storitev (gre za razna svetovanja, nadzor in revizije) sklenilo pogodbe z 9 izvajalci (pogodb je bilo najmanj 15), ki niso bile skladne z zakonom o javnih naročilih in notranjim aktom SŽ, za to pa so plačale 96,2 milijona tolarjev. Vodstvo izvajalcev ni izbralo skladno s pravili o javnem naročanju. Med izbranci je na prvem mestu družba Fajfar & Consultants GmbH, ki je za "svetovanje v vseh fazah preobrazbe holdinga" v poldrugem letu prejela 43 milijonov tolarjev. Na drugem mestu je Agencija Imelda, ki je za "marketinško svetovanje – zasnova Casanove", prejela 20,6 milijona tolarjev, stalen "izbor" SŽ pa je revizijska družba Deloitte & Touche, s katero je uprava v tem času podpisala najmanj tri pogodbe mimo zakona o javnih naročilih in določilih notranjega akta SŽ. Druge družbe (seznam vseh objavljamo

ki so jih izvajali ponudniki, po mnenju uprave ali zaposlenih "ključne za uspešno poslovanje družbe", zagotoviti pa jih je bilo treba "hitro". V nadaljevanju navajamo nekatere pogodbe, ki niso bile skladne z zakonom o javnih naročilih. Če pogledamo, kateri izbranci so morali na hitro opraviti določena dela, ta pa naj bi opravili po najnižjih cenah, ugotovimo pomembne zanimivosti.

Pomočniku 2,4 milijona tolarjev mesečno

Družba Fajfar & Consultants GmbH je registrirana v Münchnu, Blaž Miklavčič je osnovno pogodbo za svetovalne storitve s to družbo podpisal že 2. septembra 2002 (direktor je postal 1. septembra), veljala pa naj bi do konca Miklavčičevega mandata. Po Miklavčičevih izjavah je bilo treba ob njegovem nastopu hitro ukrepati, zaradi česar so revizorji v dokumentaciji o izvedenem postopku za svetovalne storitve našli le življenjepis in reference omenje-

Vse po 100 evrov na uro

Storitve finančnega svetovanja za SŽ naj bi opravljala družba VIP consulting iz Ljubljane, katere edini lastnik je Rihard Vide. Miklavčič je pogodbo podpisal 1. novembra 2003. Tudi v tej pogodbi je dogovorjena vrednost svetovalne ure 100 evrov, s tem da je v pogodbi dogovorjen obseg 20 svetovalnih ur na mesec, za mesec november 2003 pa 60 ur zaradi povečanega angažiranja ob začetku projekta. Družba k računu prilaga le specifikacijo opravljenih ur. Zanimivo pri tem je, da so SŽ družbi z enim zaposlenim, registrirani v Ulici Gradnikove brigade 4 v Ljubljani, in mesečnim prometom okrog 14 milijonov tolarjev (leta 1998 so imeli le nekaj

Po volitvah leta 1996 smo v Demokraciji objavili prepis pogovora med Igorjem Šimencem, Stanetom Naratom (oba LDS) in Pavlom Ruparjem (na sliki). Šimenc in Narat sta bila vodilna člana LDS na Gorenjskem, Ruparju pa naj bi za glasovanje o takratnem mandatarju ponujala 300.000 nemških mark in "za vedno" urejeno kariero, vendar Rupar v to ni privolil; kaseto s pogovorom je predstavil javnosti, nato pa se je zgodil Pucko.

» konec leta 1992. Po tej pogodbi je pisarna SŽ mesečno izstavljala račun za 17.400 odvetniških točk, od 1. marca 1995 dalje pa za 36.000 odvetniških točk. Toliko točk je odvetniški pisarni priznal tudi Borut Miklavčič. Pisarna je tako v vseh letih od SŽ prejela 74,9 milijona tolarjev za pravno pomoč s pravnim svetovanjem, usmerjanjem in pravnim zastopanjem pred vsemi vrstami sodišč ter upravnimi in drugimi državnimi organi. Od 14. januarja 2000 do 15. aprila 2004 je imel pogodbo o pravnem svetovanju in zastopanju s SŽ sklenjeno tudi odvetnik Miro Senica, za kar je prejel več kot 10 milijonov tolarjev za celotno obdobje. Za ta znesek naj bi bil odvetnik stalno pripravljen, da v obravnavo nemudoma sprejme pomembnejše zadeve stranke, pravno svetuje stranki v obliki ustnih pravnih nasvetov, telefonskih konferenc ter pregleduje pogodbe, dogovore, spoznanja in druge akte. Dodajmo, da so SŽ storitve zastopanja na sodišču plačevale posebej. Kot primer navedimo zastopanje, ko je Avtobusna postaja Ljubljana tožila SŽ; zastopal jih je Senica in za to prejel 138,6 milijona tolarjev z vsemi drugimi dodatki. Spomnimo, da je imel pravnik Miro Senica podobne pogodbe kot s SŽ sklenjene tudi s Telekomom in Mestno občino Ljubljana v času, ko je to vodila Vika Potočnik. Poleg tega so SŽ najemale tudi druge odvetnike; v našem primeru je bil to Emil Zakonjšek, v primeru tožbe Logističnega centra Moste oziroma zadeve Ram Invest, kjer so bile tožene SŽ, pa so te najele

SŽ so Miru Senici mesečno plačevale 200.000 tolarjev za stalno pripravljenost na sodelovanje. Skupaj je prejel več kot 10 milijonov tolarjev. Podobne pogodbe, le za višje zneske, je imel Senica sklenjene tudi s Telekomom in Mestno občino Ljubljana.

odvetnika Aljošo Drobniča in mu za to plačale 2,4 milijona tolarjev.

Številna druga svetovanja

Blaž Miklavčič je sklepal pogodbe tudi z nekaterimi zasebnimi družbami za davčno in gospodarsko svetovanje. Med izbranimi podjetji mimo javnega razpisa je bila družba Nebra iz Ljubljane (vodita jo zakonca Branka in Milan Neffat), ki je 13 mesecev prejemale plačilo v obliki mesečnega pavšalnega zneska 170.000 tolarjev (2,210.000 tolarjev), za to pa je pripravljala razna strokovna mnenja. Ta družba je opravljala tudi naloge prevrednotenja premoženja SŽ zaradi knjiženja v poslovnih knjigah in za to lani prejela 2,6 milijona tolarjev. Znesek je bil plačan v celoti, čeprav Nebri dela ni uspelo opraviti v predvidenem roku, družba pa je poskušala posebej zaračunati še

DDV, kar je bilo v nasprotju s sklenjeno pogodbo. Revizijo poslovanja v letu 2002 in 2003 je opravljala družba Deloitte & Touche, čeprav je bila njena ponudba tretja najdražja od petih (cenovno najugodnejša je bila ponudba družbe ITEO - Abeceda). Zakaj se je Miklavčič odločil prav za to družbo, nikoli ni bilo pojasnjeno. Dodajmo, da je družba za revizijo letnih izkazov za leto 2002 prejela 5,7 milijona tolarjev. Hkrati so SŽ tej družbi naročile izvedbo preiskovanja računovodskih izkazov na dan 31. avgust in 1. september 2003, za kar so plačale 2,8 milijona tolarjev (k tem zneskom je treba prišteti še davek na dodano vrednost), kar pomeni, da bi morale SŽ izvesti postopek javnega naročila, pa tega niso storile. Družba Deloitte & Touche je opravljala tudi revizijo poslovanja za leto 2003. Tudi v tem pri-

meru je bila njihova cena najvišja od treh prispelih ponudb. Miklavčič je kljub temu podpisal pogodbo za revizijo v višini 6,95 milijona tolarjev. Tudi v tem primeru je bil postopek izbire ponudnika v nasprotju z določili zakona o javnih naročilih.

Na Slovenske železnice prisesan tudi Mojmir Ocvirk

Čeprav imajo SŽ številčno močno zasedbo v službi za stike z javnostjo, je uprava lani za celotno podobo SŽ v javnem medijskem prostoru sklenila pogodbo z Agencijo Imelda, ki je v lasti Mojmirja Ocvirka, vidnejšega člana LDS. Imelda je prejela 21,5 milijona tolarjev, od tega 19 milijonov za projekt Casanova, to je vlak na progi Ljubljana—Benetke. SŽ so ta znesek izplačale, čeprav projekt Casanova ni bil dogovorjen s pogodbo, mejna vrednost pa presega 10 mi-

Miklavčič je vedno izbral družbo Deloitte & Touche, čeprav so bile njene ponudbe dražje od drugih.

Najprej portfelj, nato porto in fotelj.

www.dnevnik.si

Poslovni Dnevnik Branje denarja.

Dnevnikov nov snopč Poslovni Dnevnik prinasa več. Več gospodarskih vsebin, več pogledov na poslovno stvarnost, več strokovnosti in več privlačnega branja. Na razširjenih straneh bo svoje mesto našlo več velikih tem, več pa bo tudi prostora za pomembne poslovne podrobnosti.

Pogodbe, sklenjene med 1. 9. 2002 in 30. 4. 2004, ki niso bile sklenjene skladu s pravili o javnem naročanju

Ime podjetja	Predmet	Vrednost - v tisoč SIT
1. Fajfar & Consultants GmbH	Svetovanje v vseh fazah preobrazbe holdinga	43.000
2. Agencija Imelda, d. o. o.	Marketinško svetovanje (zasnova Casanove)	20.646
3. I.A.P., d. o. o. (5 pogodb)	Svetovanje na tehnično-tehnološkem področju	7.500
4. Deloitte & Touche, d. o. o.	Revizija 2002	5.669
5. GreECO International, d. o. o.	Sodelovanje pri urejanju odškodninskih zahtevkov	5.225
6. Martin Jakše	Finančno-gradbeni nadzor	3.200
7. VIP Consulting, d. o. o.	Finančno svetovanje	2.840
8. Deloitte & Touche, d. o. o.	Preiskovanje računovodskih izkazov	2.800
9. Nebra, d. o. o.	Pravno-finančno svetovanje	2.210
10. Tomislav Mlinarič	Svetovanje pri projektu SP-8 Nova smer	1.677
11. Deloitte & Touche, d. o. o.	Revizija 2003	1.390
SKUPAJ:		96.157

lijonov tolarjev, kar pomeni, da bi morale SŽ izpeljati postopek javnega naročila skladno z zakonom o javnih naročilih. Miklavčič naj bi bil pri tem zadrževal, da je bil rok za izvedbo promocijskih aktivnosti kratek, izvajalca pa naj bi dobro poznal, zato so ga tudi izbrali. Iz bilančnih podatkov SŽ pa je razvidno, da so v letošnjih štirih mesecih med stroške odnosov z javnostjo knjižili kar za 10,9 milijona tolarjev stroškov, kar je 2,7 milijona tolarjev na mesec in 2,1 milijona tolarjev več, kot so načrtovali.

Dvojni direktor

Da nepravilnosti še ni konec, dokazuje pogodba o prodaji in nakupu, ki sta jo 17. decembra 2003 podpisala Blaž Miklavčič v imenu Holdinga SŽ in Boris Zrimc, direktor podjetja A.K.S., d. o. o., iz Ljubljane. Predmet pogodbe je prodaja oziroma nakup zemljišč za postavitve Poslovno-garažnega objekta ob Vilharjevi cesti v Ljubljani. Podjetje A.K.S., d. o. o., je od SŽ kupilo zemljišča za 2,27 milijona evrov (plus DDV), dogovorjeno kupnino pa mora kupec nakazati do 30. 12. 2006 (vmesni roki ali

delna plačila v pogodbi niso dogovorjeni). Iz finančne baze podatkov I-Bon je razvidno, da so lastniki družbe naslednji: A. A. Trade, d. o. o., iz Maribora (lastniki so: Drago Matjašič, Gorazd Žmavc in Vlado Pogorevcnik), družba Komin iz Ljubljane (lastnik je Peter Gabrijelčič) in Slovenske železnice. Po pogodbi se lastništvo nad številnimi nepremičninami v zemljiški knjigi takoj prenese na družbo A.K.S., d. o. o., kar pomeni, da bo družba te nepremičnine lahko zastavila kot hipoteko za najem posojila in s tem odplačala kupnino. Dodajmo, da je prodajo odobril nadzorni svet SŽ 6. 3. 2002, nato pa je 25. aprila 2002 svoje soglasje dala še slovenska vlada. Po nekaterih podatkih je družba A.K.S. za 544 milijonov tolarjev (kar še ni plačano) kupila tudi zemljišče, na katerem je skladišče carine in ekspozitura na Vilharjevi.

Šimenčeva zgodba

Primer ponarejene diplome Ekonomsko poslovne fakultete iz Maribora, po kateri naj bi 22. decembra 1995 pod zaporedno številko D04673 diplomiral Igor Šimenc in

si s tem pridobil naziv diplomirane ekonomista, je pred javnostjo prva razkrila Magova novinarka Brigitte Ferlič Žgajnar, brez navedbe vira pa so novico nato povzele nekatere druge medijske hiše. Ferlič Žgajnarjeva je razkrila, da je diploma, s katero se je Šimenc pred dvema letoma zaposlil kot sekretar na SŽ, ponarejena. Šimenc naj bi bil po izobrazbi policist, ki je pozneje postal podjetnik, vendar njegovo poslovanje ni bilo bleščeče. Šimenc se spomnimo po poskusu političnega podkupovanja tržiškega poslanca SDS Pavla Ruparja. Po tistem času si je Šimenc premoženjsko zelo opomogel. Po Magovih navedbah je lastnik velike hiše s teniškim igriščem in bazenom v vasi Češnjevci v bližini Cerkelj in skrbno varovane hiše na Jezerskem, ki je bila nekoč karavla JLA, posebno rad pa naj bi se vozil z mercedesom 55 AMG. Na SŽ prejema mesečno brutoplačo v višini 1,3 milijona tolarjev, lani pa je prejel tudi 2,3 milijona tolarjev na račun stroškov za službeno potovanje. Ko je bila afera s ponarejeno diplomom razkrita v javnosti, se je Miklavčič tako kot običajno zavlil v molk, predstavniki službe za stike z javnostjo pa so sporočili, da bodo SŽ pregledale vse diplome in izsledke sporočile javnosti. Dodajmo, da ob Šimenčevi zaposlitvi, do katere naj bi bilo prišlo na izrecno željo Blaža Miklavčiča in v sodelovanju z Mirkom Bandljem, takratnim predsednikom nadzornega sveta, nihče v kadrovski službi ni opazil, da ima listino, ki naj bi bila diploma, veliko pomanjkljivost: je namreč brez žiga. Kako se bodo stvari odvijale dalje, bomo seveda poročali.

Vida Kocjan

Med izbranimi Miklavčičevi podjetji je bila tudi Nebra, ki je v lasti zakoncev Neffat.

Nekateri nas uvrščajo med najmanj zadolžene članice Evropske unije (EU). Vendar na drugi strani bode v oči čedalje večja luknja slovenskih dolgov.

Nekateri pa so prepričani, da je naša gospodarska rast odlična. Vendar smo s svojimi 77 odstotki povprečja EU še vedno na lestvici nekje med Ciprom in Grčijo.

Slovenski BDP

Glavni makroekonomski kazalci kažejo, da je Slovenija med uspešnej-

Zgodba o uspehu ali ...

šimi državami v Evropi. Ta čas dosegamo 77-odstotno povprečje razvitosti med članicami EU, slovenski bruto družbeni proizvod (BDP) dosega okrog 24 milijard evrov, povprečna letna gospodarska rast v zadnjih desetih letih je približno 4-odstotna. Tako je na trinajsti letni konferenci Slovenskega združenja za kakovost stanje na slovenskem gospodarskem področju opisoval Jožko Čuk. Sliši se kot zgodba o uspehu, vendar se na drugi strani porajajo globoki dvomi, saj je slovenska proračunska luknja velikanska. Velikega dolga, s katerim se sooča Slovenija, ne smemo zanemariti. In vsekakor je jasno, da je prav slovenski državni dolg eden izmed tistih največjih dejavnikov, ki zavira naše vzpenjanje po lestvici gospodarske uspešnosti držav Evropske unije.

Primerjave

Slovenija je v zadnjih devetih letih znatno zmanjšala zaostanek za primerljivimi članicami Evropske unije; razliko za povprečjem zdajšnje EU je namreč zmanjšala za celih devet odstotkov. Podobno in primerljivo razviti kot Slovenija so še Grčija, Ciper, Malta, Španija in Portugalska. Med petindvajsetimi državami Evropske unije ima kar 15 držav višji BDP na prebivalca po kupni moči kakor Slovenija. Med novejšimi članicami je pred nami za zdaj le Ciper. Slovenija

bo lahko zmanjševala razliko do povprečja Evropske unije le z bistveno hitrejšo in živahnejšo gospodarsko rastjo, ki jo mora doseči čim prej, saj je preostale članice seveda ne bodo čakale; zaostanek za preostalimi državami se namreč lahko sprevrže v še večje zaostajanje za povprečjem. Preseganje ali zaostajanje držav za povprečjem EU meri Eurostat in iz njegovih meritev lahko razberemo zelo zanimive podatke; najvišji BDP po kupni moči ima Luksemburg, kjer je BDP po kupni moči dvakrat višji od povprečja v EU. Podobno razvite države v letu 2003 so Finska, Švedska, Francija, ki imajo tudi odlično gospodarsko rast. Med države z višjim BDP spadajo Irska, Nizozemska, Danska, Avstrija in Velika Britanija. Med državami z najnižjim BDP po kupni moči so Litva, Latvija, Slovaška, Estonija, Poljska in tudi Mad-

žarska ter Češka; Slovenija pa se "enači" s peterico držav – Španijo, Portugalsko, Malto, Ciprom in Grčijo. Slovenski BDP je po podatkih Statističnega urada RS lani dosegel 77 odstotkov povprečja v državah EU in 70 odstotkov povprečja v starih članicah EU. Delež sta leta 1995 znašala 68 in 62 odstotkov. Slovenija je tako v zadnjih devetih letih dovolj izboljšala svoj položaj in si zagotovila mesto med zadovoljivo razvitimi državami EU. Ciper, ki se je uvrstil za stopničko više od nas, je lani imel 83 odstotkov povprečja. Grčija je imela 80, Malta 73, Portugalska 75, Španija pa 95 odstotkov. Če bi Slovenija s tako rastjo nadaljevala, potem bi približno v dveh desetletjih dosegla povprečje Evropske unije. Za tak premik više po lestvici pa bo potrebna predvsem živahnejša in hitrejša gospodarska rast, ki nas bi posledično izstrelila na

višjo pozicijo – med razvitejše in gospodarsko stabilnejše članice EU.

Zadolženost Slovenije

Slovenski državni dolg je po 30. juniju letos znašal 27 odstotkov BDP, z vključitvijo obveznosti KAD in SOD pa 29,5 odstotka BDP. Vendar se zdi, da se bodo številke v prihodnosti spet povečale; evropska komisija namreč napoveduje, da bo slovenski državni dolg letos dosegel skoraj 31 odstotkov BDP. Vsekakor je treba priznati, da se Slovenija ne uvršča v družbo najmanj zadolženih držav, kot to trdijo nekateri. Če k napovedim evropske komisije dodamo še okoli 11 odstotkov BDP dolga preostalega javnega sektorja in državna poroštva, se kaj hitro pokaže povsem drugačna slika in bolj verodostojno ponazarja, kakšna je naša realna zadolženost. Dejstvo je, da naš

Slovenija res med najmanj zadolženimi?

Državna poroštva in slovenski dolg

dolg še narašča, kar je najbolj zaskrbljivo. Vsekakor je jasno, da velikanski dolгови, s katerimi se ta čas sooča Slovenija, zavirajo gospodarsko rast.

Začnimo na začetku zgodbe. V zadnjih dveh letih je prejšnja vlada povečala odobravanje poroštev za najmanjše posojil pravnih oseb v obeh sektorjih, tako v javnem kot zasebnem. Letos so državna poročstva dobila naslednja podjetja: Splošna plovba Piran, Industrija usnja Vrhnika, Steklarna Rogaska, Novoles, Iskra Kondenzatorji, Javor Pivka, Svea, Novoteks Tkanina in Jelovica. Najbolj zanimivo je, da je vla-

ko niso preveč belili glave; verjamejo pa, da bo zdajšnja vlada k temu problemu pristopila drugače. Dolg Republike Slovenije je zares velikanski, saj se je državnih poroštev nabralo že za skoraj 8 odstotkov BDP. Za zdaj se ne moremo slepiti, da spadamo med manj ali celo najmanj zadolžene države, in če bo šlo tako naprej, slednje še dolgo ne bomo. Prav ti velikanski dolгови pa so eden izmed glavnih dejavnikov, ki zavirajo gospodarsko rast Slovenije.

BDP evroobmočja

Kako se druge države Evropske

tretje leto zapored zagotovo višji od treh odstotkov BDP. Ali se bo Eichlov sen o znižanju proračunskega primanjkljaja vendarle uresničil?

Grčija je evropski komisiji poslala memorandum, v katerem opisuje ukrepe, ki jih bo sprejela, da bi proračunski primanjkljaj v letu 2005 znižala pod mejo treh odstotkov BDP, ki jo določa pakt o stabilnosti in rasti.

BDP evroobmočja in celotne Evropske unije je v tretjem četrtletju letošnjega leta zrasel za 0,3 odstotka v primerjavi s prejšnjim četrtletjem. Evropska komisija je napovedala, da bo rast BDP v evroobmočju v zad-

bo naša gospodarska rast? Bomo v tem smislu kdaj presegle države, s katerimi nas enačijo in za nas ne morejo biti dovolj visok zgled? Hitrejša in aktivnejša gospodarska rast bi nas približala tem ciljem. In kaj bo s čedalje bolj zevajočo luknjo dolgov? Na to vprašanje za zdaj ni nobenega konkretnega odgovora. Slovenija si je velike dolgove nabrala z brezglavim dodeljevanjem poroštev in si tako še posebno v zadnjih dveh letih ustvarila velik primanjkljaj. Ali bo vse te probleme rešila prav hitrejša gospodarska rast? Za zdaj je v slovenskem gospodarskem

Največ prispevajo balkanske države.

Največji primanjkljaj je pri menjavi z Italijo.

Slovenija je podobno razvita kot Grčija.

da spet odobrila poročstvo podjetju, pri katerem se je v preteklosti že opekla in morala poravnati velikanski dolg. Tudi zveze in poznanstva so igrala veliko vlogo v dodeljevanju poroštev, saj so poročstva "naključno" dobila prav taka podjetja, kjer je v upravi sedel eden ali več privržencev dosedanje vladne garniture. Poročstva so se letos dodeljevala tudi na "lepe oči", brez zavarovanja. Državna poročstva imajo sicer funkcijo zniževanja stroškov financiranja in denarni tok prilagajajo realnim potrebam (to velja za javni sektor), poročstva zasebnemu sektorju pa so namenjena pomoči podjetjem v težavah. Obseg slovenskega dolga se je v zadnjih desetih letih močno povečal; na dolg seveda najbolj vplivajo "velikodušna" poročstva, ki jih je nekdanja vlada namenjala podjetjem. In zaskrbljivo je, da je odobravanje le-teh v zadnjih dveh letih še povečala. Poročstva so dobivala podjetja, ki bodisi niso imela zavarovanja za poročstva, so državo v preteklosti že ogoljufala ali pa so bile vmes zveze in poznanstva. Dolg Republike Slovenije je v sredini letošnjega leta dosegel že magičnih 475 milijard tolarjev, kar je skrb zbuja joče. V dosednji vladi si s to števil-

unije spopadajo s proračunskimi primanjkljaji in dolгови? V vzhodni Evropi so se začele siriti primanjkljajske luknje. Češka ima primanjkljaj, ki dosega 13 odstotkov BDP. Primanjkljaj raste tudi na Poljskem in Madžarskem, z enako situacijo pa se soočata tudi Malta. Trdno davčno politiko za zdaj ohranjajo le pribaltske države – Švedska, Finska in Danska. Nemško gospodarstvo je v obdobju od julija do septembra v primerjavi s prejšnjim četrtletjem raslo po 0,1-odstotni stopnji. V prvem in drugem četrtletju letos je Nemčija imela 0,4-odstotno rast BDP. Analitiki so nizko stopnjo rasti nemškega gospodarstva pripisali visokim cenam nafte. Kljub temu nemško gospodarstvo še raste, a vsekakor po nižji stopnji.

Nemški finančni minister Hans Eichel je nedavno obljubil, da bo nemški proračunski primanjkljaj leta 2005 padel pod tri odstotke BDP, kot to določa pakt o stabilnosti in rasti, temeljni mehanizem za zagotavljanje stabilnosti evroobmočja. Mednarodni denarni sklad (IMF) je sicer nedavno podal oceno, da bo Nemčija leta 2005 le stežka znižala proračunski primanjkljaj pod mejo treh odstotkov BDP. Prihodnje leto bo nemški proračunski primanjkljaj že

njem četrtletju tega leta in prvem četrtletju leta 2005 med 0,2 in 0,6 odstotka. Komisija je svojo prejšnjo napoved popravila navzdol, saj je še oktobra napovedovala, da bo rast BDP med 0,3 in 0,7 odstotka.

Za konec

Ali bomo svoje odstotke približali evropskemu povprečju? Kakšna

prostoru preveč vprašanj, ki ostajajo odprta in neodgovorjena, in preveč nejasnosti, ki zbuja skrb. Verjamemo pa, da bo nova vlada skrbneje ravnala s slovenskim proračunom in se bolj zavzemala za hitrejšo gospodarsko rast Slovenije. In jasno je, da lovimo zadnji vlak, preden nas vsi prehitijo. Bomo ta vlak še lahko ujeli? **Denis Vengust**

dr. ROMANA JORDAN CIZELJ

Poslanka v Evropskem Parlamentu

POSILANSKA PISARNA:

Ljubljanska cesta 67
SI-1230 DOMŽALE
TEL: +386 (0)1 724 45 86
www.rjordancizelj.si

URADNE URE:

PONEDELJEK 8.00-12.00, 13.00-15.00
SREDA 8.00-12.00, 13.00-18.00
PETEK 8.00-12.00

Vabljeni!

V Sloveniji vsako leto zaradi samomora umre 600 ljudi, kar nas po številu samomorov glede na število prebivalcev uvršča v svetovni vrh. Kljub temu Slovenija še vedno nima nacionalnega programa, s katerim bi se sistematično in na dolgi rok lotila tega žgočega problema.

Čeprav število samomorov v Sloveniji v zadnjih petih letih ostaja bolj ali manj na enaki ravni, se naša država s številom samomorov glede na število prebivalstva še vedno uvršča v svetovni vrh. Po podatkih Svetov-

Travme iz socializma

ne zdravstvene organizacije (WHO) in slovenskih organizacij in inštitutov, ki se ukvarjajo s tem problemom, si v Sloveniji vsako leto vzame življenje skoraj 25 ljudi na 100.000 prebivalcev, ali skupno okoli 600 ljudi, kar nas uvršča na deveto mesto na svetu. Po podatkih WHO in slovenskega Inštituta za varovanje zdravja je bilo največ samomorov pri nas leta 1984, ko si je življenje vzelo kar 698 oseb, najmanj pa v zadnjih nekaj letih, ko se številka standardno giblje okoli 600 samomorov na leto. Pri slednjem je zanimivo dejstvo, da je samomor najpogostejši med ljudmi, starejšimi od 65 let (po številu samomorov v tej kategoriji je Slovenija celo na prvem mestu), in da se v zadnjih letih števi-

lo samomorov v tej skupini še povečuje. Tako je na primer leta 1985 v tej starostni skupini samomor naredilo 117 oseb, leta 2002 pa že 126. Slednje strokovnjaki povezujejo predvsem z dejstvom, da se v teh letih nekako konča človekovo dejavno obdobje. Otroci odrastejo, se odselijo, starši, ki so ponavadi že v pokoju, pa ostanejo sami, brez družbe in pravih izzivov v življenju. Takšno stanje, ko ima človek čas razmišljati o sebi in svojem življenju, je tudi najnevarnejše za ljudi, ki so nagnjeni k samomoru.

Najpogostejši razlogi za samomor

Po ugotovitvah strokovnjakov so razlogi za samomor zelo različni in jih ni mogoče vedno natančno določiti oziroma strniti v nekaj besed.

Kot pravijo, se ponavadi človeku, ki se odloči narediti samomor, tik pred tem nabere kopica težav, zaradi česar je težko reči, katera je bila glavna ali usodna, da se je odločil končati življenje. Kljub temu obstaja nekaj najpogostejših razlogov, zakaj ljudje storijo samomor. Po navedbah, ki jih lahko preberemo v dokaj skopi tovrstni strokovni literaturi, je eden od pogostejših vzrokov, zakaj se nekdo odloči, da si bo vzel življenje, alkoholizem. Razlog za to naj bi bil v tem, da človek, ki veliko pije, ne zna uspešno reševati vsakdanjih težav, se ne razume najbolje s svojci, ima malo prijateljev, po možnosti izgubi še službo, končna posledica pa je, da v življenju ne vidi več smisla. Prav tako pogost razlog za samomor je po

navedbah strokovne literature slabo finančno stanje. Nekateri ljudje, zlasti tisti, ki jim denar pomeni pomembno sredstvo za doseganje statusa v družbi, namreč takoj ko zapadejo v finančne težave, na ves svet začno gledati črno, posledica takšnega gledanja pa je izguba smisla življenja in posledično samomor. Poleg omenjenih so pogostejši vzroki za samomor še družinski spori, telesne bolezni in invalidnost, osamljenost, izguba svojca, težave v službi, ljubezenski konflikti, strah pred sodnimi ukrepi, ekonomske, stanovanjske težave in šolski neuspeh.

Največ samomorov na Celjskem

Tisto, kar Slovenijo loči od drugih držav, ki imajo prav tako visoko

Slovinci se po številu samomorov uvrščamo v sam svetovni vrh. Lani smo bili na zaskrbljivem devetem mestu.

Slovensko združenje za preprečevanje samomora je pretekli konec tedna pripravilo 2. memorial Leva Miličinskega, na katerem so strokovnjaki govorili o samomoru.

Strokovnjaki WHO razlog za najvišje število samomorov v državah nekdanjega vzhodnega bloka vidijo v družbenem sistemu, ki naj bi v ljudeh vzbujal največ občutka nemoči, nesmisla ipd.

Države rekorderke v samomorilnosti

Država	Št. samomorov na 100.000 preb.
1. Litva	43,9
2. Rusija	36,4
3. Belorusija	32,4
4. Kazahstan	31,3
5. Estonija	26,0
7. Madžarska	25,4
8. Ukrajina	24,5
9. Slovenija	24,5

Vir: Svetovna zdravstvena organizacija, 2004

Tabela prikazuje devet držav, kjer se letno v povprečju zgodi največ samomorov na svetu. Zanimivo je, da prav vse države pripadajo nekdanjemu vzhodnemu komunističnemu bloku.

število samomorov, je, da je večina samomorov z obešenjem (na tak način stori samomor kar tretjina moških in polovica žensk) in da so razlike v številu samomorov med posameznimi regijami tudi do trikratne. Po podatkih različnih slovenskih organizacij, ki se ukvarjajo s problematiko samomorov, je tako daleč največ samomorov v celjski regiji, kjer si vsako leto vzame življenje med 100 in 115 prebivalcev. Kaj je vzrok, strokovnjaki ne vedo, opazili pa so, da se vse očitno začne že v šoli. Kot je namreč pokazala raziskava, ki jo je lani med dijaki prvih letnikov srednjih šol v Celju opravil Zavod za zdravstveno varstvo Celje, si je kar 15 odstotkov vprašanih

šestnajstletnikov že poskušalo vzeti življenje, 33 odstotkov dijakov med njimi pa je o njem razmišljalo. Kot pravi predstojnica oddelka za socialno medicino na Zavodu za zdravstveno varstvo Celje Nuša Konec Juričič je takšno stanje skrb zbujajoče, zato so že pred leti začeli s številnimi aktivnostmi, s katerimi bi takšne neugodne trende čim bolj zmanjšali. "Leta 2001 smo opravili analizo vseh samomorov v petnajstletnem obdobju (analiza je pokazala, da si v celjski regiji največ ljudi vzame življenje v obdobju, ki ga strokovnjaki označujejo kot najbolj ustvarjalno in zrelo). Na podlagi izsledkov analize smo začeli z načrtnimi aktivnostmi, s katerimi bi omejili oziroma preprečili samomora. Tako smo v sodelovanju s strokovnjaki iz zdravstvenih domov, Psihiatrične bolnišnice Vojnik, centrov za socialno delo, osnovnih in srednjih šol, društev in posameznikov iz regije ustanovili Regijsko skupino za preprečevanje samomora na Celjskem, ki se bo sistematično ukvarjala s preprečevanjem samomorov. Cilji skupine so destigmatizacija duševnih motenj in obolenj ter samomora, izobraževanje strokovnjakov in laične javnosti, sodelovanje z mediji, raziskovanje na področju duševnega zdravja in spodbujanje izvajanja primarno preventivnih programov, vse v želji, da bi se število samomorov v celjski regiji čim bolj zmanjšalo," pravi Juričičeva.

Nacionalnega programa se vedno ni

Seveda je za zdaj težko presoditi, ali skupina pri svojem delu že žanje

Mladi o samomoru

Na internetu smo poiskali nekaj zanimivejših razmišljanj mladih o problemu samomora. Kot boste lahko prebrali, so med njimi razmišljanja mladih, ki bi nujno potrebovali pomoč.

Jana, Ljubljana: "Mislim ... kaj vam je? Vse se da rešit. Preden naredite samomor, pomislite na ljudi, ki vas imajo radi. Kaj jim bo ostalo, če se boste ubili? Moj fant se je ubil samo zato, ker sva nehala hoditi, in po mojem se ni nikoli zavedal, kaj mi bo s tem naredil. To mi bo ostalo za vse življenje, in čeprav mi je hudo, se ne mislim ubiti. Živela bom to življenje, ki mi je dano, zame in zanj, ki ga ni več."

Branka, Maribor: "O samomoru razmišljam že kakšni dve leti. Začelo se je tako, da so me v šoli vsi ignorirali, imela sem vse manj prijateljev in nekako se nisem več znala vklopiti v družbo. Potem so se začele stvari zaostrovati še doma. Starši so mi začeli težiti, ocene so se poslabšale in sedaj me je vsako noč strah. Včasih se zjočem brez razloga, včasih zaradi sole itn. Dogajati se je začelo vse pogosteje, zaradi česar sem tudi vse pogosteje razmišljala, kako naj naredim samomor. No, nikoli nisem zbrala dovolj poguma. Zdaj sem živi mrtvec, sama sem, ampak kadar sem sama, sem najbolj srečna."

Nepodpisani mladenič: "Že od 7. razreda razmišljam o samomoru in sedaj ga mislim realizirati. Verjetno se bom najedel tablet ali pa si spustil zrak v žilo. Mogoče nekateri ljudje res ne razumejo, v kakšnem položaju si, ko razmišljaš o samomoru. Vsi govorijo, da se da vse urediti, pa ni res. Vsega se ne da. Mene ni nihče vprašal, ali hočem živeti, in moja odločitev je, da ne bom živel. Mogoče bom s tem prizadel svoje "bližnje", vendar mi je tako ali tako vseeno. Nimam volje do življenja, učenja, ničesar. Kocka je padla. Življenje je trpljenje, smrt pa odrešenje."

Matej, Krško: "Življenje vam je bilo podarjeno zato, da ga živite, ne pa da ga končate na tako primitiven in nizkoten način. Vsakomur je kdaj hudo, ampak nikoli, res nikoli ni tako hudo, da bi se ubil. Če se ubijes, ne moreš pričakovati, da boš imel spomenik tako kot Prešeren. Vsi bodo samo govorili, kako si bil neumen, ker nisi znal nobenemu povedati in zaupati svojih problemov."

kakšne konkretne uspehe, saj gre za problematiko, kjer se spremembe pokažejo šele po daljšem obdobju, kljub temu pa je vsako prizadevanje, ki se sistematično loteva problema samomorov, več kot dobrodošlo. Toliko bolj zato, ker v Sloveniji razen redkih ni organizacij in društev, ki bi se sistematično ukvarjali s samomorom na dolgi rok. Krivdo za to lahko pripišemo tudi dejstvu, da naša država še vedno nima nacionalnega programa za preprečevanje sa-

momora, s katerim bi se sistematično, korenito in dolgoročno lotila tega problema. Takšen program nastaja že vsaj nekaj let, po najbolj optimističnih napovedih pa bo sprejet šele čez kakšno leto. In zakaj je tako? Kot pravijo na ministrstvu za zdravje, je skupina, ki je zadolžena za oblikovanje nacionalnega programa s tega področja, svoje delo sicer končala, vendar pa mora zdaj osnutek najprej v roke pristojnih in organizacij civilne družbe, ki bodo nanj dale svoje pripombe in predloge, zatem pa ga čaka javna razprava, ki mu bo dala dokončno podobo. Tako naj bi bil program, ki ga mora nato potrditi še državni zbor, sprejet v enem letu. Slednje pomeni, da bo problematika preprečevanja samomorov še vsaj eno leto prepuščena različnim organizacijam, društvom in ustanovam, Slovenci pa bomo medtem še najprej v svetovnem vrhu po številu samomorov.

Aleš Kocjan

V zadnjem času so se zlasti na Japonskem razširili t. i. internetni samomori, ko se več mladostnikov po internetu dogovori za skupinski samomor in ga nato tudi izvede. Prej ali slej lahko kaj takega pričakujemo tudi pri nas.

Več kot polovica samomorov v Sloveniji se zgodi z obešenjem. Ta način samomora je najznačilnejši za Slovenijo.

Državna revizijska komisija je razveljavila sklep, s katerim sta minister Rado Bohinc in Darko Anželj, generalni direktor policije, za izvajalca graditve nove poslovne stavbe Generalne policijske uprave, vredne več kot 10 milijard tolarjev, izbrala dražjo ponudbo podjetja Sava IP.

Fotografije: Dane Kostric in Gregor Pohleven

Bohinc padel na izpitu

Pravniki so s pomočjo izvedenca ugotovili številne napake pri izbiri ponudnika, ministrstvo pa mora poravnati tudi 628.000 tolarjev stroškov. Julija letos smo obširno poročali o načrtovani graditvi nove poslovne stavbe Generalne policijske uprave v ljubljanski Zeleni jami, v kateri je predvidenih skupno 639 delovnih mest, stavba pa bi bila vredna 42,1 milijona evrov oziroma 10,1 milijarde tolarjev (v to ni všeta oprema), kar pomeni vrednost 400 novih stanovanjskih hiš v Ljubljani. Minister Rado Bohinc in generalni direktor policije Darko Anželj sta kot najugodnejšega izbrala za 135,7 milijona tolarjev (ali za 565.553,80 evra) dražjega ponudnika. Spomnimo, da je družba Sava IP ponudila, da stavbo zgradi za 42.137.341,60 evra, družba IMOS, d. d., pa za 41.571.787,80 evra. Ministrstvo je 27. maja 2004 izbralo – po lastnih navedbah – ekonomsko ugodnejšo ponudbo, in sicer ponudbo Save IP, d. o. o., ki je bila za 135.732.912 tolarjev (ali 565.553,80 evra) višja od ponudbe Imosa, na ministrstvu pa so pojasnjevali, da je izbrana ponudba ekonomsko ugodnejša na podlagi meril v skladu z razpisno dokumentacijo. Ugodnejša naj bi bila tako po ceni kot ustreznosti poslovnih prostorov tehničnim zahtevam. Dodajmo, da se izbrana družba Sava IP ukvarja predvsem s poslovanjem z lastnimi nepremičninami, ima 16 zaposlenih in letno doseže okrog 2 milijardi tolarjev celotnega prihodka. Družba

IMOS IP pa zaposluje 55 ljudi in letno doseže več kot 7 milijard tolarjev prihodka. Družba Imos je tudi kapitalsko in kadrovsko ustrežnejša od družbe Sava IP. Ker pa je Bohinc izbral slednjo, je Imos IP 11. junija letos zoper sklep o izbiri vložil zahtevek za revizijo postopka, Državna revizijska komisija je nato 20. oktobra letos postopek razveljavila. Pri tem spomnimo, da se je minister Rado Bohinc na naše julijske navedbe odzval zelo ostro in v dopisu navajal pravzaprav tisto, kar je navedel tudi v odgovoru Državni revizijski komisiji na vloženo revizijo in kar je ta zdaj zavrgla. Poleg tega, da je komisija s tričlanskim senatom, ki ga sestavljajo dr. Aleksij Mužina in Marija Bukovec Marovt kot člana ter Franci Kodele kot predsednik, oddajo del razveljavila, je ministrstvu naložila tudi povrnitev stroškov predlagatelju revizije v znesku 628.000 tolarjev, pri tem pa Imos IP ni zahteval vračila 240.000 tolarjev za delo zunanjega izvedenca.

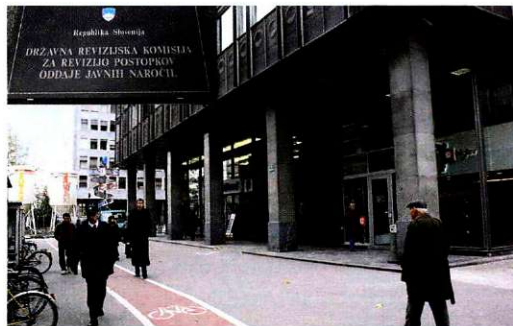
Očitki o nepreglednosti naročila

Komisija je svojo odločitev pojasnila na dvajsetih straneh in med drugim v več primerih pritrdila ugovoru vlagatelja zahtevka za revizijo, to je družbi Imos IP, ki je med drugim ministrstvu očitala, da je v postopku oddaje javnega naročila kršilo načelo gospodarnosti in učinkovitosti porabe javnih sredstev ter načelo transparentnosti, hkrati pa tudi določila zakona o javnih naročilih. Navajala je še, da je MNZ samovoljno in enostransko spremenilo njihovo ponudbo, tako da je ponudba izbranega ponudnika postala ugodnejša, vsi postopki pa naj bi bili vodeni tako, da je na koncu "zmagal" izbrani ponudnik. Na MNZ očitkom oporekajo in zagotavljajo, da so ves čas postopka s pogajanjem spoštovali transparentnost.

Napačno ravnanje ministrstva

Državna revizijska komisija je za izdelavo strokovnega mnenja izbrala dr. Alojzija Juvanca s fakultete za gradbeništvo in geodezijo. Strokov-

no mnenje so prejeli 15. oktobra in nato po pregledu dokumentacije, preučitvi utemeljenosti navedb vlagatelja, naročnika in izbranega ponudnika ter presoji strokovnega mnenja odločili, da se postopek oddaje javnega naročila razveljavi. Ugotovili so namreč, da je ministrstvo samovoljno in enostransko spremenilo ponudbo, čeprav je eno temeljnih pravil v postopku oddaje javnega naročila prepoved poznejšega spreminjanja ponudb. Komisija je še ugotovila, da ministrstvu ni uspelo pojasniti niti pravne podlage za premeščanje površni pridobitvi vlagateljevega soglasja za takšno premeščanje. Ugotovila je tudi, da ministrstvo vlagateljeve ponudbe ni ocenilo tako, kot je bilo določeno v razpisni dokumentaciji. Premeščanje spornih prostorov s strani naročnika, ki je bilo nedopustno, je vplivalo na količnik in s tem lahko tudi na število točk. Državna revizijska komisija ministrstvu svetuje, da v morebitnem nadaljevanju postopka znova oceni po-

Četudi Državna revizijska komisija deluje v istih prostorih kot družba Sava IP, članov komisije to ni zmotilo pri presoji.

Policijsko vodstvo in uradniki, skupaj jih je več kot 600, bodo morali še kar nekaj časa delati v starih prostorih.

Družba Imos se je pritožila na sklep Rada Bohinca in uspelo ji je.

Je družba Sava IP izgubila 10 milijard tolarjev vreden posej?

Obogateti...

Slovenci smo očitno zelo naivni. No, mogoče je ta beseda preveč huda in bi bilo bolje, če bi rekli, da smo preveč zaupljivi. In ta zaupljivost nas na žalost včasih veliko stane. Kar nekaj zgodb, ki kaže na nesrečen konec, se odvija pred našimi očmi.

Pred leti se je precej ljudi navduševalo nad igro, ki je obetala velike zaslužke, tako imenovani Catch the Cash. Šlo je za igro, v katero je lahko vstopil vsakdo, pogoj pa je bil, da je ob vstopu vložil določen znesek denarja. Počasi se je oblikovala t. i. piramida; vsak, ki je vstopil v igro, je bil najprej na dnu piramide, ko pa je k igri privabil še koga, se je počasi dvigoval proti vrhu. A vrh so dosegli le redki, samo tisti, ki so prvi vstopili v igro. Vsi drugi so ostali brez vsega, čeprav so jim bile obljubljene velike vsote denarja.

Nakit za denar

Kot že rečeno, je v igro Catch the Cash vstopilo veliko Slovencev, ki so želeli na hitro obogateti. Pa seveda niso. In ker naivnih igralcev nikoli ne zmanjka, ne zmanjka niti iger. Tako se v Sloveniji širi nova denarna veriga, ki deluje po podobnem načelu kot Catch the Cash. Vsi, ki se želijo vključiti vanjo, morajo najprej plačati pol milijona tolarjev. V zameno za vloženi denar naj bi dobili nakit. Ta nakit bi potem prodali naprej in s tem prišli do večjega zaslužka; tukaj pa se zadeva zatakne, kajti ni dovolj samo vstopiti v igro in vplačati določen znesek, temveč je

treba v igro pridobiti tudi nove člane. Stara zgodba v novi preobleki, bi lahko rekli. Novo je le to, da igralci za vplačani denar dobijo neke izdelke. Po besedah pristojnih na uradu za nadzor nad igrami na srečo je to način, s katerim skušajo organizatorji denarnih verig prikriti denarni tok, in sicer na način, da uporabljajo neke izdelke oziroma storitve.

Seveda omenjena nova denarna veriga ni osamljen primer, kar dokazuje tudi statistika. V letu 2003 je kriminalistična policija podala 12 kazenskih ovadb, v letu 2004 pa 2 kazenski ovadbi zoper osumljene organizatorje t. i. denarnih verig. Zato vam priporočamo, da ne nasedate velikim obljubam o hitrem in lahkem bogatenju. Prepozno se je obračati na policijo in druge organe pregona, potem ko ugotovite, da z bogastvom ne bo nič. Bolje je imeti manj, kot ostati brez vsega. **Mihaela Praprotnik**

nudbi ob upoštevanju vseh ugotovitev, pri čemer mora ustrezno upoštevati načelo enakopravnosti ponudnikov po določilih zakona o javnih naročilih in načelo primerljivosti ocenjevanja, ki je izpeljano iz načela enakopravnosti. Poleg tega naj ministrstvo v nadaljevanju ustrezno obravnava tudi tisti del strokovnega mnenja, ki se nanaša na ugotovitve o negospodarnosti meril, kot so bila določena v razpisni dokumentaciji. Hkrati naj tudi preveri, ali so v predmetnem postopku oddaje javnega naročila še izpolnjeni pogoji za oddajo naročila. Ministrstvo mora Državni revizijski komisiji predložiti tudi poročilo o izvedbi postopka oddaje javnega naročila. Državna revizijska komisija od njega zahteva, da skupaj s poročilom predloži dokumentacijo o postopku oziroma izvedbi predmeta javnega naročila. V poročilu o izvedbi postopka mora ministrstvo pojasniti tudi to, kako je v ponovljenem postopku ocenjevanja in vrednotenja obravnavalo in upoštevalo tiste vlagateljeve navedbe, ki v tem revizijskem postopku iz prej navedenih razlogov niso bile ali niso mogle biti predmet ustrezne presoje. Ministrstvo mora poročilo predložiti najkasneje do sprejetja odločitve o oddaji javnega naročila. Če bo Državna revizijska komisija ugotovila, da v poročilu ni izkazana odprava nepravilnosti oziroma niso upoštevani napotki Državne revizijske komisije ali če ministrstvo poročila ne bo predložilo, bo o tem obvestila finančno ministrstvo, vlado oziroma nadzorni organ naročnika. Če ministrstvo za notranje zadeve postopka oddaje javnega naročila ne bo končalo z izdajo novega obvestila o oddaji naročila, mu poročila o izvedbi postopka ni treba predložiti, kar pomeni, da se nameravana graditev stavbe Generalne policijske uprave ustavi. Ker ima ministrstvo pravico nadaljevati postopek pred sodiščem splošne pristojnosti, smo nanj naslovili vprašanje, kako bo ravnalo. Odgovorili so nam, "da je MNZ trenutno v fazi pridobivanja mnenj glede pogojev za nadaljevanje postopka oddaje javnega naročila, pri čemer bomo v vsakem primeru spoštovali napotke in sklep Državne revizijske komisije", še vedno pa vztrajajo, "da je MNZ pri določitvi meril za izbiro najugodnejšega ponudnika in določanju njihove teže poleg prioritete upoštevanja gospodarnosti meril upošteval tudi operativne tehnične potrebe uporabnika – policije". V družbi Sava IP so se zavili v molk.

Vida Kocjan

Darko Anželj, generalni direktor policije, in Rado Bohinc, minister za notranje zadeve, sta podpisala sklep o graditvi nove stavbe, komisija pa ga je zaradi številnih napak v postopku razveljavila.

FM 102.1
99.5
stereo
RDS
Radio VIVA
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Dragocen tartuf

Na mednarodni dražbi v italijanski Albi blizu Torina so poldrugi kilogram težak tartuf iz Piemonta v severozahodni Italiji prodali za 41.000 dolarjev. Kupil ga je 89-letni italijansko-ameriški podjetnik

Max Giambelli, ki je dražbo spremljal iz New Yorka, zmagal pa je v dvoboju z mladim Rusom. Začetna cena tartufa je bila 19.000 dolarjev. Piemontski beli tartuf je med najbolj cenjenimi tartufi na svetu, še zlasti to velja za tiste iz Albe, kjer vsako leto pripravijo sejem tartufov.

Violina v kovčku

Na letališču v Katowicach so poljski cariniki je v prtljagi neke Francozinje našli Stradivarijevo violino in jo zaplenili. Na violini je bil napis "Antonius Stradivarius Cremonensis Faciebat Anno 1713". Francoska držav-

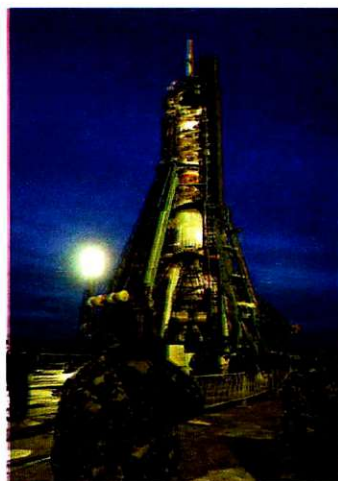
ljanka ni imela pri sebi nobenega dokumenta o tem, da sme instrument odnesti iz Poljske, za to bi zadoščal za račun o nakupu. Francozinji so nato dovolili, da z letalom odpotuje v Pariz. Če se bo izkazalo, da gre za originalno Stradivarijevo violino ali pale za instrument zgodovinske vrednosti, jo bodo poljske oblasti dokončno zaplenile.

Rekordna stava

Zmaga ameriškega predsednika Georgea Busha na predsedniških volitvah v ZDA je praškemu zdravniku Zdeneku Kaplanu prinesla doslej najvišji dobiček v zgodovini nesportnih stav na Češkem. 57-letni Kaplan je namreč na Bushevo vnovično izvolitev stavil kar milijon čeških kron oziroma približno 32.000 evrov, sedaj pa je bogatejši za 1,6 milijona kron oziroma dobrih 50.000 evrov. Toda dobitka ne namerava obdržati. Nekaj bo dal otroškemu zdravilišču v Nordboehmenu, ostanek pa bo namenil staršem žrtev drame s talci v severnoosetijskem Beslanu.

Rusija v vesolje

Rusija je izstrelila nov model nosilne rakete Sojuz-2, izstrelitev pa naj bi pomenila nov korak v ruskem vesoljskem programu. Raketo so izstre-

lili iz raketnega izstrelišča Pleseck v severni Rusiji, v vesolje pa je ponesla maketo "vesoljskega aparata". Izstrelitev so najprej načrtovali za 29. oktober, zatem za 6. november, vendar so jo zaradi napak v programski opremi in zaradi nujnih dodatnih testiranj obakrat preložili. Nova raketa predstavlja prenovljeno različico rakete Sojuz, ki sta jo Rusija in pred tem že Sovjetska zveza uspešno uporabljali pri vesoljskih poletih vse od 60. let preteklega stoletja dalje. Raketa je opremljena s posodobljenim digitalnim nadzornim sistemom, hkrati pa lahko njeno izstrelitev in polet nadzoruje manjše stevilo ljudi. Rusija namerava Sojuz-2 uporabljati ne samo za svoje vesoljske polete, temveč naj bi jih po dogovoru z Evropsko vesoljsko agencijo od leta 2006 dalje ponujala tudi za komercialne izstrelitve raket iz izstrelišča Kourou v Francoski Gvajani.

Večja čistoča

Peking, znan po izjemno umazanih javnih straniščih, je napovedal, da bo na 4. svetovnem vrhu stranišč, ki bo potekal v kitajski prestolnici, predstavil načrt za izboljšanje razmer na tem področju. Peking je od leta 2001 vložil že več kot 200 milijonov yuanov (24 milijonov dolarjev) v postavitev in prenovo javnih stranišč pred olimpijskimi igrami leta 2008, oblasti pa želijo to kitajsko sramoto umazanih stranišč v celoti odpraviti.

Profesorji goljufali

Italijanski policisti so odkrili prevaro več visokošolskih profesorjev in akademikov, ki naj bi bili Evropsko zvezo ogoljufali za približno 20 mili-

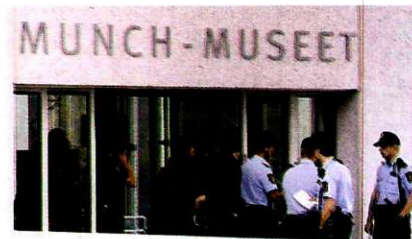
jonov evrov. Z obsežno akcijo po vsej državi je italijanskim varnostnim silam uspelo aretirati sedem domnevnih goljufov, trinajst pa so jih ovadili. Skupina, v kateri so bili tudi tuji profesorji, je ustanovila več kulturnih ustanov, v katerih naj bi bila izvajala razne izobraževalne programe, da bi tako pridobila sredstva iz evropskega socialnega sklada, namenjenega za gospodarsko najmanj razvite regije na jugu Italije. Izobraževanja ni bilo, prigoljufani denar pa so tatovi nakazali na račune podjetij off-shore. Italijanski

policisti so goljufijo preiskovali dve leti, preden so izsledili mrežo sleparjev, ki jih vodi priznan profesor iz Palermo. Italijanski in tuji policisti so doslej zasegli že skoraj pet milijonov evrov in blokirali 39 računov.

Zaprta muzej

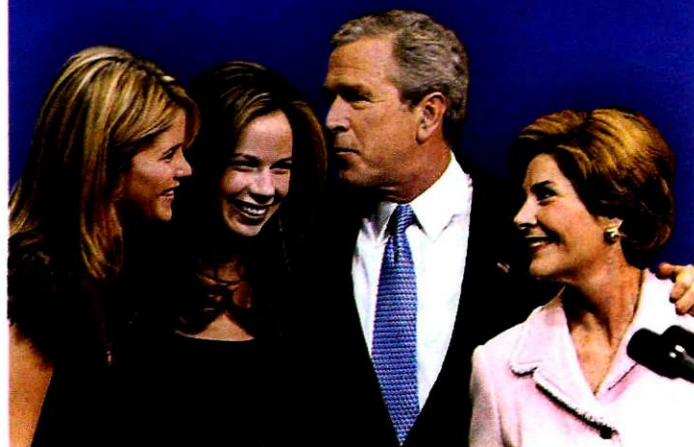
Munchov muzej v Oslu, ki je za javnost zaprt že od kraje dveh najslavnejših del norveškega slikarja Edvarda Muncha (1863–1944), bo obiskovalce znova sprejel prihodnje poletje. Do takrat bodo v muzeju za-

gotovili višje varnostne standarde, ki bi Munchova dela varovali pred vplomi, krajami in požarom. Predlog posodobitve vsebuje namestitev detektorjev kovine, nov način obežanja umetnin in varnostne zaslone. Ukradenih umetnin še vedno niso našli.

Psička za darilo

Ameriški predsednik George Bush je soprogi Lauri, ki je tik pred ameriškim praznovanjem 58. rojstni dan, podaril malo škotsko terierko. Psička bo v Belo hišo prišla šele okoli božiča, kajti skotena je bila v prvih novembrskih dneh in še ne sme iz legla. Ime ji je Miss Beazley, pri izbiri imena pa so sodelovale ameriška prva dama in hčerki Barbara in Jenna. Sicer pa je Miss Beazley plemenite krvi in je v tesni sorodstveni zvezi s črnim škotskim terierjem, ki ga predsedniški par že ima.

Arktika brez ledu

Skupina vodilnih znanstvenikov je opozorila na čedalje hitrejšo tajanje ledu na Arktiki. Ta naj bi tako do leta 2070 ostala povsem brez ledu, če svet ne bo zmanjšal izpustov toplogrednih plinov, zlasti ogljikovega dioksida. Debelina ledu na Arktiki se je v zadnjih 30 letih prepolovila, njena površina pa se je zmanjšala za desetino. Če se bo tako nadaljevalo, se bo led na Arktiki stal že čez 70 let. Študijo so pripravili znanstveniki in strokovnjaki iz osmih držav, tudi Rusije, na zahtevo Arktičnega sveta, ki ga sestavljajo ZDA, Kanada, Rusija, Japonska, Finska, Švedska, Islandija in Norveška. Te države spuščajo v atmosfero kar 30 odstotkov celotne količine ogljikovega dioksida. Tajanje ledu na severnem polu bo posledično vplivalo na dvig ravni svetovnih oceanov za en meter do konec tega stoletja, na 17 milijonov ljudi, ki bodo ostali brez strehe nad gla-

vo, pa najbrž tudi na izginotje nekaterih živalskih vrst. Najbolj ogrožen je severni medved, ki ne bi mogel preživeti brez arktičnega ledu.

Žrtev površnih zdravnikov

Iranec, ki je prišel v bolnišnico zaradi operacije zapestja, se je zbudil iz anestezije brez slepega črevesa, je poročal neki iranski dnevnik. 19-letnega Madžida Karimija so sprejeli v neko bolnišnico v mestu Arak v osrednjem Iranu, kjer bi mu morali iz zapestja kirurško odstraniti zabodeno iglo, je pojasnil fantov oče. Ko se je po operaciji prebudil, pa je bil paci-

ent, čigar roko so pred operacijo sicer večkrat slikali, neprijetno presenečen, ko je videl, da je igla še vedno na svojem mestu. Še bolj pa je bil nesrečni fant presenečen, ko je izvedel, da so mu operirali in odstranili slepo črevo, skaterim nikoli v življenju ni imel težav.

Most na Pelješac

Prihodnje leto naj bi začeli graditi most Komarna–Pelješac, ki bo s predvidenimi 2.300 metri najdaljši most na Hrvaškem. Most bo sestavni del hitre ceste do Dubrovnika, s čimer bo jug Hrvaške povezan z drugi-

mi deli države. Vrednost projekta je ocenjena na 100 do 300 milijonov evrov, odvisno od globine, na kateri bodo naleteli na trdno podlago za postavitev mostu. Most bo neposredno povezal dubrovniško-neretvansko županijo, cestna pot z zahoda Hrvaške na polotok Pelješac ter otoka Korčulo in Lastovo pa se bo skrajšala za več kot 32 kilometrov.

Jukos rešujejo

Ključni delničarji ruske naftne družbe Jukos naj bi bili pripravljene prodati svoje deleže v družbi. Tako želi skupina Menatep, ki jo je ustanovil Mihail Hodorkovski, prodati svoj 61-odstotni delež, interes za to naj bi že pokazal italijanski premier Silvio Berlusconi. V Jukosu menijo, da bi lahko sprememba lastništva v družbi preprečila njen stečaj. Družbo namreč bremenijo davčni dolgovi v višini 13,9

Nordijci za višje davke

Predsedniki vlad petih nordijskih držav (Švedska, Finska, Danska, Islandija in Norveška) so sklenili, da bodo skušali doseči povečanje davkov na alkohol v Evropski zvezi, saj so te v primerjavi z nordijskimi zelo nizke. Pobuda naj bi bila tudi zelo aktualna, saj EZ za prihodnje leto pripravlja načrt za boj proti alkoholu. V nordijskih državah so namreč stopnje obdavčitve alkohola zelo visoke, zato se nenehno soočajo s pritiski Bruslja, naj jih znižajo, saj se številni državljani nordijskih držav z alkoholom prekrbujejo v sosednjih državah, kjer so alkoholne pijače precej cenejše.

milijarde evrov. Če bi Menatep prodal svoj lastniški delež v Jukosu, bi bilo družbo mogoče rešiti. Mihail Hodorkovski, ustanovitelj Menatep, je medtem še vedno v zaporu.

Mamila v naravi

Finski policijski pes je pri opravljanju svoje potrebe v nekem predmestju Helsinkov po naključju odkril skrivališče mamil, je sporočila lokalna policija. Nemški ovčar je, potem ko je "dvignil tačko", z glasnim lajanjem poklical svoje policijske lastnike in ti so pohiteli na kraj dogodka. Tam so odkrili več plastičnih vrečk z več kot pol kilograma amfetaminov. "To odkritje kaže, da skrivanje mamil v naravi postaja navada in da jih lahko vsakdo odkrije," je dejal lokalni policijski inšpektor Jukka Paasio.

Telefon ga je izdal

Če ne bi bilo klica telefonske prodaje, bi Nemeč, ki je ubil svojo ženo, ostal nekaznovan, je dejala lokalna policija. Prav v času, ko je možki zabodel svojo ženo, je namreč zazvonil telefon. Oglasila se je nesrečna ženska in zamomljala: "Prosim vas, pomagajte mi, mož me ubija," nato pa ji je morilec slušalko iztrgal iz roke. Neimenovana prodajalka je sprva pomislila, da gre za

grob način zavračanja ponudbe za nakup, vendar je kljub temu poklicala policijo in ji posredovala klicno številko. Policisti so odkrili, da gre za hišo v Greislingenu v Schwarzwaldu, kjer so odkrili moškega, ki se je skušal rešiti trupla svoje 27-letne žene. Zdaj ga čaka obtožba za umor.

Previdno

Neppravilno obdelano perje, namenjeno izdelavi oblačil, je vzbudilo strah, da bi se ptičja gripa lahko prenašala tudi prek oblačil, zato so v Chengduju na jugozahodu Kitajske

že zasegli večjo količino perja. Strah, da se ptičja gripa lahko širi tudi prek oblačil, je namreč zbudilo sporočilo Združenja izdelovalcev izdelkov iz ptičjega perja. Strokovnjaki sicer menijo, da ob spoštovanju postopka predelave perja ne bi smelo biti nevarnosti za uporabnike. Pravijo pa, da je perje, iz katerega izdelujejo oblačila in posteljino, treba oprati sedemkrat do osemkrat, potem pa ga posušiti pri visokih temperaturah.

Avtomobil prihodnosti

Leta 2003 je naftna družba Shell, po velikosti druga na svetu, skupaj z General Motors, enim največjih izdelovalcev avtomobilov, vložila milijardo dolarjev v izdelavo avtomobilov na vodikov pogon. Prizadevanja so prinesla prve sadove: družba Shell je odprla prvo črpalko za takšne avtomobile. Avtomobil, ki ga je sestavil General Motors in uporablja novo gorivo, sestavljen iz zmesi vodika in kisika, pomeni boljšo prihodnost brez težav z onesnaževanjem okolja in odvisnosti od nafte. Zanimanje za gorivo prihodnosti je naraslo, potem ko je predsednik Bush decembra 2003 sprejel odločitev, da bodo novo gorivo iskali prav v smeri vodikovega goriva. Vodja oddelka za vodik družbe Shell Jeremy Bentam je optimističen: "V naslednjih letih oziroma najverjetneje leta 2010 ali 2012 bodo vozila na vodikov pogon v množični proizvodnji. Do leta 2050 pa bo vodik že najpomembnejši vir energije." V ZDA bo za začetek 90 takšnih črpalk. Oglašajo pa se že kritiki, ki jim ni prav, da bo proizvodnja vodikovega goriva, njegova dostava in shranjevanje stala na stotine milijonov dolarjev.

Več žuželk

Pojavil se je nov predlog za boj proti lakoti v Afriki: zaradi svoje visoke hranilne vrednosti lahko žuželke izboljšajo stanje. Še posebej to velja za različne ličinke in gosenice. Prehranjevanje z žuželkami za mnoge afriške prebivalce ni nič novega, poudarja organizacija FAO. Nekatere vrste gosenic in ličink so že zdaj pomembna prehrana v centralnoafriških državah. Po podatkih FAO je v Centralnoafriški republiki 85 odstotkov vprašanih odgovorilo, da jedo gosenice. V Demokratični republiki Kongo je takšnih 70, v Botsvani pa 91 odstotkov. Sto gramov posušenih gosenic vsebuje 53 gramov proteinov, 15 odstotkov maščob in 17 odstotkov ogljikovih hidratov, njihova energijska vrednost pa je 430 kilokalorij. V gosenicah je tudi veliko mineralov, nekatere pa vsebujejo veliko kalcija, cinka, kalija, magnezija in železa in tudi veliko vitaminov. Poleg tega so žuželke, ki jih izvažajo celo v Francijo in Belgijo, dober vir dohodka, posebej za afriške ženske.

Sodni dan

Lahko si oddahnate. Vesolje ne bo nehalo obstajati vsaj še 24 milijard let, kakor trdijo ameriški astrofiziki. Ugotovili so, da energija skrivnostnih črnih lukenj lahko vpliva na usodo vesolja. Andrew Lindt, teoretik astrofizik na Univerzi Steinfeld v Kaliforniji, je vodja skupine znanstvenikov, ki so pred tem napovedovali, da konec vesolja lahko nastopi čez 11 milijard let. Opazovanje zvezdnega neba pa je dalo drugačne izsledke: nekaj najbolj oddaljenih zvezd se od nas oddaljuje hitreje kot druge, kar dokazuje, da se vesolje širi hitreje, kot so menili doslej. Vesolje se bo razširilo do dvakratne velikosti, kakor jo ima sedaj, nato pa se bo spet skrčilo do naslednjega Velikega poka. Povečano hitrost širjenja vesolja so ugotovili leta 1998. Silo, zaradi katere se galaksije oddaljujejo druga od druge, imenujejo "nevidna sila", ki je nasprotna sili privlačnosti. Predvidevajo, da ta sila pritiska na vesolje, zaradi česar se to širi. Na žalost pa te sile ni bilo mogoče izmeriti. Andrew Lindt meni, da obstajata dva izvora te sile: takšna energija nastaja kot posledica gibanja delcev v vakuumu, drugi izvor te energije pa je notranje razmerje sil materije vesolja.

Otoplitev

Prebivalci polarnih območij se v zadnjem času čedalje pogosteje obračajo k oblastem in jih prosijo, da bi jim pomagale, saj se podnebje polarnih območij nezadržno spreminja. Posledice povišanih temperatur bodo najusodnejše prav za prebivalce Arktike. Otoplitev bo spremenila njihov način življenja. Ogroženo je vse, prebivališča in hrana, poleg tega pa postajajo nevarne tudi tradicionalne turistične smeri, je dejal vodja sveta Indijancev Atabaska Herry Herrison. V organizaciji domorodnih narodov arktičnih držav je osem stalnih članov iz Kanade, ZDA, Rusije, Danske, Finske, Islandije in združuje Aleute, Atabasko, Gvičine, Inuite in Laponce. Njihovo življenje je skoraj povsem odvisno od narave, zato jih najbolj skrbi to, da bi zaradi otoplitve izginilo običajno arktično rastlinstvo in da bi se migracijske poti divjih jelenov zaradi razmočenih tal tako zelo spremenile, da lov nanje ne bo več mogoč. Poleg tega pa lahko žuželke, ki bodo zaradi otoplitve začele uspevati v arktičnem območju, prinesejo s seboj na tem območju neznanе infekcijske bolezni. Erozija tal zaradi otoplitve najbolj grozi prebivalcem ob obrežju Arktike.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s poloznico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: da ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

S to naročilnico se zavežem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!

cena: 550 SIT

Arafatov pogreb: začenja se boj za dediščino.

Dediščina, ki jo je zapustil Jaser Arafat, na prvi pogled ni pravspodbudna. Begunci namesto državljani, napol porušen bunker namesto vladne palače, skorumpirana uprava, revščina, otroci, ki vidijo svojo prihodnost v tem, da se bodo razstrelili kot samomorilski napadalci, etiketa terorizma, vojaški in pogajalski porazi ... Toda pretendentov za dediščino vseeno ne bo manjkalo in ti verjetno dobro vedo, za kaj se bodo potegovali.

Človek, ki bi mu nazadnje uspe-

vsaj v začetku ni bilo težko razdeliti med palestinske voditelje. Premier Kurej je prevzel vodenje palestinskih oblasti, kar vključuje tudi večji nadzor nad financami in varnostnimi silami, Abas pa vodenje Palestinske osvobodilne organizacije. Po politični usmeritvi sta si oba precej blizu, sta med glavnimi tvorci mirovnega sporazuma iz Osla, veljata za zmerne politika in zaželena pogajalska partnerja pri Izraelcih in Američanih. Bistveno drugačen pa je tretji najpomembnejši član novega vodstva, ki

Arafatova dediščina

lo zasesti Arafatovo mesto, namreč ne bi bil kdor koli. Za sabo bi imel skoraj fanatično vdanost množic, ki bi v njem iskale novo upanje; ugled v arabskem svetu kot voditelj palestinskega osvobodilnega gibanja in hkrati – ker ne bi bil Arafat – vnovična možnost za vzpostavitev normalnega dialoga z Izraelom in pridobivanje močnejše podpore v ZDA in drugih zahodnih državah. Izraelski premier Ariel Šaron in ameriški predsednik George W. Bush namreč nikoli nista uradno izključevala mož-

med seboj nekoliko izključujejo. Še pred dobrimi štirimi leti je imel Arafat nesporno avtoriteto doma in v tujini. Na pogajanjih pod pokroviteljstvom Billa Clintona v Camp Davidu se je takratni izraelski premier strinjal z oblikovanjem palestinske države, ki bi vključevala Gazo in veliko večino Zahodnega brega z vzhodnim Jeruzalemom kot prestolnico. Ker predlog ni predvideval vrnitve vseh beguncev od leta 1948 dalje, ga je Arafat zavrnil. Ironično je, da bi bil danes – če bi predlog takrat sprejel –

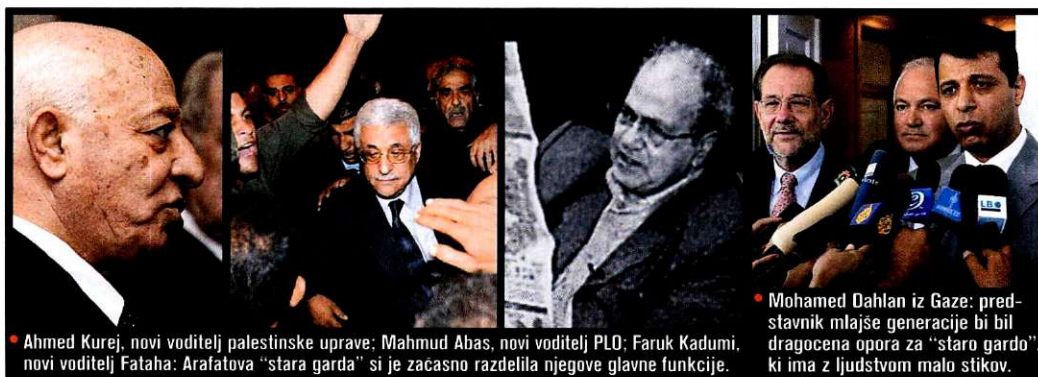
do imeli Arafatove avtoritete, hkrati pa se bodo morali odločiti o veliko slabših možnostih, kot so bile tiste, ki jih je Arafat odločno (in gledano z današnjega vidika nespametno) zavrnil.

Čeprav je pravi naslednik še uganjka in lahko upamo, da ga bodo dejansko določile napovedane demokratične volitve, že postaja jasno, katera imena so v igri. Analitiki običajno delijo člane palestinskega vodstva v dve skupini. Na eni strani je tako imenovana stara garda ali "Tunizijci", ki jih je, kot pove že ime, zaznamovalo dolgolet-

je znotraj PLO prevzel vodenje Arafatovega političnega gibanja Fatah. Faruk Kadumi je zadnji še živeči ustanovitelj Fataha, velja pa za bistveno bolj militantnega in je tudi nasprotoval sporazumu iz Osla, ki je vzpostavil palestinske oblasti in priznal Izraelu pravico do obstoja. Ker je do danes ostal v emigraciji, je malo verjetno, da bi imel na zasedenih ozemljih posebno močan vpliv. Še bolj simbolična je verjetno vloga enega od mlajših članov "stare garde" Ruhija Fatuha, predsednika parlamenta, ki je formalno prevzel Arafatove predsedniške dolžnosti do volitev.

Če stara garda praktično v celoti obvladuje palestinske institucije, pa je njen vpliv med ljudstvom šibkejši. Tu bosta Kurej in Abas potrebovala zaveznike, kakršna sta Mohamed Dahlan v Gazi in Džibril Radžup na Zahodnem bregu. Oba sta pripadnika mlajše generacije, ki si je izkušnje pridobivala tako v bojih proti Izraelcem kot v pogajanjih z njimi, in oba sta kot pogajalska partnerja popolnoma sprejemljiva tudi za Izrael. Toda že strelski incident po Arafatovem pogrebu je potrdil, da bodo lahko imeli zmerni in pragmatični palestinski voditelji hude težave s svojimi bolj militantnimi rojaki. V tem trenutku bo moral to upoštevati predvsem Izrael in se čim manj vmešavati v izbiro novega vodstva. Kakršna koli mirovna pogajanja bodo namreč mogoča šele, ko bo problem nasledstva rešen, novo vodstvo pa resnično legitimno med lastnim narodom.

Gjyle Vishaj

• Ahmed Kurej, novi voditelj palestinske uprave; Mahmud Abbas, novi voditelj PLO; Faruk Kadumi, novi voditelj Fataha; Arafatova "stara garda" si je začasno razdelila njegove glavne funkcije.

• Mohamed Dahlan iz Gaze: predstavnik mlajše generacije bi bil dragocena opora za "staro gardo", ki ima z ljudstvom malo stikov.

nosti dialoga s Palestinci, zavračala pa sta Arafata. Novemu voditelju, s tem pa tudi njegovemu ljudstvu bi se tako lahko odpirale nove priložnosti.

Iskanje nemogočega?

Toda ali je takega voditelja res mogoče najti? Je res mogoče v eni osebi združiti priljubljenost med lastnim ljudstvom, doseganje kompromisov z Izraelom, podporo drugih arabskih voditeljev in podporo ZDA? Vsaj kratkoročno se zdi, da se te stvari

dejansko pokopan v Jeruzalemu, kot si je želel, Jeruzalem pa bi bil palestinska prestolnica. Po Arafatovi zavrnitvi so prišli nova palestinska vstaja, novi in novi samomorilski teroristi, brezkompromisni Šaron in Šaronu naklonjeni Bush. In tudi če bi se to kdaj spremenilo, ne bo imel Izrael skoraj gotovo nobene vlade več, ki bi bila pripravljena Palestincem prepustiti vzhodni Jeruzalem. V tem smislu bo položaj Arafatovih naslednikov izredno težak. Po vsej verjetnosti ne bo-

no izgnanstvo. To so ljudje, večino ma le za spoznanje mlajši od Arafata, ki so vodili Palestinsko osvobodilno organizacijo v emigraciji, na palestinska ozemlja pa so se večinoma vrnili po sporazumu v Oslu leta 1993.

Stara in mlada generacija

Njihova osrednja voditelja sta sedanj in nekdanji palestinski premier Ahmed Kurej in Mahmud Abbas. Ker je Arafat v eni osebi združeval celo vrsto političnih položajev, jih

Islamski skrajnež maroškega rodu je kruto ubil režiserja Thea van Gogha, ki je bil muslimanom trn v peti.

Fotografije: Reuters

Konec strpnosti?

Politični umor in neštete grožnje, požgane džamije in krščanske cerkve, čedalje večji občutek ogroženosti na obeh straneh, povečevanje policijskih pristojnosti ... Prizorišče teh dogodkov je država, ki je veljala za eno najbolj svobodomiselnih, odprtih, strpnih in miroljubnih na svetu – Nizozemska. Kaj je v ozadju teh dogodkov in kaj pomenijo za celotno Evropo?

Nizozemska do nedavnega skoraj ni poznala političnega nasilja. Do preloma s to miroljubno in strpno tradicijo je prislo pravzaprav že pred dobrima dvema letoma, ko je levičarski skrajnež umoril populističnega politika Pima Fortuyna. Čeprav je Fortuyn kritiziral liberalno nizozemsko politiko priseljevanja in trdil, da je "Nizozemska polna", njegov umor ni imel etnično-religioznih razsežnosti, prav tako pa tudi ni bil delo organizirane skupine, ampak neuravnovešenega posameznika. Edini neposredni politični učinek umora je bil kratkotrajen vzpon Fortuynove liste, njen izjemni volilni uspeh, k čemur je pripomogla tudi solidarnost z ubitim politikom, v kasnejših mesecih pa njen relativni politični zaton.

Provokativni režiser

Drugače je bilo 2. novembra letos, ko je prav tako kot žrtev političnega umora umrl filmski režiser Theo van Gogh. Ta prapravnuk brata slavnega slikarja, ki se je s svojimi večkrat provokativnimi prispevki kritično loteval različnih tem, si je med svojimi domačimi kolegi prislužil vzdevek "nizozemski Michael

Moore". Pred dvema mesecema je nizozemska nacionalna televizija predvajala njegov kratki film Pokornost, ki obravnava nasilje nad žensko v islamski kulturi. Muslimanske kritike sta razburila tako sama vsebina kot tudi dramatičen način njenega prikaza v filmu: z verzij iz Korana na pretepenih ženskih telesih.

Sledile so številne grožnje s smrtjo, ki so se – potem ko policija ni poskrbela za van Goghovo varovanje – žal tudi uresničile. Terorist je van Gogha ustrelil, mu prerezal vrat in na njegovem truplu pustil sporočilo, ki grozi z novimi napadi v imenu islama. Policija je najverjetnejšega storilca že prijela. Osumljenec je 26-letni Mohamed Boujeri z dvojnimi, nizozemsko-maroškim državljanstvom. V povezavi z umorom je bilo aretiranih še več ljudi, saj obstaja resen sum, da je bil storilec povezan z organizirano teroristično skupino. Duhovni vodja skupine naj bi

bil Redouan al-Issar iz Sirije, ki je po začetku preiskave izginil.

Slabo nadzorovani skrajneži

Zanimivo je, da je Nizozemska obveščevalno-varnostna služba že dolgo pred umorom nadzorovala kakšnih 150 islamskih skrajnežev, vendar naj ne bi imela sredstev, da bi vsakega od njih dejansko spremljala 24 ur na dan. Še štirinajst dni pred umorom je spremljala celo Boujerijeve telefonske pogovore in ugotovila njegovo povezanost z islamskimi skrajneži, vendar takrat očitno ni zaznala nevarnosti. Po ocenah obveščevalcev naj Boujeri ne bi spadal v trdo jedro potencialne teroristične skupine.

Nizozemski notranji minister Johan Remkes je presodil, da gre sicer za zelo majhno skupino, ki

• Pim Fortuyn: umor populističnega politika pred dvema letoma je pomenil začetek političnega nasilja v sicer strpni državi.

• Theo van Gogh: provokativni režiser, "nizozemski Michael Moore", je umrl kot žrtev islamskega terorizma.

pa ima precejšnje bazo podpornikov in potencialnih prihodnjih rekrutov: "Verjetneje gre za tisoče, kot pa za stotine ljudi." Ob tem je treba dodati, da niti majhno število teroristov ni dobra tolažba, saj so tudi jedra nekaterih najnevarnejših terorističnih skupin na svetu zelo maloštevilčna, pa zato ne povzročijo nič manjše škode.

Ogroženi

Van Goghovemu umoru je sledilo splošno vznemirjenje in strah. Prišlo je do napadov na džamije in muslimansko osnovno šolo, do povračilnih napadov na krščanske cerkve, pa spet do povračilnih napadov za te povračilne napade itd. Približno dva tedna po napadu to pomeni kakšnih dvajset požigov in poskusov požigov džamij in krščanskih cerkva. Bombe so povzročile manjšo škodo na cerkvah v Rotterdamu, Utrechtu in Amersfoortu. Novih človeških žrtev pri vseh teh dogodkih na srečo ni bilo, vsekakor pa je na obeh straneh zdaj veliko strahu in nezaupanja. To velja tako za večino kot za milijonsko muslimansko manjšino, ki tvori več kot pet odstotkov nizozemskega prebivalstva.

Grožnje fundamentalističnih skrajnežev in tudi policijski podatki hkrati že napovedujejo nove potencialne žrtve med nizozemskimi politikami. Glavni tarči bi lahko bila parlamentarni poslanec Geert Wilders in poslanka Ayaan Hirsi Ali. Wilders je znan po kontroverznih

izjavah o islamu in muslimanih, po zadnjih dogodkih pa je dejal, kako je sramotno, da so potencialni teroristi znani, hkrati pa jim oblasti dovolijo, da se prosto gibljejo naokrog. Wilders se tako zadnje čase skriva, v javnosti se pokaže samo zaradi svojih parlamentarnih nastopov, za njegovo varnost pa skrbi več telesnih stražarjev. Hirsi Ali kot priseljenka iz Somalije tudi sama izhaja iz islamskega sveta, vendar se je s kritičnim odnosom do položaja žensk v islamski kulturi močno zamerila muslimanom. Prav ona je bila avtorica scenarija za film, zaradi katerega je bil van Gogh umorjen.

Strožja zakonodaja

Velika večina parlamentarnih poslancev je bila glede na nove razmere takoj pripravljena sprejeti od-

Požgana muslimanska šola; posledice napada na krščansko cerkev; maščevalnost in občutki ogroženosti med muslimansko manjšino in med krščansko večino

mokratov in liberalcev, so bili kritični do dosedanjega odnosa vlade do terorizma in so zahtevali še odločnejše ukrepe. Med drugim naj bi smeli v džamijah na Nizozemskem delovati le tisti imami, ki so svojo versko izobrazbo pridobili na Nizozemskem, pozorno pa bi bilo treba nad-

Nizozemski parlament: velika večina poslancev je brez pomislekov pripravljena sprejeti strožjo zakonodajo v boju proti terorizmu.

Jan Peter Balkenende (desno): Nizozemska ima tradicijo sožitja različnih kultur, zato mora "prelomiti spiralo nasilja in strahu".

ločne ukrepe v boju proti terorizmu. Po novi zakonodaji, ki jo je predlagal pravosodni minister Piet Hein Donner, za preiskave in pridržanje v boju proti terorizmu ne bo več potreben "utemeljen sum", ampak bodo zadoščali "indici". Olajšan bo nadzor nad bančnimi računi osumljencev in preventivne preiskave avtomobilov. Strože bo nadzorovano financiranje islamske verske skupnosti iz tujine, osumljenci terorizma z dvojnimi državljanstvom pa bodo lahko izgubili nizozemsko državljanstvo.

Mnogi poslanci, tudi tisti iz vrst vladajočih krščanskih de-

zorovati, ali njihove pridige ne nasprotujejo nizozemskim vrednotam. Pravosodni minister je ob teh predlogih opozoril, da bi bili sprejemljivi le, če bi veljali za vse religije, saj bi drugače pomenili diskriminacijo na verski podlagi. Kljub temu ti predlogi danes uživajo široko podporo.

Premier Jan Peter Balkenende

dogajajo drugim. Z vzvišeno kritičnostjo spremljamo tiste, ki jih je nekaj takega že doletelo, pri tem pa podcenjujemo nevarnost in zanašamo preventivne ukrepe. Ko pa enkrat ista stvar doleti nas, so naše reakcije prav tako radikalne in včasih morda celo preostre.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI

SLOVENIJA TEL

www.rumenestrani.com

im
INTER
MARKETING

intervju

Fotografiji: Dane Kostric

Rodil se je leta 1943 v Kranju, po maturi se je vpisal na Teološko fakulteto v Ljubljani. Že pred tem je vstopil v skupnost kapucinov. Kasneje je študiral zgodovino Cerkev v Rimu in študij sklenil z doktorsko disertacijo o kapucinih na Slovenskem. Po končanem študiju je predaval zgodovino Cerkev na Teološki fakulteti v Ljubljani. Od leta 1990 do 1994 je bil dekan te fakultete, danes pa je redni profesor in predstojnik katedre za zgodovino Cerkev na isti fakulteti. Poleg tega je tudi urednik zbirke *Acta Ecclesiastica* in avtor številnih zgodovinskih raziskav in razprav. Z njim smo se pogovarjali v kapucinskem samostanu v Škofji Loki, kjer že nekaj časa živi in dela.

Konec oktobra je papež Janez Pavel II. za ljubljanskega nadškofa imenoval msgr. Alojza Urana. Vas je izbira presenetila?

Lahko rečem, da me je presenetila. Dokaj redki so bili namreč, ki so to pričakovali, vsaj tako sem to videl v vrstah svojih kolegov, profesorjev in duhovnikov. Treba pa je poudariti, da je vsepovsod pri vseh ljudeh, s katerimi sem govoril, to dejanje odzvanjalo kot zelo pozitivno presenečenje. Seveda se je postavljalo vprašanje, kaj je bilo v ozadju, da se je Vatikan odločil za tako imenovanje. Meni se zdi posrečena recimo analogija z izvolitvijo papeža Janeza XXIII. kot naslednika Pija XII. Pij XII. je bil znanstvenik, intelektualec in zelo široko razgledan diplomat. Mnogi so ugibali, kdo ga lahko nadomesti. Potem pa pride Janez XXIII., kar je bilo veliko presenečenje. Ravno ta papež je sklical drugi vatikanski koncil in prevetрил Cerkev. Zakaj se mi zdi ta primerjava pomembna? Predvsem zaradi dejstva, da je Cerkev božja ustanova, da jo vodi Sveti Duh, ki pa deluje dostikrat v nasprotju s človeško logiko in človeškim načrtovanjem. Sveti Duh vedno preseneča in dostikrat postavi stvari na svoje mesto mimo človeške logike. Z imenovanjem škofa Urana lahko iščemo v ozadju s strani najvišjega vodstva Cerkev željo, da bi Cerkev na Slovenskem čim več pozornosti usmeri-

dališki igri Bratka Krefta Celjski grofje kot tožnik Veronike Deseniške ...

Moram reči, da me je ta stvar presenetila, po drugi strani pa jo postavljam v širši kontekst. Pij II. se je rodil leta 1405, proces proti Veroniki pa je bil leta 1425; tedaj je bil Piccolomini star 20 let. Že po tej plati si je težko predstavljati, kaj bi takrat počel v Celju. Omeniti kaže knjigo dr. Primoža Simonitija *Humanizem na Slovenskem*, v kateri piše tudi o Piccolominiju; bil je tudi na Slovenskem, pisal je tudi o slovenskih razmerah, vendar šele nekaj desetletij kasneje. Gre pa za nekaj drugega. Najdemo celo vrsto primerov, ko razni literati iz ne vem kakšnih nagibov vpletejo cerkvene ljudi v kontekste, ki se zgodovinsko ne skladajo. Marsikatera oseba je tako lahko prikazana v izrazito negativni luči. Zelo značilen primer je biografski roman Mimi Malenšek o škofu Hrenu. Že naslov je nenavaden: *Inkvizitor*. In to ob popolnoma izpričanem dejstvu, da inkvizicije na Slovenskem nikoli ni bilo in prav tako na Slovenskem tudi ne nobene žrtve inkvizicije. Dobro pa poznamo življenjepis škofa Hrena, ki je pač deloval v smislu tedanje cerkvene in državne zakonodaje. To je doba reformacije, protireformacije in katoliške prenovne. Toda naše novejšje zgodovinske pisarje je Katoliška cerkev v tem obdobju nenehno in hote predstavljalo v izrazito negativni

da so mnenje o njej najbolj popačili razni literati, ki si pod geslom "umetniške svobode" marsikaj privoščijo; resna raziskovanja resnih zgodovinarjev kažejo precej drugačne izsledke.

Pred nekaj leti ste izdali knjigo *Papeži in slovenski narod*. Je mogoče za katerega od papežev, razen že omenjenega Pija II. in sedanjega papeža Janeza Pavla II., ki je dvakrat obiskal Slovenijo, reči, da je posebej močno vplival na Slovence?

Da bi kateri od papežev res izrazil vpliv na slovenski narod, ne moremo govoriti. So pa nekateri posegli v njegovo zgodovino. Recimo Gregor IX., ki je želel ustanoviti škofijo v Gornjem Gradu, vendar so različni vzroki to preprečili. Omenili smo že Pija II., ki je kot sodelavec cesarja Friderika III. dobro poznal tudi politične razmere na slovenskih tleh in je leta 1462 potrdil ustanovitev ljubljanske škofije. Slovenijo je imel v lepem spominu Janez XXIII., ki se je kot apostolski delegat Svetega sedeža v Bolgariji ustavil tudi v Ljubljani in tu opravil duhovne vaje. Omeniti kaže papeža Pavla VI., ki je leta 1968 ustanovil samostojno slovensko cerkveno pokrajino in leta 1977 obnovil koprsko škofijo. Najbrž pa ni treba posebej govoriti o sedanjem papežu, ki je Slovenijo že dvakrat obiskal, med prvimi priznal našo suvereno in samostojno državo ter razglasil škofa Slomška za blaženega.

Med dosedanjimi papeži se vedno buri duhovne papež Pij XII., ki je v neki knjigi celo označen za "Hitlerjevega papeža". Ali je glede na dosedanje zgodovinske raziskave sploh mogoče Piju XII. očitati krivdo sodelovanja z nacisti?

Glede Pija XII. bi rekel, da so bile v novejšem času opravljene temeljite raziskave ravno

Slovinci moramo očistiti spomin

Pogovor z dr. Metodrom Benedikom

la v oznanjevanje in pastoralno delo, v tisto, kar je najbolj neposredno njeno poslanstvo.

Znano je, da je ustanovitev ljubljanske škofije leta 1462 potrdil papež Pij II., s pravim imenom Enea Silvio Piccolomini, ki je bil pred izvolitvijo za papeža tržaški škof. Zanimivo pa je, da se Piccolomini pojavi v gle-

luči. Korenine te protikatoliške naravnosti je treba iskati posebej v liberalnih pogledih na Cerkev konec 19. stoletja. Od tod se vlečejo razne floskule, ki jih še danes ponavljajo ljudje, ne da bi kar koli preverjali, pri tem pa hočejo veljati za izobražene in razgledane. Še dodatna osvetlitev k temu vprašanju: kakor je razvpita inkvizicija hud madaž na preteklosti Cerkev, pa je treba poudariti,

zaradi teh očitkov. Papež Pavel VI. je dal nalogo štirim zgodovinarjem za raziskovanje življenja in dela Pija XII. Voditelj te skupine p. Pierre Blet je izdal knjigo Pij XII. in druga svetovna vojna. Pij XII. je bil diplomat. Zavedal se je, da ima opraviti z vsemi tremi totalitarizmi. Zavedal se je, da bi lahko s obsodbami dosegel le nasproten učinek. Kadar koli se je oglašil Radio Vati- »

» kan in obsojal ravnanje nacistov na nekaterih predelih, so se celo iz tistih krajev oglašali in prosili Sveti sedež, naj o zadevah raje molči, ker so bile represalije po takih posegih še hujše. Zanimivo je tudi dejstvo, da je nacistična Nemčija pritiskala na Vatikan glede imenovanja škofov na zasedenih ozemljih; na teh mestih je hotela imeti svoje ljudi in vsako imenovanje naj bi bilo najprej sporočeno oblastem v Berlinu, ki naj bi ga potrdile. Vendar se Sveti sedež tega nikoli ni držal. Zakaj je Pij XII. molčal? Predvsem se je zavedal, da diktatorski oblastniki totalitarnih režimov niso dovzetni za nobeno besedo in da bi morda s svojimi posegi povzročil več škode kot koristi. Kako neizprosni so in kako ravnajo brez slehernih predsodkov, nam dovolj jasno in neposredno izpričuje odnos komunističnih oblasti v Jugoslaviji oziroma v Sloveniji do Cerkve. Kdor je bral zapise škofa Vovka ali kakšne tovrstne dokumente komunističnih oblasti ali je celo na lastni koži doživljal neizprosnost totalitarizma, mu je ta stvar jasna. Glede Pija XII. naj še poudarim, da je odločno zavrnil zahtevo nacistov, naj pohod proti Rusiji potrdi kot križarsko vojno proti komunizmu. Hkrati pa je treba, ko gre za judovsko vprašanje, poudariti, da je papež rešil življenje od 700 do 800 tisoč Judom v Rimu in drugod. Prav glede tega je papežu ob njegovi smrti izrekla enkratno priznanje tedanja izraelska zunanja ministrica Golda Meir.

Podobna primera sta tudi zagrebški nadškof kardinal Alojzij Stepinac in ljubljanski škof Gregorij Rožman. Zlasti slednji je v slovenski družbi stigmatiziran kot okupatorjev sodelavec ...

V nasprotju s Pijem XII. Rožman ni bil diplomat. Bil je predvsem dušni pastir. Treba je upoštevati njegovo delo na Koroškem in kasneje v Ljubljani, kjer je bil profesor cerkvenega prava in kasneje škof. Po duši pa ni bil pravnik, ampak predvsem dušni pastir. Med vojno je bila Slovenija obglavljena, izgubila je politično vodstvo, nikogar ni bilo, ki bi jo predstavljal. Poleg tega je bila razkosana med tri okupatorje, mariborski škof je bil v hišnem priporu. Škof Rožman je bil tako rekoč edina avtoriteta, nanj so se obračali vsi ljudje v najrazličnejših tiskah. Rožman ni pomisljal, kako naj ravna do tega ali onega človeka. Ves čas je deloval v dobro ljudi, ki so se k njemu zatekali za najrazličnejša posredovanja. V zvezi s tem je treba posebej omeniti številne prošnje za izpustitev iz zapora, za pomilostitev in še druge zadeve, ki jih je posredoval italijanskim okupatorskim oblastem. Ni gledal na osebno prepričanje človeka, za katerega je šlo. Znano je, da si je prizadeval tudi za izpustitev enega vodilnih komunistov Toneta Tomšiča. Ko je po vojni tekkel proces proti Rožmanu, je Tomšič

Kakor je razvpita inkvizicija hud madež na preteklosti Cerkve, pa je treba poudariti, da so mnenje o njej najbolj popačili razni literati, ki si pod geslom "umetniške svobode" marsikaj privoščijo; resna raziskovanja resnih zgodovinarjev kažejo precej drugačne izsledke.

čeva mati zaradi tega posredovanja skušala pričevati v prid škofu, vendar so ji to preprečili. Ohranil pa se je njen zapis o Rožmanovem posredovanju za njenega sina. Obsodbe glede njegovega sodelovanja z okupatorjem so popolnoma krivične. Tako kot se je na Koroškem zavzemal za Slovence, ki so trpeli zaradi nasilne germanizacije, tako je to počel tudi v Ljubljani med okupacijo. Nemogoče si je zamišljati, da bi Rožman, ki je že tako poznal germanske pritiske, sodeloval z okupatorjem. Nikoli pa ni odobral komuniz-

Ob misli na našo bližnjo preteklost mi večkrat pridejo na misel Trubarjeve besede: ustrahovano slovensko ljudstvo. Upajmo, da se bomo sčasoma izkopal iz tega in se tudi duhovno vse bolj osvobajali.

ma in je pred njim kot brezbožno ideologijo, ki jo je potrjevala praksa komunistične revolucije v Rusiji, odkrito in odločno svaril. Zaradi tega so komunisti v njem seveda videli sovražnika. Iz tega je po njihovi logiki sledilo, da je izdajalec, kot so za izdajalce označili vse tiste množice Slovencev, ki niso hoteli sprejeti njihove ideologije in so zavračali revolucionarno vzpostavitev ateističnega totalitarizma. Drugo vprašanje pa je povezano z njegovim odhodom iz Slovenije maja 1945. Kaj je ozadje njegovega odhoda, še vedno ni jasno; pri različnih zgodovinarjih berem različne razlage. Kolikor bi ostal v Ljubljani, domnevam, da bi bila njegova podoba precej drugačna, kot je

sedaj. Morda nekaj podobnega, kot je zagrebški škof Stepinac. Morda bi bil osebno navzoč pri sodnem procesu in obsojen, kot ga je oblast obsodila v odsotnosti, lahko pa bi tedanja oblast pripravila tudi linč "narodnega izdajalca", kar s tedanja komunistično propagando ne bi bilo težko. Spomnimo se zažiga škofa Vovka v Novem mestu leta 1952! Ker pa je Rožman odšel, je dal povod za obtožbe tistim, ki so ga že prej blatili, češ da ima umazane roke, zato se je umaknil.

V svojih raziskavah ste se lotili tudi dr. Lamberta Ehrlicha, ki je leta 1942 padel pod streli pripadnika komunistične VOS. Če se ne motim, so se njegovega primera lotili tudi nekateri slovenski intelektuali, na primer Marija Vrečar in Viktor Blažič (Semena razdora). Poudarjali pa ste predvsem njegova zgodnja leta, še pred prihodom v Ljubljano. Zakaj?

Predvsem se mi je zdelo potrebno videti dr. Lamberta Ehrlicha v njegovi celoti. Ehrlich je začel delovati leta 1910 kot kaplan v Celovcu in že takrat je bil izredno dejaven. Od blizu je spremljal dogajanje na Koroškem. Od začetka 20. stoletja naprej so Slovenci na Koroškem doživljali zelo hude pritiske s strani Nemcev, germanizacija je bila silovita, Slovence so vedno znova obtoževali panslavizma. Leta 1913 je Ehrlich objavil knjžico Aus den Wilajet Kärnten, v kateri je podrobno predstavil razmere na Koroškem: izrazito nemško usmerjena šola Slovencev skorajda onemogoča izobraževanje in jih potiska v drugorazrednost, v javnih službah so nastavljeni nemško govoreči uslužbenci, ki iz uradov načrtno izrivajo slovenščino, Slovenci nimajo predstavnikov v gospodarskih združenjih, onemogočajo jih pri volitvah itd. Skratka, zelo temeljita analiza, pa tudi zelo huda obsodba

nemškega nasilja. Med prvo svetovno vojno, ko so slovenski vojaki krvaveli za Avstrijo, se je pritisk na Slovence še stopnjeval. Šikaniranje je bilo tako hudo, da je Jugoslovanski klub o tem poslal v dunajski parlament spomenico, o kateri so potem obširno razpravljali. Avtor spomenice je bil kot najboljši poznavalec razmer na Koroškem prav dr. Ehrlich! Iz istega razloga so ga 1919 povabili na pariško mirovno konferenco kot izvedenca za mejna vprašanja v jugoslovanski delegaciji. Dobro pa je poznal tudi fašizem. Kot dekan teološke fakultete se je skupaj z drugimi profesorji 1932 v posebni spomenici, pripravljeni za Sveti sedež, zavzel za primorske

Slovence, ki jih je fašizem čedalje bolj zatiral. Že v dvajsetih letih, predvsem pa po letu 1931 je odločno nastopil tudi proti komunizmu. Druga svetovna vojna je slovenskemu narodu prinesla dvojno zlo: okupacijo in komunistično revolucijo. Ehrlich je takrat predlagal ustanovitev podtalne slovenske vlade. Šlo mu je za to, da se od razsula Jugoslavije popolnoma odrezano, ozemeljsko razkosano in na narodno smrt obsojeno slovensko ljudstvo živo zave, da ima v času svoje največje stiske svoje lastno narodno vodstvo za dosego treh ciljev: ohranitve, osvoboditve in združene Slovenije. Njegovi klici niso naleteli na odziv, kot naročeno praznino pa je izkoristila KPS, ki se je razglasila za izključno vodstvo slovenskega naroda. Celovit pogled na Ehrlichovo razločno kaže, da pri njem nikakor ne gre samo za protikomunistično usmerjenost iz ideoloških razlogov, ampak je njegovo izhodišče veliko širše: gre za iskreno in nesebično delo za narod, ki se je pri Ehrlichu realiziralo v silovitem odporu proti vsem trem totalitarizmom, ki so v 20. stoletju ogrožali slovenski narod.

Ali drži, da je Ehrlichovo likvidacijo odobral krščanski socialist Edvard Kocbek, katerega stoto obletnico rojstva praznujemo letos?

O Kocbeku se je sicer v zadnjem času veliko govorilo in pisalo, vendarle pa ostaja oseba, katere ozadje in misel nista in verjetno nikoli ne bosta raziskana do take mere, da bi mogli govoriti, da ga resnično poznamo. Po številnih njegovih izjavah bi smeli sklepati, da ga je v OF privedel iskren namen oziroma želja po korenitih preobrazbah tako v celotni družbi kot v Cerkvi. Videti je, da je iz teh namenov vzporedno z osvoboditvijo sprejemal tudi revolucijo, s tem pa tudi pojave, ki sleherno revolucijo spremljajo, namreč nasilje v najrazličnejših oblikah. Nisem zasledil, da bi direktno odobral Ehrlichov umor, pač pa ga je kvečjemu vključeval v širši kontekst revolucije, ki redno in zelo neizprosno odstranja, kar koli ji je na poti. Iz njegovih spisov pa je tudi dovolj jasno vidno, da je revolucijo pojmoval bistveno drugače kot vodilni komunisti. Medtem ko je slednjim šlo za vzpostavitev komunizma, ki se je že v začetkih revolucije kazal kot brezobziren totalitarizem, je Kocbek imel pred seboj široko vizijo prenovljene družbe, kjer bo človek svobodnejše zadihal. Iz njegovih povojnih dnevnikov zelo jasno zveni razočaranje nad novim sistemom, ki slovenskemu človeku ni prinesel osvoboditve, ampak nove oblike zatiranja, in ga v letu 1951 celo izrecno opredeljuje kot "demonično laž". Vse jasneje mu je tudi postajalo, da ni več daleč čas, ko ga bodo komunistični oblastniki postavili na slepi tir.

V zadnjem času je izšlo kar nekaj literature, ki se nanaša na drugo svetovno vojno in revolucijo na slovenskih tleh, na primer dela zgodovinarjev Tamare Griesser Pečar, Jožeta Dežmana, pa tudi pričevanje Alberta Sveštine. Se vam zdi, da je vloga Cerkve med vojno in revolucijo še vedno slabo raziskana?

V novejšem času se res odpirajo nove možnosti, še posebej bi poudaril velik pomen odlične knjige Tamare Griesser Pečar Razdvojeni narod, ki je prvi res celovit in vsestranski prikaz razmer na Slovenskem v letih 1941–1945. Je pa še veliko

Zakaj je Pij XII. molčal? Predvsem se je zavedal, da diktatorski oblastniki totalitarnih režimov niso dovzetni za nobeno besedo in da bi morda s svojimi posegi povzročil več škode kot koristi.

drugih pričevanj. V septembru smo imeli simpozij o škofu Vovku, ki je skušal po tej plati osvetljevati medvojne in povojne razmere na Slovenskem. Dejstvo pa je, da je bilo v času komunizma neodvisno zgodovinsko raziskovanje onemogočeno, ni bilo dostopa do virov in predvsem v našem prostoru se je uveljavljala taka podoba Cerkve, kot jo je slikalo komunistično zgodovino-pisje. Kakor je namreč oblast nenehno poudarjala, da je Cerkev oziroma Vatikan največji sovražnik socialistične družbe (to je zelo jasno razvidno iz zapisnikov sej politbiroja CK KPS), tako so to prepričanje vtepal otrokom v glave po šolah in tako so širši javnosti Cerkev slikali mediji, ki so bili izrazita režimska trobila. Danes se marsikaj na novo odkriva in podoba se izčiščuje. Nedvomno pa bo trajalo še dolgo časa, preden bo naša širša javnost zmožna na svojo bližnjo preteklost gledati bolj sproščeno, bolj osvobodeno. Mlajše generacije zgodovinarjev so temu že bliže, čeprav še vedno prevladujejo dokaj plahe ocene slovenskih totalitarnih desetletij. Očitno bo strah, ki ga je pretekli režim vbijal v kosti, še dolgo hromil svobodo razmišljanja in besede. Ob misli na našo bližnjo preteklost mi večkrat pridejo na misel Trubarjeve besede: ubogo, ustrahovano slovensko ljudstvo. Upajmo, da se bomo sčasoma le izkopali iz tega in se tudi duhovno vse bolj osvobajali.

Tudi sicer je zgodovina Cerkve precej hvalježna tema za "glodanje", saj se kljub papeževemu opravičilu pred petimi leti še vedno pojavljajo očitki o grehah Cerkve v zgodovini. Papež je tedaj omenil tudi pojem "očiščenje spomina". Kaj to pomeni?

Očiščenje spomina se mi zdi izredno pomembna stvar. Po eni strani je to spomin, torej nekaj, kar človeštvo ohranja, kajti spomin nas iz preteklosti privede v sedanost in nas vodi v prihodnost. V tem spominu ostajajo tako pozitivne kot negativne stvari. Očiščenje spomina za-

hveva, da skušamo stvari gledati takšne, kot so bile, brez slehernega prikrivanja in zlaganosti, brez sprenevedanja. Vendar s prečiščenim spominom v tem smislu, da spomin očistimo obsojanja in maščevanja. Pri nas se je recimo po začetku demokratizacije veliko govorilo o tem, da se pojavlja revanšizem, če se bo razčiščevala zgodovina. Očiščenje spomina pa predpostavlja, da stvar, dogajanje, osebe in njihove napake skušamo spoznati in doumeti take, kakršne so bile, se iz trdih preizkušenj nečesa naučiti in predvsem pogumno, brez obsojanja in še manj maščevalnosti

iti naprej. In se spet sprašujem, ali imamo Slovenci dovolj poguma, da pogledamo v zrcalu lastno zgodovinsko podobo, priznamo svoje napake in rečemo: gremo skupaj naprej. Vsekakor sem prepričan, da bomo tudi do tega prišli.

In zgodovinski grehi Cerkve?

Glede Cerkve je seveda treba reči, da je bilo v njej vedno dovolj zaved, ob katere so se nasprotniki lahko spotikali. Vedno so bili navzoči tako pozitivni kot negativni pojavi. Ves čas se to prepleta med sabo. Cerkev je tako sveta kot grešna. Narobe pa je in prerado se dogaja, da se poudarja samo ena ali samo druga stran. Prav iz tega izhajajo pogosto zelo popačene podobe Cerkve, ki jih mnogi sprejemajo brez sleherne kritičnosti. Kakor za vsako obdobje lahko naštejemo vrsto napak, prav tako lahko v slehernem času srečujemo osebe, ki vedno znova vračajo Cerkev k njenim evangeljskim virom. Moram pa reči še to: kolikor bolj Cerkev spoznavam, toliko bolj sem prepričan, da jo vodi in ji daje vedno novo moč Sveti Duh. Kajti če bi bila Cerkev prepuščena sama sebi, bi je bilo že zdavnaj konec. Sveti Duh jo poživlja, ji kaže pravo pot, po njem se Cerkev vedno prenavlja.

Skupnost kapucinov, kateri pripadate, je ena od vej manjših bratov sv. Frančiška Asiškega. V čem se na splošno razlikujete od frančiškanov in minoritov?

Kapucini pripadamo Frančiškovim manjšim bratom. V zgodovini so se pojavili različni pogledi na vprašanje uboštva. Bila so različna popuščanja, tem so sledile reforme, ki so skušale red približati prvotnim Frančiškovim idealom, ki so pravzaprav evangeljski ideali. Tudi kapucini izhajamo iz ene od teh reform. Če pogledate prvotne kapucinske samostane na Slovenskem, boste opazili, da so cerkve majhne, skromne, preproste, ni kakšne bogate arhitekture, umetnine – vse izžareva usmerjenost sv. Frančiška Asiškega.

Gašper Blazic

Govorica duše

V dvorani Svetovnega slovenskega kongresa na Can-carjevni cesti v Ljubljani si v času do 2. decembra lahko ogledate razstavo slikarke Irene Žužek iz Argentine.

Razstava, ki predstavlja najimenitnejše stvaritve slikarke mlajše generacije Irene Žužek, nosi naslov Govorica duše. Že na-

slov pove, da navdih prihaja "od znotraj" in tako umetnica svojo notranjost ovekoveča na platnu. Gre za jezik in sporočila, ki jih najbolje pozna ona sama, mi pa lahko uživamo ob opazovanju.

Življenje in delo

Irena Žužek, hčerka slovenskih izseljencev, se je

rodila v Geelu v Belgiji leta 1975. Kasneje se je njena družina preselila v Argentino – najprej v prestolnico Buenos Aires, čez nekaj let pa v mesto San Carlos de Bariloche. Leta 1998 je končala šolo za grafično oblikovanje v Buenos Airesu. Pod mentorstvom znanega argentinskega profesorja Heriberta Zorrilla, ustanovitelja gibanja esencialismo, je v letih od 2000 do 2002 študirala slikarstvo.

Od leta 2001 razstavlja in sodeluje pri različnih natečajih. Razstavljala je v Bu-

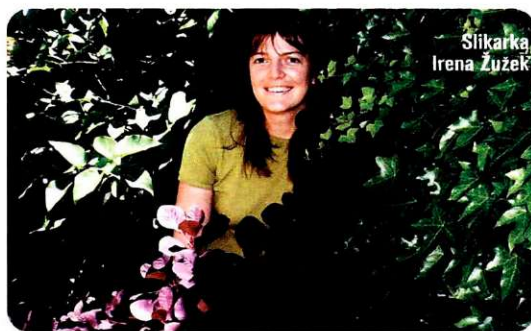
enos Airesu in v drugih argentinskih mestih: Mina Clavero, Cordoba; Villa La Angostura,

je predstavila v Salonih društva argentinskih likovnih umetnikov v Buenos Airesu. Leta 2003 je imela samostojno razstavo v Centro Cultural General San Martin.

Mlada umetnica je za svoje delo prejela že precej pohval in nagrad, med njimi prvo nagrado za abstraktno slikarstvo.

Vabljeni ste k ogledu stvaritev, kjer je Žužkova svoja lastna doživljanja izrazila z umetnostjo.

Barbara Kavtčičnik

Slikarka
Irena Žužek

Neuquen in San Carlos de Bariloche, Rio Negro. Večkrat se

na kratko

4. gala večer novih baletnih koreografij

Društvo baletnih umetnikov Slovenije je letos že četrtrič organiziralo večer, ki predstavlja nove baletne koreografske potenciale, spodbuja glasbenike k novim skladbam, namenjenim baletu, in nadaljuje njuno več kot stoletje dolgo sodelovanje. Letos so nove koreografije ustvarili: Andrew Stevens, Marinka Ribič, Gregor Guštin, Christian Guere-

matchi, Miha Lampič, Siniša Bukinac. Zanimivost letošnje koreografske bere je odločitev kar polovice koreografov, da za glasbeno podlago posežejo v slovensko ljudsko zakladnico.

Prejšnji teden so v SNG Opera in balet Ljubljana s prvo premiero odprli baletno sezono 2004/05 in se s tem pridružili baletnim ansablom po vsem svetu, ki letos praznujejo stoto obletnico rojstva baletnega mojstra Georgea Balanchina (1904–1983).

V četrtek, 11. novembra, je na večeru pod naslovom Serenade ljubljanski baletni zbor prvič plesal dve Balanchinovi koreografiji – Concerto Barocco in Serenado, vezni člen med obema pa je bil ples Favnovo popoldne v koreografiji Sergeja Lifarja. Za pripravo tega večera je bila

Novo sezono je odprl baletni večer pod skupnim naslovom Serenade.

V čast Balanchinu

potrebna avdicija, na podlagi katere so ljubljanski baletniki od sklada Georgea Balanchina v New Yorku, ki bedi nad koreografovo zapuščino, dobili dovoljenje za izvedbo njegovih koreografij ter se hkrati zavezali, da bodo sledili slogu in tehniki, ki si ju je zamislil avtor. Umetniška voditeljica baleta v SNG Darinka Lavrič je ob predstavitvi predstave povedala, da se s tem večerom ljubljanski plesalci postavljajo ob bok vsem več-

jim baletnim ansablom; Balanchina namreč ne more plesati vsakdo.

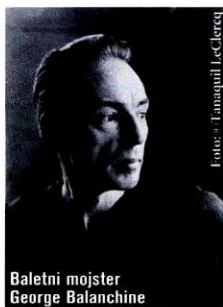
Concerto Barocco in Serenada

Deli – prvo je nastalo na Dvojni violinski koncert v d-molu Johanna Sebastiana Bacha, drugo na Serenado za godala v C-duru Petra Iljiča Čajkovskega – sodita med največkrat izvajani Balanchinovi deli. V obeh med drugim plešejo Rita Pollacchi, Ana Klašnja, Dan Rus, Tjaša Kmetec, Regina Krizaj Babala, čič in Barbara Krizaj, večinoma torej ženske, saj imajo le-te veliko vlo-

go v Balanchinovih baletih. Srednji del večera, Lifarjevo Favnovo popoldne na Preludij k favnovemu popoldnevu impresionista Claudea Debussyja, je nekoliko drugačen, toda kljub minimalistični koreografiji poln energije. Nekdanji solist ljubljanskega baleta Mojmir Lasan je na oder postavil koreografijo, ki jo je leta 1970 tudi sam odplesal pod Lifarjevim vodstvom. Pri tem se je oprl na različne vire, med drugim na svoje spomine ob sodelovanju s tem ko-

reografom. Favna so sicer postavili v današnji čas z delno prenovljeno scensko in kostumsko podobo, ki jo je zasnovala Biljana Unkovska na podlagi slike, ki jo je Lifarju posvetil Pablo Picasso. Solista v Favnovem popoldnevu sta Aleksander Zembrovski, novi član ljubljanskega baleta, in Mihael Žvegljč. Glasbo vse treh koreografij je poustvaril orkester Opere in baleta Ljubljana pod vodstvom dirigenta Igorja Švare.

Barbara Kavtčičnik

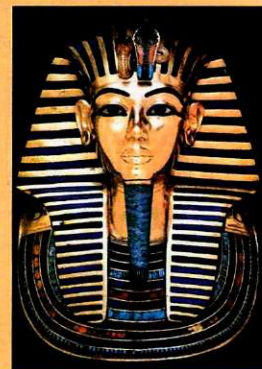
Baletni mojster George Balanchine

Foto: Tanja Ključnik

na kratko

Spektakularna razstava o Tutankamonu

V Nemčiji so po dolgem času spet na ogled spektakularni zakladi iz grobnice legendarnega egiptovskega faraona Tutankamona. Razstavišče Bundeskunsthalle v Bonnu do 1. maja 2005 gosti razstavo Zlato onostranstvo – Tutankamon. Razstavljenih je okrog 50 dragocenih eksponatov iz Tutankamonove grobnice, ki jih bo dopolnjevalo približno 70 drugih dragocenosti iz grobnic v Dolini kraljev. Tutankamon je bil egiptovski kralj iz 14. stoletja. Leta 1922 so v Dolini kraljev pri Tebah odkrili njegov dobro ohranjeni grob z bogatimi zakladi, ki jih hranijo v muzeju v Kairu.

GOOD VIBRATIONS

107.8 MHz

RADIO VELENJE

www.radiovelenje.com

Naš čas. d.o.o. Kidričeva 2a, Velenje
tel: 03/ 897 50 03. fax: 03/ 5869 263

Poznana
opojnost
v novi embalaži!

Sodelujte v nagradni igri:

Spijte skodelico kave ... v Braziliji!

Barcaffè trojno preseneča: z novo embalažo, ki bo poskrbela za še večjo prepoznavnost vaše najljubše kave, drobnim presenečenjem za vsakega kupca in **veliko nagradno igro!** Potegujete se lahko za **potovanje v Brazilijo za dve osebi in žepnino v višini 500 evrov.** Vse potrebne informacije lahko preberete na naši spletni strani www.droga.si ali na zgibanki, ki jo najdete v najbližji trgovini.

Držite pesti: morda boste prav vi srečnejši, ki bo v čarobni Braziliji odkrival skrivnost temno rjavih zrn.

DROGA

barcaffè

Za lepši dan

Murkovi nagrajenci

Murkovo nagrado, največje etnološko priznanje za znanstveno delo, je prejel dr. Naško Križnar, višji znanstveni sodelavec Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU in vodja njegovega Avdiovizualnega laboratorija.

Navzoče je nagovoril lanski Murkovo nagrajenec, znani etnolog dr. Janez Bogalaj.

Naško Križnar

Križnar je nagrado prejel za izredne dosežke na področju etnološkega znanstvenega filma in vizualnih raziskav. Komisija Slovenskega etnološkega društva, ki podeljuje nagrado, je v utemeljitvi zapisala, da njegov opus zajema širok vsebinski razpon etnoloških raziskav v vseh slovenskih pokrajinah in najrazličnejše projekte, ki jih je uresničeval sam ali s sodelavci etnologiji in drugimi strokovnjaki. Pozornost vizualnim zapisom, fotografiji, filmu in videu prežema vse njegovo muzeološko, znanstvenoraziskovalno, teoretično in pedagoško delo, tako da je najtesneje prepleteno s prizadevanji za utemeljitev in napredek znanstvenega etnološkega filma in vizualnih raziskav.

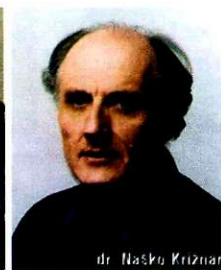
Brigita Rajster

Murkovo priznanje za leto 2003 je prejela Brigita Rajster, višja kustodinja etnologinja v Koroskem pokrajinskem muzeju Slovenj Gradec, in sicer za raziskovanje tradicionalnih prehrabnenih navad in knjigo Knapovska košta s podnaslovom Prehrana in prehrabnena kultura rudarjev mežiškega rudnika v 20. stoletju.

Knjiga, plod večletnega raziskovanja, je posredno tudi pripoved o kulturni dediščini rudarstva v Zgornji Mežiški dolini, neposredno pa strokovno kompetentno delo, sad temeljite raziskave prehrane in prehrabnena kulture mežiških rudarjev in njihovih družin v 20. stoletju, primerjane s tisto pri rudniških uradnikih, inženirjih in neporočenih purših. Raziskava je posebna po tem, da je usmer-

dr. Brigita Rajster

dr. Naško Križnar

jena na posebno poklicno skupino rudarje. Slovar narečnih izrazov in bogato slikovno gradivo sta dragoceni in enakovredni sestavini knjige.

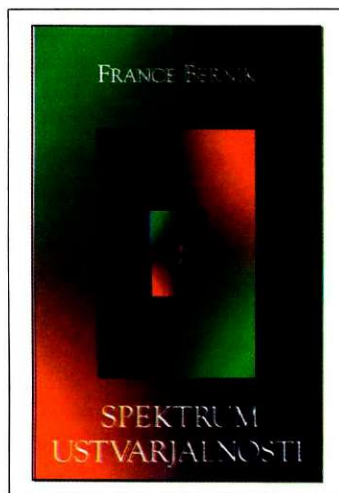
Listina

Murkovo listino za leto 2003 je prejelo vaško turistično društvo Hrovača za ustvarjalen odnos do dediščine v vsakdanjem življenju, to je za sveže, duhovite in strokovno podprte načine ohranjanja kulturnega izročila ribniškega območja. **B. K.**

Spektrum ustvarjalnosti

Slovenska matica

Knjiga *Spektrum ustvarjalnosti* je povsem drugačna od dosedanjih knjig akademika dr. **Franceta Bernika**. V njej so objavljeni njegovi govori, ki jih je imel ob različnih priložnostih, ko je bil predsednik SAZU. Prva skupina prispevkov, naslovljena *Svet vrednot*, razpravlja o vrednotah, uteme-

ljenih v naši kulturi, ter o univerzalnih vrednotah. Prispevki pod skupnim naslovom *Umetnost* obravnavajo različne umetnosti: literaturo, likovne umetnosti in arhitekturo ter glasbo. Skupina prispevkov, naslovljena *Znanost in pospeševanje znanosti*, je tematsko raznorodna. V njih se avtor pokaže kot razgledan humanist, ki poudarja, kako pomembna je povezava med humanističnimi vedami in tehničnimi znanostmi. V zadnjem razdelku *Nacionalna kultura* v daljši razpravi *Kulturna identiteta v obdobju globalizacije* avtor postavlja vprašanje, kaj bo v prihodnosti s slovensko kulturo, ki je imela v naši zgodovini osrednji pomen.

Leksikon astronomije

Založba Mladinska knjiga

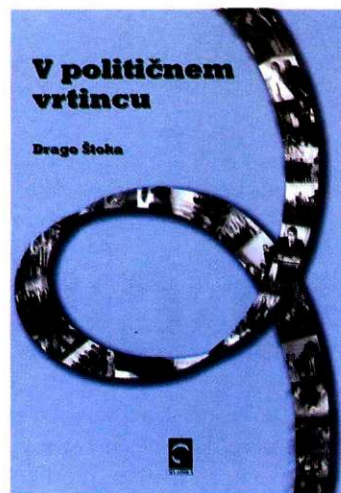
Leksikon astronomije, napisal ga je **Marijan Prosen**, posreduje pravilne strokovne izraze s področja astronomije. Obdelanih oziroma s primerno razlago pojasnjenih je okoli 550 gesel. Namenjen je širokemu krogu bralcev, ki jih zanima astronomija ali pa pri svojem delu pridejo v stik z astronomijo in njej sorodnimi znanostmi, pa bi radi imeli kratke, jasne in na-

tančne definicije osnovnih astronomskih izrazov (pojmov). Izdan je ob dveh pomembnih obletnicah velikih slovenskih znanstvenikov: ob 300. obletnici rojstva astronoma Avguština Hallersteina in ob 250. obletnici rojstva matematika Jurija Vege.

V političnem vrtincu

Založba Mladika, Trst

V knjigi *V političnem vrtincu* **Drago Štoka** obravnava najpomembnejše dogodke v zvezi z življenjem slovenske zamejske narodne skupnosti v deželi Furlaniji-Juljski krajini s posebnim ozirom na vlogo in delovanje stranke Slovenske skupnosti in njenih predhodnic v obdobju, ki zaobjema avtorjevo delovanje na političnem področju (1964—1988). Avtor je kot deželni svetnik skozi štiri nepretrgane mandate od

blizu sledil vsemu, kar se je dogajalo javno ali v zakulisju. Poleg tega je bil dolgo vrsto let v vodstvenih organih Stranke slovenske skupnosti tako v Tržaški pokrajini kot na deželni ravni. Piše o raznih dogodkih in osebnostih, s katerimi se je srečeval, pri čemer se ni omejil na ugotavljanje dejstev in pojavov, temveč jih je skušal na temelju načelnih izhodišč in poznavanja stvari tudi vrednotiti.

Moj vrtni svet

Mohorjeva družba Celje

Jože Strgar je znan predvsem kot vrtnar, na prvih demokratičnih volitvah leta 1990 pa je bil izvoljen za ljubljanskega župana. V knjigi *Moj vrtni svet* razmišlja o vrtnarstvu in vrtovih,

o urejanju okolij, predstavlja razvoj vrtnarstva in vrtno kulturo in se srečuje z ljudmi, ki o vsem tem kaj vedo – ne le doma, ampak po vsem svetu. V uvodu v knjigo je pisatelj Alojz Rebula zapisal: “Kar bi hotel najbolj odnesti iz te knjige, je njena ljubezen do zemlje in vsega zemeljskega. Smo iz zemlje, iz vode in rudnin, bratje rastlinam in živalim, zato moramo to zemljo ljubiti, posebno pa spoštovati njeno knežjo rastlinsko opravilo, ki nam daje slast zelenja in barv in senca, tudi kadar nam ne daje sadežev.”

Pravopis

Založništvo Jutro

Jože Skaza je napisal prenovljen *Pravopis*, priročnik z vajami, v katerem podaja temelje slovenskega pravopisa. Snov je razdelil v pregledna poglavja, v katerih si sledijo: pojmi, pisave, občna in lastna imena, ločila, pika, tri pike oz. končno in nekončno ločilo, vprašaj, klicaj, vejica, podpičje, dvopičje, pomišljaj, vezaj, deljaj, poševnica, dvojna poševnica, oklepaj, zaklepaj, opuščaj, narekovaj, deljenje besed, premi govor, pisanje skupaj oz. narazen, krajsave, dodatek, domače in prevzete besede. V drugem delu priročnika so pravopisne vaje.

Filozofski vestnik

Založba ZRC

Filozofski vestnik (1/2003) prinaša dva sklopa. V prvem, namenjenem Lyotardu, je objavljenih sedem prispevkov: *Jean-Francois Lyotard o Alžiriji. Je navzkrižje politično ali apolitično?* (Rada Iveković), *Mesto in vloga praznine pri poznem Lyotardu* (Peter Klepec), *Molk in realno. Pričevanje med nemogućnostjo in dolžnostjo* (Jelica Šumič-Riha), *Umet-*

nost brez meja? (Darko Štrajn), *Vloga umetnosti pri poznem Lyotardu* (Ernest Ženko), *Varovanje jutra* (Alain Badiou), *Navzkrižje* (J.-F. Lyotard). V razdelku *Kopernik* sta dva prispevka: *Forma mundi: Kopernikov predgovor h knjigam O revolucijah; drugič* (Matjaž Vesel), *Presvetemu gospodu papežu Pavlu III.* (predgovor Nikolaja Kopernika h knjigam *O revolucijah*).

Vina Slovenije

Založba Rokus

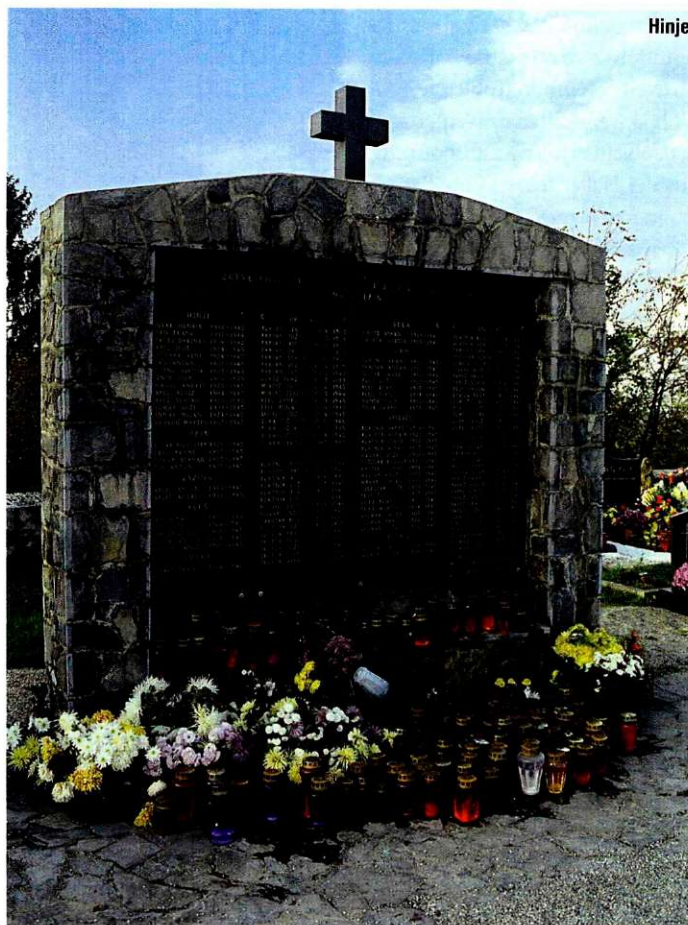
V knjigi *Vina Slovenije* so predstavljeni vsi pomembnejši slovenski vinarji. Osrednji del knjige predstavlja opise in ocene vin – napisal jih je dr. **Julij Nemanič**, naš vodilni vinolog –, ob vsakem pa je dodano priporočilo jedi, ki se najboljše družijo s posameznim vinom. Predstavljenih je 386 vinarjev z vsemi podatki in njihovo ponudbo ter pregled 127 pomembnih vinarjev po Nemaničevem izboru v sliki in besedi s 177 opisi in ocenami njihovih najboljših vin. Uvod o vinski kulturi na Slovenskem je napisal etnolog dr. **Janez Bogataj**. Avtor fotografij je Janez Pukšič. Ta izčrpn in

zelo pregledni vodnik po naših najboljših vinarjih in njihovih vinih (432 strani) je urejen po vinorodnih okoliših: od mariborskega in radgonskokapelskega do kraškega in koprškega. Zadnjih 30 strani je namenjenih raznim kazalom, tako da lahko hitro najdemo tako vina po sortah kot tudi vse drugo, kar ta bogati vodnik ponuja.

Nadaljujemo z objavo ustavne pobude, ki so jo na ustavno sodišče poslali člani študijskega krožka Moč preživetja za začetek postopka za presojo ustavnosti dveh t. i. vojnih zakonov, zakona o žrtvah vojnega nasilja in zakona o popravi krivic, s predlogom za razpis javne obravnave.

Materialne kršitve mednarodnega prava, ki jih je zagrešila komunistična stran – posebej človekovih pravic, ki jih zagotavljata vojno in mirnodobno pravo – v Sloveniji v času druge svetovne vojne, so bile brez posledic in doslej niso mogle biti obravnavane, ker prizadeti posamezniki oz. njihovi svojci niso imeli možnosti, da bi kršitve prava uveljavili v postopkih. Pravno utemeljitev zločinov, katerih posledice trpimo pobudniki, so predstavniki slovenskega tožilstva in policije opravili v policijski akciji Sprava, v kateri so preiskovali povojne pobor-

Hinje

ga heroja partijski politični policiji, Varnostno-obveščevalni službi.

Pravico do ubijanja civilistov, vojnih ujetnikov in soborcev so imeli že nižji organi. Mednje sodijo pripadniki partizanskih vojaških enot (NOV – Narodnoosvobodilna vojska; NOV in POS – Narodnoosvobodilna vojska in partizanski odredi Slovenije), pripadniki partijske tajne politične policije in posebnih enot (VOS – Varnostno-obveščevalna služba od avgusta 1941 do februarja 1944; Odsek za notranje zadeve od marca 1944 do junija 1944; Ozna – Oddelek za zaščito ljudstva od junija 1944; VDV – Vojska državne varnosti od marca 1944; Prva slovenska divizija narodne obrambe v sestavi Knoja - Korpus narodne obrambe Jugoslavije), političnih organizacij partizanskega gibanja (mednje sodijo predvsem lokalni, rajonski oz. okrajni, okrožni, pokrajinski in centralni slovenski vodstveni organi komunistične partije in Osvobodilne fronte), oblastni organi partizanskega gibanja.

Zgodovinske raziskave kažejo, da je partizansko gibanje ubijalo ci-

Ubijanje civilistov 2. del

je v Sloveniji. Ker ne vojni zločini ne zločini proti človečnosti ne zastarajo, še vedno obstaja zahteva po pregonu, čeprav je zaradi oddaljenosti dogodkov težko izvedljiva. Sorodniki pogrešanih in izginulih oseb še vedno zahtevajo pojasnitev njihove usode, kar velja tudi za nas, pobudnike.

Za partizansko pobijanje neoboroženih ljudi – pa naj gre za postopke proti civilistom, vojnim ujetnikom ali soborcem – je značilno, da dokazni postopek običajno ni bil korektno izpeljan in da obtoženci niso imeli možnosti, da bi se branili. Mnogi niti zaslišani niso bili. Izrek obsodbe je opravil partizanski politični tribunal (partijski organi in politična policija), nato pa je sledila usmrtitev. Le v primeru pobudnikov Marije Lambergar, Cecilije Arh in Florjane Potočnik smo odkrili arhivske vire, ki pričajo o po-

teku dogajanja pred ubojem, iz katerih pa se jasno vidi, da so bili obtoženi že vnaprej obsojeni na smrt.

Ko je zgodovinar Jože Dežman pisal o partizanskem pobijanju rojakov v partizanskem okrožju Jesenice, je besedilo dal naslov Ljudska sodba. Dejansko je šlo za dogajanje, ki bi mu v marsikaterem primeru v besednjaku Divjega zahoda rekli linč. Za usmrtitev niso bili potrebni dokazi, dovolj je bilo, da je skupina iz partizanskega gibanja odločila, da bodo nekoga usmrtili. Pritisk po ubijanju je bil tako hud, da je zgodovinar Marjan Linasi poudaril: “Tudi če se sliši še tako nenavadno, je vendar res, da so bili tisti primeri, ki so prišli pred tožilstvo in sodišče, dokaj korektno rešeni (velja tudi za ljudi z našega območja). /.../ Na drugi strani pa za množico preminulih, ki jih imamo na seznamu, ni-

mamo nobene ali skoraj nobene dokumentacije, da bi bili obravnavani celo samo v preiskovalnem postopku pred Ozno, kaj šele pred sodišči.”

6.000 ubitih civilistov

Da je bilo ubijanje civilistov, vojnih ujetnikov in soborcev sestavni del strategije KPS pri vstopu v dogajanje v 2. svetovni vojni, pa ne dokazujejo samo že omenjene zlorabe prava. Številni citati vodilnih komunistov kažejo, kako agresivno je komunistično vodstvo od podrejenih zahtevalo pobijanje neoboroženih ljudi. Na simbolni ravni kaže pomen umora v partijski strategiji že to, da je bil 22. junij, slovenski praznik upora v 2. Jugoslaviji, razglašen v spomin na komunistični napad na Slovenca Franca Žnidarsiča. Drugo tako priznanje terorističnemu delovanju je bila podelitev odlikovanja narodne-

viliste, vojne ujetnike in soborce po vsem slovenskem ozemlju, brž ko je dobilo priložnost za to.

Ker je bilo to dogajanje v sistemu ohranjanja in razvijanja revolucionarnih izročil skrito v največji tajnosti, šele v zadnjih letih znanost in številne civilne iniciative zbirajo podatke o številu pobitih.

Po ocenah, ki nam jih omogočajo te raziskave in predvsem podatki iz popisa žrtev druge svetovne vojne in revolucije med prebivalstvom območja Republike Slovenije, je bilo verjetno pobitih več kot 4.500 civilistov, več kot 600 vojnih ujetnikov samo iz vrst vaških straž in četnikov (nimamo še ocene, koliko med več kot 1.750 domobranci, ki so izgubili življenje med 2. svetovno vojno, je bilo pobitih po zajetju). Nepopolni so podatki o številu partizanov, ki so jih ubili sami partizani. Podatkovna

baza Inštituta za novejšo zgodovino priča o nekaj sto takih primerih, dve lokalni študiji pa nakazujeta možnost, da bi bilo takih primerov okoli desetina vseh partizanskih izgub med drugo svetovno vojno, torej tudi do dva tisoč. Tudi če ne upoštevamo verjetnih tez o mogočem najvišjem številu žrtev partizanskega nasilja, je zelo verjetno, da je partizansko gibanje med drugo svetovno vojno pobilo več kot 6.000 civilistov, vojnih ujetnikov in soborcev. To pa je več, kot je partizansko gibanje pobilo okupatorjev med drugo svetovno vojno.

Med pobitimi sorodniki pobudnikov gre za civiliste, kot partizan je bil ubit oče pobudnika Maksimilijana Šimenca, verjetno lahko kot partizana obravnavamo tudi Janeza Titana, kot partizanska dezerterja sta bila ubita oče Marije Logar in očim Cecilije Arh.

Povojne posledice

Po predvajanju dokumentarne oddaje Zamolčani – moč preživetja avtorja Jožeta Možine, v kateri so bile predstavljene naše usode in ki je v slovenskem prostoru izredno odmevala, je na sestanek študijskega krožka Moč preživetja prišel tudi Janez Stanovnik, predsednik Zveze združenj borcev in udeležencev NOB. Po ustni predstavitvi in predložitvi dokumentov je v korespondenci s člani krožka in tudi javno izrazil prepričanje, da je šlo v teh primerih za kršenje tedaj veljavnih pravnih norm.

Iz navedenih opisov zgodovinskih dejstev izhaja, da smo pobudniki najožji sorodniki oseb, ki so bile žrtev vojnega nasilja, katerim Ustava RS v 3. odstavku 50. člena zagotavlja posebno varstvo v skladu z zakonom.

KPS je v skladu s politiko Komunistične partije Jugoslavije vzpostavila sistem ohranjanja in razvijanja revolucionarnih izročil, na podlagi katerega so s številnimi ukrepi skušali uveljaviti partijsko določeno interpretacijo zgodovine. Ta ni zajemala samo simbolnih ukrepov in lažiranja pisanja in učenja zgodovine, ampak je neposredno prizadela predvsem sorodnike žrtev partijskega terorja. Vsi pobudniki smo zaradi nasilne smrti svojcev, ki predstavlja najbolj grobo obliko vojnega na-

silja, pretrpeli hude posledice tako v času njihove smrti kot tudi v povojnem času. Kot otrokom nam je bila nasilno odvzeta možnost in pravica živeti v skupnosti s svojimi starši. Ob izgubi staršev smo doživeli hudo trpljenje in težke duševne bolečine, ki so se nadaljevale tudi v povojnem času in so še vedno v nas. Tako ali drugače je bil vsak od nas prizadet v povojnem času. Prav tako kot mi so bili prizadeti tisoči naših vrstnikov. Da bi ponazorili obseg krivic, ilustriramo vsako oškodovanost z nekaj primeri.

Žalovanjska motnja

1) Nepokopani starši in žalovanjska motnja. V še posebej veliki meri je navzoča pri tistih pobudnikih, ki nam še vedno ni uspelo najti groba staršev in na ta način vzpostaviti normalnega pietetnega odnosa do mrtvih staršev v smislu pravice spomina na mrtve.

Svoji si niti nismo upali iskati posmrtnih ostankov svojih ubitih. Na kakšne težave so naleteli tisti, ki so to poskusili, priča primer pobudnika Maksimilijana Šimenca pri prekopu očeta leta 1973. Zato ni čudno, da smo nekateri pobudniki šele po osamosvojitvi Slovenije prekopali svoje starše. Storičci so praviloma storili vse, da bi kraje, kjer so zagrebli oz. pustili ležati posmrtno ostanke svojih žrtev, prikrili svojcem. Zato je bila večina primerov iskanja zamolčanih grobov neuspešna.

Bolečina, da svojih najbližjih nimaš pokopanih v skladu z običaji in vero, je ena travmatskih stisk, ki s starostjo narašča. To nam pričajo boleče izkušnje pobudnikov. Zna-

čilna je izjava pobudnice Marije Logar: "B'l si star, b'l te bremeni, kj'h nimaš tam, kjer bi mogl' bit'." Od ubitih staršev pobudnikov sta nepokopana starša Elizabete Dolenc, oče Viktorja Velikonje, mati Cecilije Arh, oče Nade Pitz, stari oče Florjane Potočnik. Sedem staršev in še dva najbližja sorodnika.

Našteti pobudniki še vedno ne vemo za kraj, kjer ležijo posmrtni ostanki svojcev. Zato svojcev ne moremo pokopati in jim s tem zagotoviti njihovo pravico do osebnega dostojanstva, zlasti pravico do groba, in osebnostne pravice (pietetnega odnosa do svojcev kot dela pravic zasebnosti in osebnostnih pravic), ki jih zagotavlja 34. in 35. člen ustave RS. Glede na dejstvo, da so posmrtni ostanki naših svojcev na neznanih in s tem na neoznačenih krajih, ki niso grobovi, je njihova človekova pravica do osebnega dostojanstva, ki bi jo morali uživati tudi kot pokojniki, še naprej kršena. Tragično je, da si moramo pomagati tako, da postavljamo nepokopanim staršem simbolične grobove, kot sta storila pobudnika Elizabeta Dolenc in Viktor Velikonja.

Materialna oškodovanost

2) Materialna oškodovanost. Uboju je običajno sledila še zaplenba premične imovine. Tako so partizani in njihovi sodelavci povsem spraznili hiše staršev pobudnikov Marije Logar in Justa Ivanoviča. Po vojni so zaplenili še nepremično premoženje staršem in starim staršem pobudnikov Elizabete Dolenc, Nade Pitz in Florjane Potočnik.

Najhujša materialna izguba je bi-

la seveda izguba skrbnikov. Zaradi partijske obsodbe ubitih nismo imeli pravice do državnih pomoči.

3) Poslabšan socialni položaj. Zaradi politike partijskega rasizma so se pobudniki v partijskem kastnem sistemu znašli na zaničevanem dnu. Če upoštevamo, da so bili npr. Šolarjevi, Titanovi, Klemenčevi, Zavasnikovi pred vojno pripadniki meščanskega stanu, po vojni pa so se znašli v partijsko diskriminirani in zatirani kategoriji "notranjih sovražnikov", to pomeni hudo izgubo družbenega statusa.

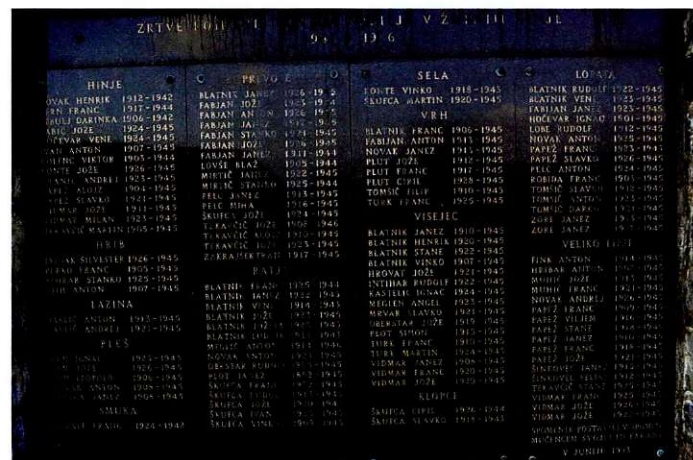
4) Kratene pravice do šolanja in službenega napredovanja. Pobudniki v 2. Jugoslaviji nismo imeli enakopravnih možnosti za šolanje (nismo dobili štipendij), zaposlitev in službeno napredovanje.

5) Brezupen boj za pravico, za človekovo dostojanstvo in čast. Pobudniki smo bili zaznamovani ves povojni čas, saj sta bila omalovaževana naša čast in dobro družinsko ime. V sistemu ohranjanja in razvijanja revolucionarnih izročil, ki je temeljil prav na odrekanju naših pravic, da bi starše pokopali, jim vrnili dobro ime in dosegli povrnitev prizadejane škode, ni bilo mogoče prebiti sistemskih blokad, ki so jih vzdrževali politika, sodstvo in represivni organi. Tako lahko na primerih pobudnikov Maksimilijana Šimenca ml., Magdalene Andoljšek, Marjana Šolarja in Florjane Potočnik vidimo, kako je bil in je še obsojen na neuspeh boj vdov, sinov in hčera ter celo vnukinje za čast in pravico. Posebej nazorno vidimo, kako je partijska elita prikrivala zločin, v primeru mnogih neuspešnih poskusov iskanje resnice o smrti očeta v primeru pobudnice Nade Pitz.

6) Žalitve in zasramovanja. Pobudniki smo tako ali drugače doživeli žalitve in zasramovanja zaradi usode naših najbližjih. Tako smo bili izpostavljeni in tudi fizično napadeni v solah in s strani vrstnikov, v lokalnem okolju in na delovnem mestu.

Pobudniki bi z ugotovitvijo neskladnosti ZPK in ZZVN z ustavo osebno dosegli konkretne materialne in nematerialne pravne koristi in pravice, katerih opis sledi v nadaljevanju.

Konec prihodnjic

Tomaj

Revija *Kras* je v slovenskem revijalnem tisku gotovo nekaj posebnega. Iz njega izstopa s svojo specifično vsebino, ki je vsa posvečena našemu Krasu, tako naravni in kulturni dediščini kot tudi življenju v tem posebnem naravnem okolju. Revija je pred kratkim praznovala desetletnico izhajanja in si gotovo zasluži, da opozorimo nanjo.

Če ne bi bilo revije *Kras*, ki z raznolikim in bogatim gradivom, s poljudnoznanstvenimi, prigradnimi, kroničnimi in drugimi, tudi popularizacijskimi prispevki pomaga k

O Krasu s srcem

razvoju Krasa, bi si jo bilo treba izmisliti. Revija se je odlično vklopila v hitri razvoj vsaj dveh kraških središč, Javnega zavoda Park Škocjanske jame in revitalizacijskega jedra v Štanjelu. Vsebinski okvir revije bo vsakomur, ki jo bo vzel v roke, takoj jasen, saj ga že sam naslov *Kras* usmeri v tematiko, ki jo bo v njej odkrival. Revija je odprta tako za tiste, ki si želijo zgodovinskih in prirodoslovnih prikazov ali današnjega razumevanja te dežele v njeni celovitosti: od obravnave kraškega podzemlja, njegove krajine in arhitekture do okolja in tekočih voda ter rastlinstva, živalstva in prebivalstva. Ne manjka niti obveznega družbenega dogajanja, ki ga nadgrajujejo sociološke, gospodarske, kulturne in druge tematike. V reviji obravnavane teme so prikazane kompleksno in pravičnito preprosto ali lahkotno, zato zahtevajo od uredništva še toliko več sposobnosti, dojemljivosti in truda za bogastvo in prijaznost revije.

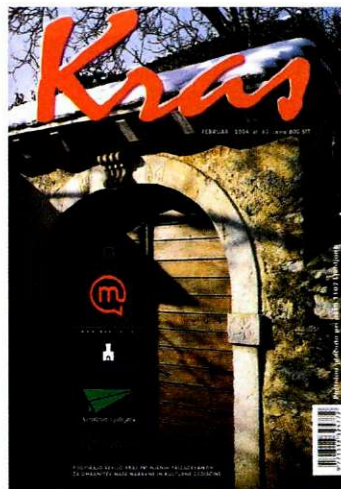
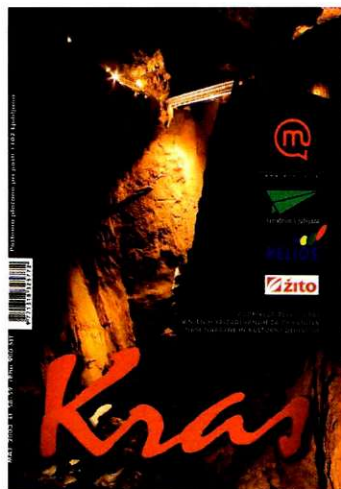
Slavinski kamniti križ

Najlaže bomo revijo *Kras* pred-

stavili, če pogledamo vsebino nekaj njenih števil. Navedli bomo samo nekatere prispevke, saj je naštevanje vseh nepotrebno. Najprej pogledajmo številko 52. Strokovnjak Miran Vodopivec piše o problematiki kraškega vinogradništva in vinarstva v tretjem tisočletju. Tomaž Zorman, vodja nadzorne službe v Parku Škocjanske jame, razmišlja o ohranjanju bogate in edinstvene naravne dediščine v Škocjanskih jamah, našem naravnem biseru. Slovenske kače

predstavlja biologinja Staša Tome iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije. Zanimiv je prispevek o kamnitih križih na Pivškem, o katerih piše univ. prof. Božidar Premrl. Razstavo o križih so pripravili v stari osnovni šoli v Slavini, saj so leta 2001 pred vasjo postavili obnovljeni slavinski križ – lepo ga je obnovil kamnosek Stanko Bele iz Prestranka –, a so ga po vojni režimski nestrpnosti uničili. V tej številki je objavljen zapis o dveh ljubiteljskih raziskoval-

cih Krasa. Najprej o Viktorju Saksidi, jamarju in ljubiteljskem arheologu, potem pa še zapis ob smrti Jožka Žiberne, ki je v reviji *Kras* objavljal prispevke, v katerih je odstiral tančico pozabe o ljudeh, dogodkih in pojavih, povezanih s Krasom. Prav zanimiv je krajši zapis prof. dr. Pavleta Merkuja o izvoru besede čao. Izhaja namreč iz *s-ciao, s-ciavo* (sono suo) sciavo oziroma *šča(v)o* (Slovan, suženj), kar je nekoč v beneškem narečju pomenilo *vaš suženj sem*. Geografinja mag. Breda Ogorelec postavlja vrsto vprašanj v zvezi z načrtovanjem regijskega parka Snežnik. O lipovem drevoredu in jami Dimnice ter o naravnem bogastvu Slivja in okolice pišeta Mirjana Mezgec in Jože Žumer. Obsirnejši je zapis o vodnih zbiralnikih Tajhi pod Vremščico in vodarni Draga, ki jih občina Divača predlaga za kulturni spomenik. Adrijana Štok-Godina predstavlja še zdaj ohranjeni vodni vir Studence blizu Povirja. V rubriki *Slovenci in morje* znani tržaški ribiški zgodovinar Bruno Volpi Lisjak s predsta-

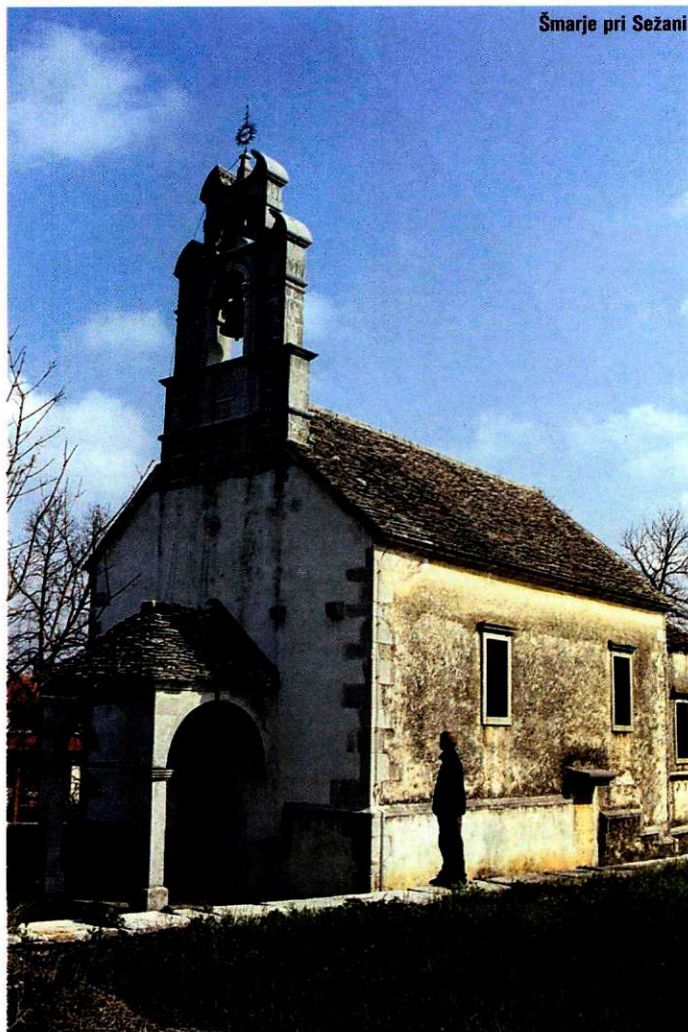
vitvijo ribiške vasi Križ nadaljuje z opisi nekdanje slovenske obale.

Naravoslovne učne poti

Številka 58-59 je dvojna in prinaša kar 74 strani prispevkov, ki so skoraj vsi posvečeni Krasu. Objavljeni sta dve obširni predstavitvi okroglih miz. Prva je nosila naslov *Smernice za izdelavo lokalnega razvojnega načrta za Štanjel in Kobdili*, druga pa je bila namenjena pomenu učnih poti za vrednotenje in varovanje naravne in kulturne dediščine v parkih in zavarovanih območjih. Poleg prispevkov o vprašanjih, ki jih odpirajo učne poti, je kar precejšen del vsebine revije namenjen podrobnejši predstavitvi nekaterih med njimi. Najprej seveda najnovejše *Učne poti Škocjan*, ki so jo speljali okoli Škocjanskih jam in je gotovo ena najlepše opremljenih. Biloginja Vanja Debevec-Gerjevič je predstavila tudi izobraževalni program Parka Škocjanske jame. Zvonko Legiša, ravnatelj državne srednje šole Igo Gruden iz Nabrežine, predstavlja *Učno pot Nabrežina*, ki mu sledi še predstavitev didaktičnega priročnika za ogled te poti z naslovom *Od jam do gradišča - pot v prazgodovino*. Martin Šolar iz Triglavskega narodnega parka piše o *Soški poti* in *Naravoslovni učni poti Vrata*. Franci Zidar, direktor Zavoda Kozjanski park, predstavlja Kozjanski park kot pokrajino z mnogoterimi obrazi. O osmicah piše etnologinja Alja Kotar. Martina Vrabc je predstavila projekt *Vodni detektiv učencev* Osnovne šole Dutovlje, ki so se lotili raziskave kakovosti vodnih virov (kali, lokve) v svojem življenjskem okolju. V tej številki je Bruno Volpi Lisjak podrobno predstavil Sosljanski zaliv in vas Mavhinje.

O prihodnosti Lipice

Revija *Kras* je svojo 62. številko v celoti namenila Lipici. Septembra 2003 sta namreč revija *Kras* in Javni zavod Kobilarna Lipica pripravila odmevno okroglo mizo o aktualnih vprašanjih nadaljnjega razvoja Lipice, pri kateri je sodelovalo šest uvodničarjev in 19 razpravljavcev. O mestu in vlogi Lipice ter o njenih razvojnih usmeritvah je najprej go-

Šmarje pri Sežani

voril Franc But. Kako se uresničuje program varstva in razvoja Kobilarne Lipica in s kakšnimi problemi so pri tem v kobilarni soočeni, je poročal Janez Rus, takrat direktor JZ Kobilarna Lipica. Zakaj je Kobilarna Lipica nacionalni kulturni spomenik, je razložil Ciril Baškovič. Janez Kopač je prispeval poročilo o Lipici – naravnem spomeniku in njenem mestu v načrtovanem Kraškem regijskem parku. Boris A. Novak je odgovoril na vprašanje, kako na Kobilarno Lipica in sploh na razvoj Lipice gleda civilna družba. Objavljena je še vrsta prispevkov in zapisov iz razprave, celotna tematska številka revije pa ponuja odlično gradivo o obravnavani problematiki.

Ledinska imena Krasa

Številka 63 (februar 2004) je vsebinsko spet raznovrstna. Uvodni del je namenjen Srečku Kosovelu, pesniku Krasa oziroma stoti obletnici njegovega rojstva. O preskrbi Krasa z vodo je obširneje govoril Boris Ko-

rošec, direktor Kraškega vodovoda. Problematiki vode na Krasu, predvsem pa onesnaževanju "belega zlata" je namenjen prispevek akademika dr. Andreja Kranjca z Inštituta za raziskovanje Krasa v Postojni. O načrtovanih vetrnih elektrarnah na Krasu pišeta Borut Peric in Tomaž Zorman iz JZ Park Škocjanke jame. Prof. dr. Jurij Titl je pripravil daljši prispevek pred izidom svoje nove knjige o Krasu. V njem odgovarja na "vprašanje", zakaj so na Krasu skoraj samo slovenska ledinska imena. Dva prispevka sta namenjena restavriranju izjemnih fresk iz 15. stoletja v cerkvi sv. Vida v Podnanosu (Šembidu). O restavratskem posegu na freskah piše restavrador Andrej Jazbec. Naravni rezervat Doberdobskega in Prelostnega jezera je predstavil Peter Gergolet. Trije članki so namenjeni kamnarstvu. Olga Abram iz Štanjela je napisala zanimiv prispevek o zavezniških vojaki med Štanjelci. Štanjel je bil namreč med junijem 1945 in septembrom 1947

vključen v cono A Julijske krajine, kjer je bila vzpostavljena anglo-ameriška vojaška uprava. Arheologinja Verena Vidrih Perko pa se v spomin-skem zapisu *Ko se je kupovalo na "tešere"* spominja prehranjevanja v Braniški dolini po drugi svetovni vojni.

O muzeju Krasa

Tudi 64. številka revije *Kras* (april 2004) je uvodoma posvečena jubileju Srečka Kosovela. Dr. Mira Cencič piše o Kosovelovi družini, še posebej predstavi nadučitelja Antona Kosovela, Srečkovega očeta, v krajšem zapisu pa še Antonijo (Tončko) Kosovel. Jolka Milič je iz Kosovelovih besedil zbrala njegove misli in utrinke in jih objavila po abecednem vrstnem redu. V tej številki etnolog prof. dr. Janez Bogataj pod naslovom *Kako živeti z dediščino Krasa in kamna v sodobnem času* razmišlja o kamnarstvu. Tomaž Zorman iz JZ Park Škocjanske jame predstavlja staro pot v Hankejevem kanalu in problematiko njene historične obnove. Zanimivo vas na severnem robu Brkinov Ostrožno Brdo je predstavila Nada Trebec. Objavljeni so tudi prispevki s strokovnega pogovora (potekal je aprila 2004 v Štanjelu) o pobudi za Muzej Krasa. Pogovor naj bi strokovno preveril smiselnost in uresničljivost zamisli in bi v primeru utemeljenih razlogov pomenil začetek resnih prizadevanj, da slovenski kras dobi svoj muzej.

Kot vidimo, je revija *Kras* res nekaj posebnega, saj odpira resne teme in prinaša raznolike prispevke. V vsaki številki je 50 strani zanimivega branja. Nobeno slovensko območje nima revije, ki bi tako sistematično skrbela za svoje okolje, še posebej pa za svoj razvoj. Glavni urednik je Lev Lisjak, odgovorna urednica je Ida Vodopivec-Rebolj, omeniti pa velja vsaj še neutrudnega organizatorja Dušana Rebolja. Revijo izdaja medijsko podjetje Mediacarso, ki ima sedež na Rimski cesti 8 v Ljubljani (tel. 01/421-4695). Na leto izide šest števil, tiskanih na kakovostnem gladkem papirju, kar omogoča kakovostno objavo številnih fotografij, s katerimi so opremljeni prispevki. **I. Ž.**

Založba Mladinska knjiga je izdala Slovenski etnološki leksikon, ki je prvo temeljno delo slovenske etnološke vede. Skozenj lahko spoznamo, kako smo Slovenci živeli v preteklosti in kako živimo danes. S to knjigo, ki je nastajala 13 let, smo dobili še eno temeljno delo, ki bo odslej govorilo o pomembnosti našega naroda.

Slovenski etnološki leksikon je nastajal od začetkov naše samostojnosti in je poleg Enciklopedije Slovenije najpomembnejše izvorno leksikografsko delo. Z njim smo Slovenci dobili svoj prvi etnološki leksikon,

Etnološki leksikon

ki povzema poglobljena spoznanja naše etnološke vede. Nastal je v sodelovanju z Inštitutom za slovensko narodopisje ZRC SAZU, Oddelkom za etnologijo in kulturno antropologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani in Slovenskim etnografskim muzejem v Ljubljani. Gesla je napisalo več kot 110 avtorjev, glavni (strokovni) urednik je bil dr. Angelos Baš.

6.200 gesel in 1.030 fotografij

Leksikon nacionalnega pomena za ohranjanje slovenske identitete na 745 straneh obsega več kot 6.200 gesel in okrog 1.030 fotografij, ilustracij in zemljevidov iz bogastva slovenskega naroda nekoč in danes. Njegov pomen je dvojen: nacionalni et-

nološki leksikoni so redkost, hkrati pa etnološka snov najbolj neposredno sega v samo osrčje individualnega in kolektivnega življenja naroda. Resda etnologija v njem zrcali svoja dosedanja spoznanja, v celoti pa zajema vsa področja in vsa znana obdobja vsakdanjega in prazničnega življenja Slovencev v domovini in po svetu. Ob pomembnih strokovnih vprašanjih in osebnostih daleč prevladuje t. i. stvarna etnologija, razdeljena v kar 52 poglavij naše gmotne, družbene in duhovne kulture. Med posebno zanimiva sodijo gesla o družini, spolnem življenju, sorodstvu, pravnih normah, različnih skupnostih, o prehrani, kulinarični in oblačilni kulturi, stavbarstvu in stanovanjski kultu-

ri, ljudskem zdravilstvu, vlogi rastlin v prehrani, zdravilstvu in različnih šegah, o verovanju, praznoverju in mitih, o šegah in navadah, igrah in igračah, prav tako o delu, orodjih, obrtnih idr. gospodarskih dejavnostih, o jeziku, besedni in likovni umetnosti, folklori, plesu, najrazličnejših postopkih, pripomočkih in dosežkih. Skoraj ni področja življenja in geografskega območja, ki ne bi bilo posredno ali neposredno predstavljeno.

Ložar in Kuret

Slovenci živimo na stičišču alpskega, sredozemskega, dinarskega in panonskega sveta. To je naši naravi in družbi vtisnilo pečat raznovrstnosti, ki se zrcali v preteklih in sodobnih nači-

nih življenja na Slovenskem oziroma v etnološki raznoterosti in kulturnem bogastvu slovenskega ozemlja.

Pobude za mozaično podobo – v obliki besednjaka (slovarja, leksikona) – nekdanjih in sodobnih načinov življenja na Slovenskem segajo v sredo 20. stoletja. Dr. Rajko Ložar je v težkih razmerah druge svetovne vojne, leta 1944, ko so nekateri pobijali svoje sorojake in se šli nekakšen "kulturni molk", izdal prvo knjigo z naslovom Narodopisje Slovencev. Žal je zaradi vojne in revolucije (dr. Ložar je moral v emigracijo) ostala torzo. Druga knjiga je izšla leta 1952. Leta 1960 je dr. Vilko Novak izdal Slovensko ljudsko kulturo, v kateri je obdelal vsa poglavja tak-

Ljudska umetnost na Gorenjskem v muzeju v Kranju

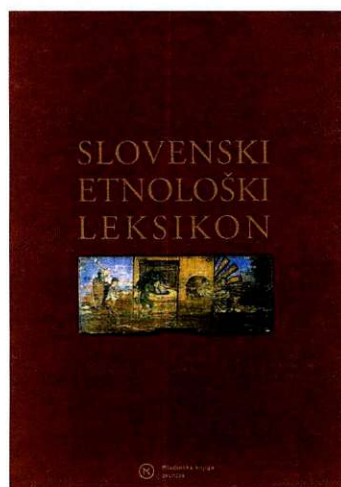
Slovenski prevod gorskih bukev Andreja Reclja, 1583

Kavčnikova dimnica, Zavodnje pri Šoštanju

ratne etnološke vede. Leta 1980 je izšel tretji povzetek slovenske etnologije, knjiga Slovensko ljudsko izročilo, v kateri je bil poudarek na ohranjenih prvinah ljudske kulture.

Predzgodovina Slovenskega etnološkega slovarja seže v leto 1947, ko je dr. Niko Kuret predložil načrt za narodopisni slovar. Idejo je leta 1989 na občnem zboru Slovenskega etnološkega društva v Ljubljani obno-

vil Slavko Kremenšek, ki je v pogovoru z Mirkom Ramovšem, tedanjim upravnikom Inštituta za slovensko narodopisje, predlagal, naj ta inštitut prevzame vodenje projekta z naslovom Slovar etnologije Slovencev. Ramovš je predlog sprejel in za urednika projekta določil dr. Angelosa Baša. Ta je delo sprejel s pripombo, da se ga bo lotil po upokojitvi leta 1991.

Oktober 1991 je dr. Baš sestavil uredniški odbor za glavne dele etnološke vede. Začeli so sestavljati geslovník, ki je izšel spomladi 1993, jeseni istega leta pa so začeli pisati gesla.

Bogastvo gesel

Toda namesto slovarja smo dobili leksikon. Knjiga leksikalno obdeluje 52 poglavij iz naše gmotne, družbene in duhovne kulture v okoli 6.200 geslih. Del gesel se nanaša na teorijo in zgodovino etnološke vede, velika večina pa obravnava stvarne pojave in pojme z malone vseh področij slovenskega življenja v preteklosti in sedanjosti. Knjiga torej ni le izjemno zanimiva in dragocena, temveč je tudi nadvse koristen priročnik in reprezentativno pričevanje o naši zelo bogati identi-

teti. O tem govorijo bogato ilustrirana gesla s področja t. i. ljudske kulture in načina življenja vseh družbenih skupin na Slovenskem v ugotovljivih obdobjih. V gesla so prelita spoznanja o načinih življenja na vsem slovenskem etničnem ozemlju in med Slovenci po svetu.

V geslih in slikovnem gradivu spoznavamo posebnosti v agrarnih dejavnostih (poljedelstvo in živinoreja, vrtnarstvo, vinogradništvo in vinarstvo, sadjarstvo, gozdno gospodarstvo, nabiralništvo, lov, ribolov, čebelarstvo), rokodelstvu in obrteh, oblikah trgovine, turizma, prometa in transporta. Za sodobno načrtovanje prostora so pomembna gesla o stavbarstvu in stanovanjski kulturi. Tudi tista o prehrani s svojo dediščino in sodobno razsežnostjo presega raven ožjega strokovnega zanimanja. Privlačna spoznanja so strnjena v geslih o oblačilni kulturi. Obče narodnega in državnega pomena so gesla o prebivalstvu, družini in sorodstvu, krajevni skupnosti, družbenem razlikovanju, fantovskih in deklških skupnostih, družbenih organizacijah. Pritegnila nas bodo gesla o gospodinjstvu, družini in splošnem življenju. O vpetosti v vseslovenski in mednarodni prostor govorijo gesla o medkrajevnih in medetničnih odnosih. Na lokalni ravni jih dopolnjujejo gesla o pomenu sosedsstva in medsebojne pomoči.

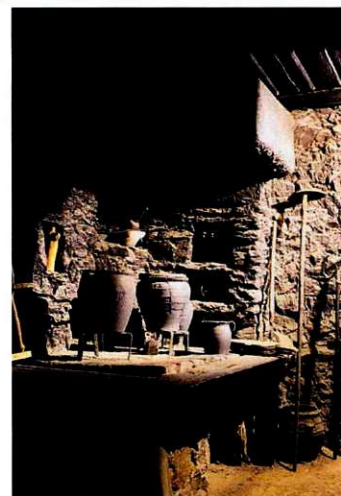
V uvodu je urednik dr. Angelos Baš zapisal, da je naša etnologija na nekaterih področjih pred drugimi. Navedel je nekatere izsledke o teoriji in zgodovini vede, o poljedelstvu, živinoreji, rokodelstvu in obrti, prometu in transportu, stavbah in etnološkem konservatorstvu, stanovanjski kulturi, prehrani, oblačilni kulturi, družini in sorodstvu, medkrajevnih in medetničnih odnosih, ustnem slovstvu, ljudski umetnosti, rojakih zunaj domovine, delavski in meščanski kulturi.

Spričevalo etnološke vede

Slovenski narodni značaj je bil glede na spremembe vedno povezan z vprašanji vrednot in moralnih norm. Druženje in povezovanje ljudi in skupin odseva v geslih o delov-

nih skupnostih in oblikah združb odraslih. Pogled v družbeno razlikovanje in družbeno razslojenost pri Slovencih odpirajo gesla o poslih ter delavski in meščanski kulturi. Urejanje življenja in razmerij med ljudmi zgoščeno obravnavajo gesla o pravnih normah ali t. i. pravni etnologiji. Pozornost je namenjena starim meram in vrednotam, ki so vplivale na trgovanje, blagovno denarne odnose, proračun in gospodarsko uveljavljanje posameznikov ali skupin.

Življenje in razmerja med ljudmi so močno sooblikovale in sooblikujejo šege in navade, ki spremljajo človekov vsakdanjik in praznik. Pri slednjih so zajete tudi igre in igrače, ki vodijo v otroški svet. Pri številnih geslih je mogoče razbrati, kakšno je bilo stvarno, versko in praznoverno dožemanje človekovega notranjega in zunanjega sveta. Od praznovernih predstav do sodobnih oblik verske zavesti sega razpon gesel s področja verovanja. O ustvarjalnosti v preteklosti in sedanjosti pričujejo gesla s področja znanja, gledališča, jezika, folklorne, branja, glasbe, plesa in likovnega obzorja. Etnološki vidik medicine daleč presega tradicionalna pojmovanja zdravilskih oblik, ki v sodobnem svetu spet dobivajo veljavo. Seznanimo se z bogastvom zdravilске, kulinarične in obredne vloge vzgojenih in divjih rastlin. V razmerje med kulturo in naravnim okoljem sodi od nekdaj človekovo znanje o rastlinskem in živalskem svetu, vremenu, tehniki in spretnostih. Dejstva o zgodovinskem in geografskem obzorju dopolnjujejo spoznanja o izjemnih posameznikih slovenskega rodu zunaj etničnega ozemlja, o slovenskih izseljencih in njihovih potomcih. To je poglavitna vsebina knjige, ki je tudi spričevalo o znanju in volji etnološke vede, da se predstavi kot stroka: ustvarjalna in koristna.

Vrhnjakova dimnica z Brdinj

Križci iz blagoslovljenega lesa, pribiti na vrata kašče, Sv. Anton (Pohorje), 1971

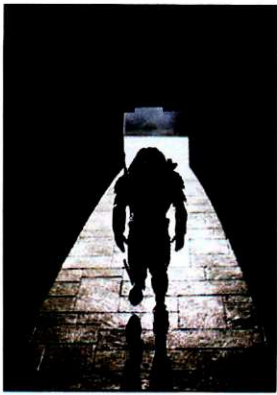

Krošnjarja s kanonom (levi) in krošnja (desni), Breže (Ribnica), 1927

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

Spopad pod ledom

V naše kinematografe prihaja film Alien proti Predatorju, katerega zgodba spremlja boj med dvema kulturnima filmskima likoma. Tokrat se bosta spopadla na Antarktiki.

Globine ledu bodo ekipi ekspertov razkrile sledi starodavnega obreda, v katerem nezemeljski predatorji s svojim vrhunskim arzenalom in varovalnim oklepom vzpostavljajo nadvlado nad primitivnejšo, a enako nevarno vrsto nezemeljskih bitij Alienov, ki jih odlikuje predvsem kislina, ki jim poganja trdoži-

vo in smrtonosno gibčno telo. Pripravite se na dvoboj med najstrašnejšima filmskima likoma, v katerem smo ogrožena vrsta ljudi. Legendarni pošasti dveh najshrhljivejših filmskih franšiz vseh časov se spopadeta na Zemlji v filmu Alien proti Predatorju. Ko pod antarktičnim ledom odkrijejo starodavno piramido, se na zamrznjeno celino odpravi skupina znanstvenikov in pustolovcev. Tam odkrijejo še nekaj grozljivejšega: dve nezemeljski rasi v vojni. Ne glede na zmagovalca bomo izgubili – mi!

Neverjetna in shrhljiva pustolovščina se začne, ko neznansko bogati industrijalec Charles Bishop Weyland zbere mednarodno skupino arheolo-

gov, znanstvenikov in strokovnjakov za varnost, ki jih vodi okoljevarstvenica in pustolovka Alexa (Lex) Woods, da bi raziskali nenavadno vročinsko eksplozijo v globlinah Antarktike. Tistemu, čemur so priče 600 metrov pod zamrznjenim površjem, jih najprej prijetno vznemiri, nato pa prestraši. Odkrijejo

piramido, ki je mešanica azteške, egipčanske in kamboške kulture. Znotraj piramide najdejo mrežo soban, ki so tehnološko tako napredne, da jim postane jasno, da so že tisočletja na delu nezemeljske sile. Ste ne soban kar nenadoma spremenijo obliko in tako del odprave ostane ujet v njej, odrezan od druge ekipe.

ALIEN VS. PREDATOR

Režija:	Paul W.S. Anderson
Scenarij:	Paul W.S. Anderson
Producenti:	John Davis, Gordon Carrol, David Giler, Walter Hill
Igrajo:	Sanaa Lathan, Raoul Bova, Lance Henriksen, Ewan Bremner, Colin Salmon, Tommy Flanagan, Joseph Rye
Premiera:	18. 11. 2004
Distribucija:	Continental Film

Izganjalec hudiča: na začetku

Pred več kot tremi desetletji je s filmskih platen zagrozila verjetno najbolj kontroverzna, najdonosnejša in po mnenju mnogih tudi najboljša grozljivka vseh časov. Tokrat prihaja njen verodostojni predel. V njem bomo doživeli prvi spopad med hudičem in likom očeta Merrina.

Ste pripravljeni? Oče Lankester Merrin je prepričan, da je na lastne oči videl zlo. V letih po drugi svetovni vojni Merrina, igra ga Stellan Skarsgard, preganjajo spomini na grozote, ki so jih utrpeli nedol-

žni ljudje njegove župnije. Zaradi vsega, kar je videl, ga je zapustila vera v sočloveka in vsemogočnega boga. Merrin odpotuje daleč iz svoje rodne Nizozemske, da bi pobegnul pred hudodelstvi, katerim je

Ko se pomikajo od sobane do sobane, odkrijejo srhljivo resnico. Predatorji pri življenju ohranjajo Maticco osmega potnika, ki leže jajca na vsakih 100 let. Mladi predatorski bojevniki se morajo na preiškušnji bojevati z Maticčinimi potomci. Ekipa tako naleti na izjemen obred – vojno med Predatorji in "Osmimi potniki".

Uresničene sanje

Leta 1979 so pri Twentieth Century Fox poslali v kino Osmega potnika v režiji Ridleyja Scotta, ki tako po mnenju kritikov kot gledalcev velja za prelomni film na področju znanstvene fantastike. Leta 1987 je studio predstavil še eno bitje iz vesolja, Predatorja, ki ga je režiral John McTiernan in produciral John Davis. Pripovedoval je o nezemeljskem bojevniku, ki se lahko ovije v plašč nevidnosti in ki v pragozdu povzroči pravo razdejanje. Zdaj, skoraj četrt stoletja po premieri Osmega

potnika, prihaja Alien Vs. Predator, eden najbolj pričakovanih spopadov v znanstvenofantastični zgodovini. Odvija na Zemlji, v sedanosti, dogajanje naj bi bilo postavljeno med dogodke v Predatorju in Osmem potniku. Andersonova nova mitologija med drugim govori o tem, da so Predatorji pred tisoč leti obiskali Zemljo. Takrat so jih oboževali kot bogove, kar je imelo močan vpliv na nekatere kulture, na primer na Azteke in Maje.

Ob pomoči izjemne igralske zasedbe in skupine strokovnjakov je režiser in scenarist, obseden z Osmim potnikom in Predatorjem, Paul W.S. Anderson uresničil sanje, ko je na filmskem platnu združil ti dve filmski ikoni. "Osmega potnika sem si prvič ogledal kot šolarček in seveda je name naredil nepozaben vtis," pravi Anderson. "Zdaj ko končujem AVP, se moram vsak dan uščipniti, da bi si dokazal, da ne sanjam."

bil priča. Med postankom v Kairu ga ustavi zbiralec redkih predmetov in mu ponudi, da se pridruži britanski skupini arheologov v Keniji. Tam so namreč izkopali bizantinsko cerkev v nerazložljivo nedotaknjem stanju – kot da bi jo zakopali istega dne, kot so jo dokončali. Zbiralec hoče, da bi Merrin, ar-

heolog, ki se je šolal v Oxfordu, v njej našel starodavno relikvijo pred Britanci. Toda pod cerkvijo leži nekaj veliko starejšega in samo čaka na trenutek, da pride na dan. Kar nenadoma vaščani in britanski vojaki, ki varujejo prizorišče izkopa, zblaznijo. Toda to je šele začetek ... **Monika Maljevič**

EXORCIST: THE BEGINNING

Režija:	Renny Harlin
Scenarij:	Caleb Carr, William Wisher, Alexi Hawley, William Wisher
Producent:	James Robinson
Igrajo:	Stellan Skarsgard, James D'Arcy, Izabella Scorupco, Alan Ford, Billy Crawford
Premiera:	18. 11. 2004
Distribucija:	Ljubljanski kinematografi

na kratko

Sienna Miller naj bi nastopila v eni najbolj intrigantnih vlog v zgodovini kinematografije – vlogi Edie Sedgwick, muze Andyja Warhola, v filmu *Factory Girl*. Za Sienco Miller, ta čas je znana kot dekle Juda Lawa, s katerim skupaj igrata v filmu *Alfie*, bo to prva glavna vloga. Zgodba *Factory Girl* bo prikazala ljubezenski trikotnik med Warholom, Sedwickovo in Bobom Dylanom v 60. letih, prikazane pa bodo najbolj kontroverzne spolne scene, ki so bile kadar koli posnete za t. i. mainstream film. "Že sedaj se okoli filma dviguje veliko prahu. To bo dokaz Edienega tragičnega življenja brez zadržkov," trdijo viri. Sedwickova je hči bogatih staršev, ki jih je pri 21. letih zapustila in začela novo življenje v New Yorku. Warhola je srečala leta 1965 in kmalu postala njegova muza. Igrala je v številnih njegovih filmih, med drugim v *The Poor Little Rich Girl*, ki ga je posnela, tik preden je leta 1971 umrla zaradi mamil. Edie naj bi bila v nekaj mesecih porabila vse družinsko bogastvo za predstavitev Warholovih filmov in zabave njegovih prijateljev in strank, česar pa naj se Warhol ne bi bil zavedal. Po njeni smrti je dejal, da bo "sedaj njeno bogastvo pripadlo njenemu soprogu". Presenečenje pa je sledilo, ko so mu prijatelji dejali: "Edie ni imela denarja. Vse je porabila zate."

Organizatorji podelitve ameriške filmske in televizijske nagrade **zlati globus** so zavrnili vključitev filma *Fahrenheit 9/11* Michaela Moorea v konkurenco. V uradnem programu bo le kontroverzni film Kristusov pasijon Mela Gibsona. Kristusov pasijon bo tekmoval za zlati globus v kategoriji najboljšega filma v tujem jeziku. *Fahrenheit 9/11* ni prišel v konkurenco, ker zlati globus nima kategorije dokumentarni film. "Bilo bi nepravilno, če bi režiserjem drugih dokumentarcev dejali, da smo *Fahrenheit* sprejeli, drugih pa ne," je za *Variety* dejal Lorenzo Soria, predsednik Združenja tujih novinarjev v Hollywoodu, ki podeljuje zlate globuse. Film Mela Gibsona bo lahko tekmoval kot film v tujem jeziku, čeprav aramejščine že več stoletij nikjer ne govorijo več. "Vemo, da aramejščina ni v uporabi, vemo tudi, da film nima države izvora, vendar so naša pravila takšna, da film, posnet v jeziku, ki ni angleščina, lahko uvrstimo v kategorijo filmov v tujem jeziku," je pojasnil Soria. Zlate globuse, ki pogosto napovedujejo dobitnike poznejših oskarjev, bodo podelili 16. januarja.

Po poročanju medijev želi **P. Daddy** postati prvi črnc, ki bo igral priljubljenega agenta z dovoljenjem za ubijanje – Jamesa Bonda. Raper, znan tudi po svoji modni industriji, verjame, da je prav on idelana oseba za vlogo agenta 007. "Svet je pripravljen za črnega Jamesa Bonda," je dejal Puff Daddy. Producentje filma o slavnem agentu še vedno iščejo primerne naslednika Piercea Brosnana. Glavni kandidati za vlogo so Colin Farrell, Hugh Jackman, Clive Owen in Jude Law.

Sarah Michelle Gellar bo nastopila še v enem trilerju z elementi nadnaravnega. Film **Revolver** bo producirala družba Rogue Pictures, pod režijo pa se bo podpisal Asif Kapadia. Zgodba spremlja uspešno poslovno žensko z zelo živimi nočnimi morami, ki jo prisilijo, da začne raziskovati smrt mlade ženske, ki je umrla pred 25 leti. Scenarij za film je napisal Adam Sussman, kdaj ga bodo začeli snemati, pa še ni znano.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

19.11.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VESELA HIŠICA: PRAVLJICA O SNEGULJČICI, LUTKOVANA NANIZANKA, 21/23
9.20	JURIJ DROBIŽEK, RISANA NANIZANKA, 13/26
9.45	SKIP IN SKIT, RISANA NANIZANKA, 20/26
10.00	ODDAJA ZA OTROKE
10.15	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
10.50	JASNO IN GLASNO: MODA = OSEBNI STIL?, KONTAKTNA ODDAJA
11.30	MLADI VIRTUOZI: VIOLINISTKA BOŽENA ANGELOVA
11.45	ZENIT: MISLEČI DVONOŽEC, OB 100-LETNICI ROJSTVA PROF. BOŽA ŠKERLIJA
12.15	PO SLEDEH INKOV, DOKUMENTARNA ODDAJA TV MARIBOR
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	OSMI DAN
14.00	POHORJE - ALI BO ŠE KAJ OSTALO?, DOKUMENTARNA ODDAJA
14.50	VSAKDANJI IN PRAZNIK, PONOVIŠTE
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	SLOVENSKI VODNI KROG: KRKA, IZOBRAŽEVALNO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 4/10 (VPS 16.50)
17.10	IZ POPOTNE TORBE: PRVA POMOČ (VPS 17.15)
7.35	AFRIKA, NGLŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, ZADNJI DEL (VPS 17.40)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
20.55	24, AMERIŠKA NAD., 7/24 (VPS 20.55)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.05	NOČNI IZBOR
0.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.20	AFRIKA, AGLŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, ZADNJI DEL
2.15	POREKLO NADZOROVANO, FRANCOŠKI FILM (VPS 02.10)
3.40	POLNOČNI KLUB
4.50	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
9.35	MOSTOVI - HIDAK: KANAPE - KANAP...
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
13.00	TV PRODAJA
13.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.30	TV PRODAJA
17.10	VIDEOSPOTNICE: VROČE, PONOVIŠTE
17.45	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 17.45)
18.15	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.30	HITLER - VZPON ZLA, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 2., ZADNJI DEL, PONOVIŠTE (VPS 18.30)
20.00	BOB KENNEDY - MOŽ, KI JE HOTEL SPREMEMITI AMERIKO, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
21.00	MOJA DEŽELA - LEPA IN GOSTOLJUBNA, REPORTAŽA (VPS 21.00)
21.30	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 11/15 (VPS 21.35)

22.00	NOČNA MORA V ULICI BRESTOV, AMERIŠKI FILM, 3., ZADNJI DEL (VPS 22.05)
23.35	SLOVENSKA JAZZ SCENA: BRATKO BIBIČ & THE MADLEYS (VPS 23.35)
0.30	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 5/22, PONOVIŠTE (VPS 00.30)

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mamó, 1. sezona, ponovitev 5. dela ameriške nanizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamó, 1. sezona, 6. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 19. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 174. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 2. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Žene nogometšev, 1. sezona, 4. del angleške nadaljevanke
21.00	Romantični film: Nesrečni ženin, ameriški film
22.40	Moške zadeve, 3. sezona, 12. del ameriške nanizanke
23.35	Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

7.25	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.15	Rubi, ponovitev 52. dela mehiške nadaljevanke
9.10	Klon, ponovitev 158. dela brazilске nad.
10.00	TV prodaja
10.30	Zrelo srce, ponovitev 23. dela mehiške nad.
11.20	Vrtnarjeva hči, ponovitev 86. dela mehiške nadaljevanke
12.15	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 87. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 24. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 159. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 53. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Sanjski moški, slovenska erealitý serija
20.55	Akcija: Smoking, ameriški film
22.50	Vročje mesto, 1. sezona, 10. del ameriške nanizanke
23.45	XXL premiere
23.50	Zadnji izobčenec, ameriški film
1.30	24UR, ponovitev
2.30	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
10.00	Med gorenskimi nageljni, 1 del, pon
11.30	Computer line, oddaja o računalništvu, pon
12.00	Terska dolina, predstavitev v knjigarni DZS, pon
13.30	Razgledovanja, potpisna reportaža, pon
14.00	Hvar, otok sonca, pon
14.30	Glasbeni mozaik
17.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
18.00	A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
18.30	V družbi z Baziió in Nurtillabom, pon
18.45	Z glavo na zabavo
19.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Krylov vodi: Jana Debeljak, pon
19.30	V harmoniji z naravo, pon
20.00	Predah v gibanju, gost: Dare Hering, vodi: Jana Debeljak, prvič
21.00	Resnice o vinu, živimo zato, ker jemo, vino in kulinarika, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtičkarje, pon
23.00	Trenja POP TV
0.20	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemóni, risana serija
07.30	TV prodaja
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
09.00	Pokemóni, risana serija
09.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
10.00	TV prodaja
10.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Dvom, španska telenovela
12.00	Adijo pamet, ponovitev
13.00	Črna kronika, nanizanka
13.30	Hočes, nočes, ponovitev
14.00	Così, ameriška komedija, 1996
16.00	Sijaj, ponovitev
16.30	Tri v vrsto
17.00	Pokemóni, sinhronizirana risana serija
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 316. del italijan. telenovela
18.00	Dvom, španska telenovela
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Carovnije, 7. del italijanske serije
21.00	Okrožje Columbia, 3. del ameriške nanizanke
22.00	Potovanje Augusta Kinga, ameriška drama, 1995
00.00	TV prodaja

SOBOTA,

20.11.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
7.30	RISANKA
7.35	POD KLOBUKOM
8.15	KINO KEKEC: VINCENT IN JAZ, KANADSKI FILM (VPS 08.20)
9.55	TEDENSKI IZBOR
9.55	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDENSKI PONOVIŠTE
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: ODKRITA KAMERA, TV NANIZANKA, 8/15, PONOVIŠTE
13.55	IZGINIL, NEMŠKI FILM (VPS 13.55)
15.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.55	SLOVENCI V ITALIJI (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.20	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 20/21 (VPS 17.20)
17.55	SLOVENSKI MAGAZIN (VPS 17.55)
18.20	GRIMMOVJE PRAVLJICE, RISANA NANIZANKA, 11/13 (VPS 18.20)
18.45	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	UTRIP
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: KAJENJE UBIJA, TV NANIZANKA, 9/15 (VPS 20.00)
20.40	HRI - BAR (VPS 20.35)
21.40	PRVI IN DRUGI (VPS 21.35)
22.05	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.35	SOPRANOVI, AM. NAD., 7/13 (VPS 22.35)
23.35	NOČNI IZBOR
23.35	ČREPINJARJEV POZDRAV, AM. FILM (VPS 23.35)
1.20	SLOVENSKI MAGAZIN
1.45	DNEVNIK, VREME, ŠPORT
2.25	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.10)
2.45	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
3.10	ZAKLADI SVETA, NEM. DOKUMENT. SERIJA, 20/21
3.40	GREŠNICE, IRŠKA DRAMA
5.15	PRVI IN DRUGI
5.35	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	GLASBENO JUTRO: MOZARTINA SIMFONIČNEGA ORKESTRA RTV SLOVENIJA (VPS 09.05)

9.40	MOSTOVI - HIDAK, PONOVIŠTE
10.10	TV PRODAJA
10.40	INFOKANAL
12.15	TV PRODAJA
12.45	EVROLIGA V KOŠARKI: SCAVOLINI - BARCELONA, POSNETEK IZ PESARA (VPS 12.35)
14.15	MAGAZIN POKALA UEFA V NOGOMETU (VPS 14.10)
15.30	HILARIJ NA OLIMP, DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVIŠTE
16.55	SKOZI ČAS (VPS 16.45)
17.05	WILD STYLE, GLASBENI DOKUMENTAREC O HIP HOPU, RAPU IN GRAFITIH (VPS 16.55)
18.30	JALLAJ JALLAJ, ŠVEDSKI FILM, PONOVIŠTE (VPS 18.30)
20.00	GOSPOD PROFESOR, DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVIŠTE (VPS 20.05)
20.55	ZLATA SRCA, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 4., ZADNJI DEL (VPS 21.00)
21.45	LJUBI SVOJEGA OČETA, FRANCOŠKI FILM (VPS 22.00)
23.25	SOBOTNA NOČ (VPS 23.35)
1.25	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NAD., 6/22, PONOVIŠTE (VPS 01.35)
2.15	INFOKANAL

Kanal A

8.50	TV prodaja
9.20	Vsi moji otroci, ponovitev 170. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Vsi moji otroci, ponovitev 171. dela ameriške nadaljevanke
11.00	Vsi moji otroci, ponovitev 172. dela ameriške nadaljevanke
11.50	Vsi moji otroci, ponovitev 173. dela ameriške nadaljevanke
12.40	Vsi moji otroci, ponovitev 174. dela ameriške nadaljevanke
13.30	Goodyear liga, oddaja
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Da ne verjameš!, dokument. oddaja, ?
16.00	Izganjalna vampirjev, 7. sezona, 3. del ameriške nanizanke
16.55	Goodyear liga, Zadar : Pivovarna Laško, prenos košarke
18.50	E+
20.00	Kriminalnaka: Ko jutro umre, ameriški film
21.40	Povsem ekstremno, dokument. oddaja
22.40	Zaščita priče, ameriški film
0.30	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.15	Tom in Jerry, risana serija
8.25	Rudijevo moštvo, sinhronizirana risana serija
8.50	Ogjeva družina, sinhronizirana risana serija
9.00	Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
9.30	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
9.50	Ben Hur, sinhronizirani risani film
11.05	Galidor ñ varuh na vesoljski meji, 4. del mladinske nanizanke
11.30	Oliver in njegovi, 1. sezona, 9. del mladinske nanizanke
12.00	Šolska košarska liga
13.05	Dekle z Marsa, kanadsko-novozelandski film
14.50	Puščavski kušar, dokumentarna oddaja
16.00	Pivska dilema, dokumentarna oddaja
17.10	24UR - vreme
17.15	Barbie: Nova prijateljica, risani film
19.00	24UR
20.00	Filmski hit: Tako globoko kot ocean, ameriški film
22.00	Ženska za umret, ameriški film
0.00	Stripstizete, dokumentarna serija
0.30	24UR, ponovitev
1.30	Nočna panorama

TevePika

9.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Krylov vodi: Jana Debeljak, pon
10.00	Kulturne drobnice, sprejem novih častnih članov v fundaciji Ana in GT, 1 del, pon
10.30	Predah v gibanju, gost: Dare Hering, vodi: Jana Debeljak, pon
11.30	Computer line, oddaja o računalništvu, pon

12.00	Med gorenjskimi nageljni, 1 del, pon
13.00	Glasbeni mozaik
16.00	ŠKL, šolska košarkarska liga, pon
17.00	Hvar, otok sonca, pon
17.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Mamotom, pon
18.00	A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
18.30	IDOL 2004, 8 del, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
21.00	Evropsko prvenstvo v squash-u, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Živeti zdravo, Algea, koristna za človeka v delovno ustvarjalni dobi, pon
23.00	Ekstra magazin, pon
00.00	Z glavo na zabavo, pon
00.15	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	TV prodaja
08.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
08.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
09.00	Čarovnije, ponovitev
12.00	Za vas in mesto, ponovitev
13.00	Supernova MTS, ponovitev
16.00	Leteci start, ponovitev
16.30	Podri jo, mrho francosko, ameriška komedija, 2002
18.15	Automobile
18.30	Naš vrt, ponovitev
19.00	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Čarovnije, 8. del italijanske serije
21.00	Noč brez srečanja, ameriška romantična komedija, 1993
25.50	Reporter X
23.20	Popotovanja z Janinom
23.50	TV prodaja

NEDELJA,

21.11.2004

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: BINE: TELEFON, LUTKOVO-IGRANA NANIZANKA, 8/14; KRTEK, RISANA NANIZANKA, 5/6; MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 10/14 (VPS 07.30)
9.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVIČEV SLEDI, ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI TV MARIBOR (VPS 09.55)
10.25	MED VALOVI, ODDAJA TV KOPER- CAPODISTRIA (VPS 10.25)
10.55	OD SRCA, AVSTRALSKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 3/6 (VPS 10.55)
11.25	OZARE, PONOVIČEV
11.30	OBZORJA DUHA (VPS 11.25)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER- CAPODISTRIA (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	VS AKDANJIK IN PRAZNIK (VPS 13.10)
14.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.15)
14.20	MALI DEMONI
14.25	POLDNEVNIK
14.30	ČLOVEŠKI FAKTOR
14.35	GLAS LJUDSTVA
14.40	NEDELJSKO OKO
14.50	PREDMET POŽELJENJA
15.05	PLANETV
15.40	ŠPORT & PREMIERE LEAGUE
15.50	ŠPORT NA DANŠNJI DAN
15.55	PET MINUT SLAVE
16.00	WHOOPI, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 9. EPIZODA
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.45)
16.50	LORELLA
17.15	ŽIVE LEGENDE
17.20	GLASBENI DVOBOJ
17.40	NOČNA MORA
17.50	ARENA
18.10	VROČE
18.15	DRUŽABNA KRONIKA
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)

19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	SPET DOMA (VPS 20.00)
21.50	VEČERNI GOST (VPS 21.50)
22.45	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
23.20	STRELJAJTE NA PIANISTA, FRANCOŠKI ČB FILM (VPS 23.20)
0.40	NOČNI IZBOR
0.40	DNEVNIK, VREME, ŠPORT
1.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.20)
1.45	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA
5.35	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	TV PRODAJA
9.30	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	IGRE BREZ MEJA - 1996, PONOVIČEV (VPS 12.55)
13.10	24. SREČANJE TAMBURAŠKIH IN MANDOLINSKIH SKUPIN IN ORKESTROV SLOVENIJE, 3/4 (VPS 12.10)
13.35	MLADI VIRTUOZI: KONCERT PRVONAGRAJENCEV 33. TEKMOVANJA MLADIH SLOVENSKIH GLASBENIKOV, 3/6 (VPS 12.35)
13.55	AMERIŠKI FILM: ROMANTIČNA KOMEDIJA, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PON.
15.20	MAGAZIN LIGE PRVAČEV V NOGOMETU (VPS 18.20)
15.50	TEDENSKI IZBOR
15.50	PO SLEDEH INKOV, DOKUMENTARNA ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.50)
16.20	VINKO M-DERNDORFER: OBISK, IZVIRNA TV IGRA (VPS 16.20)
17.50	PRIMOŽ VLEEECI, DOKUMENTARNI FILM (VPS 17.50)
18.50	SKOZI ČAS (VPS 18.50)
19.00	TO NE PARTIJIČ: ŠČUKE PA NI, ŠČUKE PA NE - NOSEČNOST, ROTACIJA, TOLMUN, TV NADALJEVANJE, 7., ZADNJI DEL, PONOVIČEV
20.00	ZIBELKE SVETOVNIH KULTUR, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 7/12 (VPS 20.05)
21.00	PEŠČICA IZBRANIH, AMERIŠKA NADALJEVANJE, 1/10 (VPS 21.00)
22.15	OPERNE ARIJE - JOŽE VIDIC (VPS 22.15)
22.35	M. LAZAR: VRAŽJE DEKLE, GLASBENA DRAMA (VPS 22.35)
23.45	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 11/15, PONOVIČEV
0.10	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANJE, 7/22, PONOVIČEV (VPS 00.15)
0.55	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 15. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 16. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 17. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 18. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 19. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Da ne verjameš!, dokumentarna oddaja, 2/2
15.50	Mladi Indiana Jones: Maske zla, ameriški film
17.30	Živalim na pomoč, dokumentarna nanizanka
18.00	E+
20.00	Družinski film: Willy 2, ameriški film
21.55	Odvetnik z ulice, 3. sezona, 13. del ameriške nanizanke
22.50	Goodyear liga, Helios: Cibona, posnetek košarke
0.40	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja
8.00	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija

8.15	Tom in Jerry, risana serija
8.25	Rudijevo moštvo, sinhronizirana risana serija
8.50	Ogijeva družina, sinhronizirana risana serija
9.00	Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
9.30	Bucke, sinhronizirana risana serija
9.40	Čudežni puding, sinhronizirani risani film
11.00	Galidor 'n varuh na vesoljski meji, 5. del mladinske nanizanke
11.30	Oliver in njegovi, 1. sezona, 10. del mladinske nanizanke
12.00	Šolska košarkarska liga
13.05	Mestece za vedno, 1. sezona, 20. del ameriške nanizanke
13.55	Sanjski moški, ponovitev
14.50	Podstrešna soba, ameriški film
16.35	Cagney in Lacey: Povratek, ameriški film
18.15	24UR - vreme
18.20	1, 2, 3. kuhajmo!, dokumentarna oddaja
19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar, posebna oddaja z misticami
21.45	Športna scena
22.45	Obsedeni z golfom, dokument. oddaja, 1/2
23.40	Zmagovalci, ameriški film
1.35	24UR, ponovitev
2.35	Nočna panorama

TevePika

9.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.30	A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
12.00	Živeti zdravo, Algea, koristna za človeka v delovno ustvarjalni dobi, pon
12.30	V harmoniji z naravo, pon
13.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Krylov vodi: Jana Debeljak, pon
14.00	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
15.00	Evropsko prvenstvo v squash-u, pon
15.30	Predah v gibanju, gost: Dare Hering, vodi: Jana Debeljak, pon
16.30	Med gorenjskimi nageljni, 1 del, pon
17.30	Lepa soseda 2004, prvič
19.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja
19.30	Resnice o vinu, živimo zato, ker jemo, vino in kulinarika, pon
20.00	IDOL 2004, 9 del, v živo
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
23.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, pon
00.00	Z glavo na zabavo, pon
00.15	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	TV prodaja
08.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
08.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
09.00	Otroško nedeljsko dopolndne, kontaktna oddaja
12.00	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
13.00	OBN Story Supernova MT, ponovitev
16.00	Hočes, nočes, ponovitev
16.30	Potovanje Augusta Kinga, ameriška drama, 1995
18.30	Štiri tačke
19.00	Adijo pamet, kontaktna glasbena oddaja
20.00	Crna kronika, 12. del bosanske nanizanke
20.30	OBN Story Supernova MT
23.00	Å n JUS za vsak okus, razvedrilna oddaja
23.30	Navigator
00.00	TV prodaja

PONEDELJEK,

22.11.2004

Slovenija 1

6.25	TEDENSKI IZBOR
6.25	UTRIP
6.40	ZRCALO TEDNA
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)

9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POTPNE TORBE: PRVA POMOČ
9.20	BINE: TELEFON, LUTKOVO-IGRANA NANIZANKA ZA OTROKE, 8/14
9.40	ODDAJA ZA OTROKE
10.10	SLOVENSKI VODNI KROG: KRKA, IZOBRAŽEVALNO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 4/10
10.40	SPET DOMA
12.25	PRVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OBZORJA DUHA
14.05	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
15.00	VS AKDANJIK IN PRAZNIK, PONOVIČEV
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TAČEK: NEBO (VPS 16.50)
17.00	PEPI VSE VE: O LUTKAH, POUČNO ZABAVNA ODDAJA, 1. DEL (VPS 17.00)
17.30	DRUŽINE V DIVJINI, FRANCOŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 3/4 (VPS 17.35)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.30	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	ŠEF KLINIKE, FRANCOŠKA NADALJEVANJE, 7/12 (VPS 20.00)
20.50	IZZIVI (VPS 20.55)
21.20	UMETNOST IGRE (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	SKRIVNA INKVIZICIJA, NEMŠKA IGRANO-DOKUMENTARNA NADALJEVANJE, 1/3
23.45	NOČNI IZBOR
23.45	HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: KAJENJE UBIJA, TV NANIZANKA, 9/15
0.20	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.15)
1.40	DRUŽINE V DIVJINI, FRANCOŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 3/4 IZZIVI
2.35	UMETNOST IGRE
3.05	LJUBI SVOJEGA OČETA, FRANCOŠKI FILM (VPS 03.25)
5.10	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	SLOVENCI V ITALIJI, PONOVIČEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
13.35	TV PRODAJA
14.05	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVIČEV
17.55	SKOZI ČAS (VPS 18.00)
18.05	ŠTIRJE ZA TEKSAS, AMERIŠKI FILM, PONOVIČEV (VPS 18.10)
20.00	KONČNICA (VPS 20.05)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
21.55	ŠTUDENTSKA (VPS 22.00)
22.25	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
23.00	BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
0.25	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANJE, 8/22, PONOVIČEV (VPS 00.25)
1.10	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mamo, 1. sezona, ponovitev 6. dela ameriške nanizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, pon. am. nanizanke E+, ponovitev
10.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamo, 1. sezona, 7. del am. naniz. Mladi in nemirni, 4. sezona, 20. del am. nad.
13.50	Vsi moji otroci, 175. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka Oh, ta sedemdeseta, 2. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
17.00	

17.30	Jimova družina, 3. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Za udarec več, ameriški film
21.45	Vsi županovi možje, 5. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
22.15	Pa me ustrelil, 7. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
22.45	Radijska postaja, 5. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
23.15	Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 53. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 159. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 24. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 87. dela mehiške nadaljevanke
12.40	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 88. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 25. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 160. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 54. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Naša mala klinika, 1. sezona, 11. del slovenske nanizanke
20.55	Sedma nebesan, 8. sezona, 11. del ameriške nanizanke
21.50	Urgenca, 10. sezona, 11. del ameriške nanizanke
22.45	XXL premiere
22.50	Zakon in red: Enota za posebne primere, 2. sezona, 14. del ameriške nanizanke
23.45	Lunine gore, ameriški film
2.15	24UR, ponovitev
3.15	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Živetni zdravo, Algea, koristna za človeka v delovno ustvarjalni dobi, pon
10.00	Predah v gibanju, gost: Dare Hering, vodi: Jana Debeljak, pon
11.00	Razgledovanja, potopisna reportaza, pon
11.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Krylov vodi: Jana Debeljak, pon
12.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
12.30	Resnice o vinu, živimo zato, ker jemo, vino in kulinarika, pon
13.00	Trenja POP TV, pon
14.30	Z glavo na zabavo, pon
14.45	Glasbeni mozaik
17.00	Do zdravja tudi tako, predstavitev Bio spekter centra, prvič
17.30	Klepet z jasnovidko Maručo, živo
18.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtničarje, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Kulturne drobtinice, sprejem novih častnih članov v fundaciji Ana in GT, 1 del, pon
19.30	A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, transcedentalna meditacija, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	TV Drazba z Mariom, živo
00.00	E+
02.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemoni, risana serija
07.30	TV prodaja
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
09.00	Pokemoni, risana serija
09.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
10.00	TV prodaja
10.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev

11.00	Dvom, 14. del španske telenovele
12.00	Adijo pamet, ponovitev
13.00	Štiri tacke
13.30	Okrožje Columbia, 3. del ameriške nanizanke
14.30	Govorica angelov, ameriška drama, 1998
16.30	Tri v vrsto
17.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 317. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 15. del španske telenovele
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Črna kronika, 13. del bosanske nanizanke
20.30	Urška šov
21.30	Navigator, oddaja o navtiki
22.00	Dim, ameriška komedija, 1995
00.00	Črna kronika, nanizanka
00.30	TV prodaja

TOREK,

23.11.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: NEBO
9.15	RISANKA
9.20	ŽELVIJI OTOK, RISANA NANIZANKA, 17/26
9.45	PEPI VSE VE: O LUTKAH,
10.10	POUČNO ZABAVNA ODĐAJA, 1. DEL
10.10	ZLATKO ZAKLADKO: ŽELODOVE CAROVNIJE
10.25	DRUŽINE V DIVJINI,
FRANCOSKA POLJUDNOZNAŠTVENA SERIJA, 3/4	
11.20	HRI - BAR
12.20	SLOVENSKI MAGAZIN
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	UMETNOST IGRE
13.40	IZIZIVI
14.10	VEČERNI GOST
15.10	ŠEF KLINIKE,
FRANCOSKA NADALJEVANKA, 7/12,	
PNONOVITEV	
15.55	MOSTOVI - HIDAK:
POTEPANJA - BARANGOLŠOK (VPS 15.55)	
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	SPREHODI V NARAVO: TISA (VPS 16.50)
17.05	KNJIGA MENE BRIGA - JOHN MILTON:
IZGUBLJENI RAJ, PONOVIITEV (VPS 17.05)	
17.25	ODPETI PESNIKI (VPS 17.25)
17.40	PODOBE SLOVENIJE: PADNA,
DOKUMENTARNA ODĐAJA (VPS 17.45)	
18.10	PRISLUHNNIMO TIŠINI (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TARČA (VPS 20.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	TRETJA SVETOVNA VOJNA - AL KAIDA,
ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/3 (VPS 22.50)	
23.30	ZAROTA, AMERIŠKA DRAMA (VPS 23.40)
1.05	NOČNI IZBOR
1.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
2.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.10)
2.20	PODOBE SLOVENIJE: PADNA,
DOKUMENTARNA ODĐAJA	
PRISLUHNNIMO TIŠINI	
2.50	TARČA
3.20	TARČA
4.50	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	GLASNIK, ODĐAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA, PONOVIITEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PROĐAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.10	TV PROĐAJA
16.55	TEDENSKI IZBOR
16.55	ŠTUDENTSKA
17.25	STUDIO CITY
18.25	VIDEOSPOTNICE, PONOVIITEV

18.55	SKOZI ČAS (VPS 18.50)
19.10	ZLATA SRCA,
ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA,	
4., ZADNJI DEL, PONOVIITEV (VPS 19.00)	
20.00	FRASIER,
AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 6/	
24 (VPS 20.00)	
20.25	LIGA PRAKOV V NOGOMETU, PRENOS (VPS 20.25)
22.35	FINI MRTVI DEKLETI, HRVAŠKI FILM (VPS 22.40)
23.55	VIDEOSPOTNICE: MONO (VPS 23.55)
0.30	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE
AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 9/22,	
PONOVIITEV (VPS 00.25)	
1.15	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mamo, 1. sezona, ponovitev 7. dela ameriške nanizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamo, 1. sezona, 8. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 21. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 176. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 2. sezona, 7. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Akcija:
Kako bolje umreti, ameriški film	
21.50	Vsi županovi možje, 5. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Pa me ustrelil, 7. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Radijska postaja, 5. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 54. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 160. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 25. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 88. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 8. sezona, ponovitev 11. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 89. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 26. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 161. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 55. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenska zgodba:
Nenadoma, ameriški film	
22.45	XXL premiere
22.50	Zakon in red: Enota za posebne primere, 2. sezona, 15. del ameriške nanizanke
23.45	Zlati kelih, koprodukcijski film
2.05	24UR, ponovitev
3.05	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Krylov vodi: Jana Debeljak, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
10.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Mamotom, pon
11.00	IDOL 2004, pon
12.30	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, pon

13.30	Med gorenjskimi nageljni, 1 del, pon
14.30	Glasbeni mozaik
17.00	Kulturne drobtinice, sprehod skozi gledališče in knjižne novosti, prvič
17.30	Computer line, oddaja o računalništvu, prvič
18.00	V harmoniji z naravo, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Vzajemci.com, živo
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, cikel starostniki, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Naša mala klinika, slovenska nanizanka
00.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemoni, risana serija
07.30	TV prodaja
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
09.00	Pokemoni, risana serija
09.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
10.00	TV prodaja
10.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Dvom, 15. del španske telenovele
12.00	Adijo pamet, ponovitev
13.00	Črna kronika, 12. del bosanske serije
13.30	Urška šov, ponovitev
14.30	Noč brez srečanja, ameriška romantična komedija, 1993
16.30	Tri v vrsto
17.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 318. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 16. del španske telenovele
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Črna kronika, 14. del bosanske nanizanke
20.30	Leteči štart, razvedrilna oddaja
21.30	Agencija, 4. del 2. sezone ameriške nanizanke
22.30	Blaženi papež Janez XXIII - 4. del italijanske miniserije
23.30	Črna kronika, nanizanka
00.00	TV prodaja

SREDA,

24.11.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
7.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 13/45
9.25	RISANKA
9.30	MARCELINO KRUH IN VINO,
RISANA NANIZANKA, 23/26	
9.55	SPREHODI V NARAVO: TISA
10.10	KNJIGA MENE BRIGA - JOHN MILTON:
IZGUBLJENI RAJ	
10.30	ODPETI PESNIKI
10.45	PODOBE SLOVENIJE: PADNA,
DOKUMENTARNA ODĐAJA	
11.15	PRISLUHNNIMO TIŠINI
11.45	SLEDI,
ODĐAJA O LJUBITELJSKI KULTURI TV	
MARIBOR	
12.15	MED VALOVI,
ODĐAJA TV KOPER-CAPODISTRIA	
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	NA VRITU, ODĐAJA TV MARIBOR
13.50	ZAKLADI SVETA,
NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 20/21	
14.20	TARČA
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	MALE SIVE CELICE, KVIZ (VPS 16.50)
17.45	VEM - VEŠ (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT

20.00	KLIC DOBROTE, PRENOS (VPS 20.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	SREČANJE PREDSEDNIKOV VLAD (VPS 22.55)
0.30	NOČNI IZBOR
0.30	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.25	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.25)
1.45	VEM - VEŠ
2.40	SVOJI SESTRII!, FRANCOŠKI FILM (VPS 02.40)
4.05	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MOJA DEŽELA - LEPA IN GOSTOLJUBNA, REPORTAŽA
9.35	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLJŠOK
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.20	TV PRODAJA
17.05	BOB KENNEDY - MOŽ, KI JE HOTEL SPREMENITI AMERIKO, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
18.10	VIDEOSPOTNICE: MONO, PONOVITEV
18.40	SKOZI ČAS (VPS 18.45)
18.55	KONČNICA, PONOVITEV
20.00	ŠPORTNA SREDA: LIGA PRVAKOVI V NOGOMETU, PRENOS (VPS 20.00)
0.00	VIDEOSPOTNICE: TOP (VPS 00.00)
0.30	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 10/22, PONOVITEV (VPS 00.30)
1.15	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mamo, 1. sezona, ponovitev 8. dela ameriške nizananke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nizananke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamo, 1. sezona, 9. del ameriške nizananke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 22. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 177. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nizananka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 2. sezona, 8. del ameriške humoristične nizananke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 5. del ameriške humoristične nizananke
18.50	E+
20.00	Ekstra magazin
20.50	Popolna preobrazba, ameriška dokumentarna oddaja
21.40	Vsi zupanovi moške, 5. sezona, 21. del ameriške humoristične nizananke
22.10	Pa me ustrelil!, 7. sezona, 4. del ameriške humoristične nizananke
22.40	Radijska postaja, 5. sezona 7. del ameriške humoristične nizananke
23.10	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 55. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 161. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 26. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 89. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 90. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 27. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 162. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 56. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Skoraj popoln zločin, ameriški film

21.45	Monk, 1. sezona, 12. del ameriške nizananke
22.40	XXL premiere
22.45	Zakon in red: Enota za posebne primere, 2. sezona, 16. del ameriške nizananke
23.40	Neustavljivi, ameriški film
2.05	24UR, ponovitev
3.05	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
10.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, pon
10.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, transcendentalna meditacija, pon
11.00	V harmoniji z naravo, pon
11.30	Do zdravja tudi tako, predstavitev Bio spekter centra, pon
12.00	Kulturne drobtinice, sprehod skozi gledališče in knjižne novosti, pon
12.30	Predah v gibanju, gost: Dare Hering, vodi: Jana Debeljak, pon
13.30	Naša mala klinika, slovenska nizananka, pon
14.30	Glasbeni mozaik
16.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, pon
17.00	Evropsko prvenstvo v squash-u, pon
17.30	V družbi z Relaxom, prvič
17.45	Z glavo na zabavo, pon
18.00	Do zdravja tudi tako, gost: Meta Fonda, Jana Debeljak, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, ciklus starostniki, pon
20.00	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
20.30	Aktualno poučna oddaja, prvič
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja, pon
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno POP TV
00.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemoni, risana serija
07.30	TV prodaja
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
09.00	Pokemoni, risana serija
09.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
10.00	TV prodaja
10.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Dvom, 16. del španske telenovele
12.00	Adijo pamet, ponovitev
13.00	Črna kronika, 13. del bosanske serije
13.30	Leteci start, ponovitev
14.30	Agencija, 4. del 2. sezone ameriške nizananke
15.30	Blaženi papež Janez XXIII - 4. del italijanske miniserije
16.30	Tri v vrsto
17.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 319. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 17. del španske telenovele
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Črna kronika, 15. del bosanske nizananke
20.30	Supernova MTS
23.00	Janja, razvedrila oddaja
23.30	Črna kronika, nizananka
00.00	TV prodaja

ČETRTEK,

25.11.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.55	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.35	VEM - VEŠ

11.30	OD SRCA, AVSTRALSKA POLJUDNOZNAŠTVENA SERIJA, 3/6
11.55	SREČEN TISTI, KI ŽIVI DALEČ OD SKRBI, DOKUMENTARNA ODDAJA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	SPET DOMA, PONOVITEV
15.15	TRETIJA SVETOVNA VOJNA - AL KAIDA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/3, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM ... (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.25	ŠTAFETA MLADOSTI (VPS 17.25)
18.05	MODRO (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - ZHUANG ZI: KLASIK DEŽELE JUŽNE ROŽE (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	SREČANJE PREDSEDNIKOV VLAD (VPS 22.50)
0.25	NOČNI IZBOR
0.25	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.20)
1.40	ŠTAFETA MLADOSTI
2.20	MODRO
2.50	TEDNIK
3.45	OSMI DAN
4.15	SPET DOMA

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
14.15	TV PRODAJA
15.00	TEDENSKI IZBOR
15.00	SREČANJE PREDSEDNIKOV VLAD
16.30	ZIBELKE SVETOVNIH KULTUR, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 7/12
17.35	VIDEOSPOTNICE: TOP, PONOVITEV
18.10	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.20	DALKEITH, AVSTRALSKI FILM, PONOVITEV (VPS 18.25)
20.00	LJUBLJANA: EVROLIGA V KOŠARKI, UNION OLIMPIJA - MONTEPASCHI, PRENOS (VPS 20.00)
22.05	POSEBEN POGLED: SREDIŠČE SVETA, AMERIŠKI FILM (VPS 22.05)
23.30	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 23.30)
0.00	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE, PONOVITEV
0.30	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 11/22, PON. (VPS 00.30)
1.15	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mamo, 1. sezona, ponovitev 9. dela ameriške nizananke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nizananke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamo, 1. sezona, 10. del ameriške nizananke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 23. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 178. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nizananka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 2. sezona, 9. del ameriške humoristične nizananke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 6. del ameriške humoristične nizananke
18.00	E+
20.00	Krimič: Umori na podeželju: Modre sledi, angleški film
22.00	Mrtve priče, 3. sezona, 6. del angleške nizananke
23.05	Samo bedaki in konji, 7. sezona, 2. del angleške humoristične nizananke
0.10	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 56. dela mehiške nad.
9.40	Klon, ponovitev 162. dela brazilске nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 27. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, pon. 90. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Monk, 1. sezona, ponovitev 12. dela ameriške nizananke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 91. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 28. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 163. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 57. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtke: Seks v mestu, 6. sezona, 13. del ameriške nizananke
22.10	Alias, 2. sezona, 13. del ameriške nizananke
23.05	XXL premiere
23.10	Zahodno krilo, 5. sezona, 12. del ameriške nizananke
0.05	Spletkarska duhova, ameriški film
1.50	24UR, ponovitev
2.50	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Computer line, oddaja o računalništvu, pon
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, transcendentalna meditacija, pon
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	ŠKL, solska košarkarska liga, prvič
13.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, pon
13.30	Preverjeno, POP TV, pon
14.30	Glasbeni mozaik
16.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Vzajemci.com, pon
17.00	Do zdravja tudi tako, predstavitev Bio spekter centra, pon
17.30	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, prvič
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Kulturne drobtinice, sprehod skozi gledališče in knjižne novosti, pon
19.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
20.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja!, Nov zakon o varnosti v cestnem prometu
21.00	A TO JE TO!?, poučna zabavna oddaja z Rezo, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra magazin
0.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemoni, risana serija
07.30	TV prodaja
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
09.00	Pokemoni, risana serija
09.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
10.00	TV prodaja
10.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Dvom, 17. del španske telenovele
12.00	Adijo pamet, ponovitev
13.00	Črna kronika, 14. del bosanske serije
13.30	Supernova MTS, ponovitev
16.00	Janja, ponovitev
16.30	Tri v vrsto
17.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 320. del italijanske telenovele
17.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
18.00	Dvom, 18. del španske telenovele
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Čarovnije, 9. del italijanske serije
21.00	Hočes nočes, razvedrila oddaja
21.30	Dobri Will Hunting, ameriška drama, 1997
23.30	Reporter X
00.00	Črna kronika, nizananka
00.30	TV prodaja

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživetja gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	1. Zdravstvena 2. O šolstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luc v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakmo
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Zalozba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaska oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Hrvatje in Srbi so se znova zapletli v besedno vojno, kar niti ne bi bila kakšna posebna novica, če se vse skupaj ne bi dogajalo praktično na igrišču. Košarkar Partizana in reprezentant Srbije in Črne gore Milan Gurović je že nekaj časa strašil s svojim ne preveč majhnim tatujem Draže Mihailovića, ki ga je kazal tudi na nekaterih največjih reprezentančnih tekmovanjih.

Balkanski posli

Na njegovo nesrečo ta "srbski junak" ni najbolje zapisan v zgodovini narodov z območja nekdanje države, nasprotno Draža je bil in ostal simbol izdaje in zločina. Verjamem, da je lahko zgodovina tudi krivična, še posebej če jo pišejo zmagovalci, kar vodja četnikov žal ni bil, toda nekaterih dejstev se pač ne da skriti. Njegova vojska je bila dejansko na napačni strani ne glede na to, katere nacionalnosti so bili njeni pripadniki. Za nameček so se četniki ponovili tudi v zadnji balkanski moriji in še enkrat pokazali, kdo so. Gurović bi moral vedeti, da primerjava med Chejem in Dražo Mihailovičem preprosto ne zdrži, že zato ne, ker so žrtve srbskega generala še vse preveč sveže. Lahko bi rekli, da je s tem tatujem pokazal vso svojo inteligenco in največ škode naredil samemu sebi. Nekaj časa ga sicer nismo opazili, saj se je iz Španije preselil v domovino, kjer je oblekel dres "parnog valjka", zdaj pa, ko je moral s svojim klubom na gostovanje v Zagreb, so se oglasili tradicionalni sovražniki in mu prepovedali vstop na Hrvaško. Dejstvo je, da je Gurović resnično unikaten primer, ki ga je težko uporabiti kot prototip, toda dilema o tem, ali ne gre pri tem za vmešavanje politike v šport, vsekakor obstaja. Pravzaprav dileme ni, kajti to je vmešavanje politike v šport. Nekaj dru-

gega je, da mora vsak človek zase vedeti, kaj je primeren tatu in kaj ne, a tega Gurović očitno ni sposoben. Težava je v tem, ker se vse skupaj dogaja na škodo lige Goodyear, ki je že s samim obstojem naredila veliko za zblizanje sprtih strani. Če bodo Gurovića res pustili doma, potem bi znalo priti do verizne reakcije. Navsezadnje mora Partizan še v Spliti, to pa je skoraj huje, kot če bi šel v Zagreb, da o Zadru niti ne govorimo. Vprašanje je, ali bi se tekma v Zadru sploh odigrala do konca in kaj vse bi zadelo glavo Mihailovićevega oboževalca. Srbi ne bi bili to, kar so, če ne bi vse skupaj zvalili na vodstvo lige, ki mora zdaj braniti člana "jadranske asociacije", kar nikakor ne bo lahko. Če se bodo reci-

se enkrat začne s političnimi igricami in vsakršnim lobiranjem, potem Slovencem slabo kaže. Povsem verjeten je scenarij, po katerem se bo Partizan odločil za dokončni bojkot lige, ki na neki način velja že zdaj. Še huje bi bilo, če bi vodstvo zaščitilo Srbe in bi se uprli vsi hrvaški predstavniki, kar bi lahko privedlo do razpada lige. Seveda lahko vse to uvrstimo med obvezno folkloro, brez katere na Balkanu pač ne gre. Pri nas so zadeve precej bolj mirne, in tudi če kaj ni tako, kot mora biti, rešimo to na veliko bolj perfiden način, kot je bilo to denimo s Planico. Fraza "i nikome ništa" naj bi veljala za primitivnejši del Balkana, a vse vendarle ni tako. Tudi pri nas je še veliko Balkana, le s to razliko,

Vse skupaj se dogaja v najbolj neugodnem trenutku, saj se je najmočnejšima košarkarskima organizacijama uspelo zblizati in zdaj bodo nacionalna prvenstva nenadoma dobila del stare slave, kar so naši nekdanji bratje samo čakali.

mo izjasnili v prid košarke in športa nasploh in s tem podprli "četnika", bodo s tem razjezili hrvaški del članstva, ki je že tako proti "košarkarski konfederaciji", kar velja tudi za srbskega. Vse skupaj se dogaja v najbolj neugodnem trenutku, saj se je najmočnejšima košarkarskima organizacijama uspelo zblizati in zdaj bodo nacionalna prvenstva nenadoma dobila del stare slave, kar so naši nekdanji bratje samo čakali. Ko

da se o športu kregamo občutno manj, kar lahko pomeni tudi to, da ga ne ljubimo tako zelo kot oni tam spodaj. Verjetno ni treba naštevati vseh dolgov, ki jih še imamo do športa, če omenimo samo stadion.

Devetinpetdeseta sezona NBA se je za Primoža Brezca začela sanjsko. Že v drugi uradni tekmi je namreč popeljal novostanovljeno moštvo Charlotte Bobcats do zgodovinske zmage.

Pri tem je dosegel tudi svoj prvi dvojni dvojček (20 točk in 10 skokov) in že po dveh tekmah presegel svoj lanski izkupiček doseženih košev. Pred dnevi se je še enkrat podobno izkazal. Priče smo eri "mednarodne košarke" v NBA. Prvi temnopolti lastnik kakšnega kluba NBA Bob Johnson in trener Bernie Bickerstaff sta si zadovoljno mela roke ob uspešnem večeru, ko so "risi" zgodovinsko ugnali Orlando Magic. Prerokovali so jim namreč kaj klavarno sezono in predvsem doseganje negativnih rekordov.

šarkarski spopad na najvišji ravni. Pri tem gre predvsem za skrbno izbrane velikane oziroma pogosto še neodkrita talente z izjemnimi telesnimi predispozicijami, ki so se še pred vstopom v NBA dodatno izpopolnjevali v ameriški študentski ligi (NCAA) ali po močnejših evropskih klubih. Le kdo bi si mislil, da lahko Nemeč Dirk Nowitzki (213 cm, 111 kg) iz drugorazrednega Würzburga postane prava reinkarnacija Larryja Birda in košarkarska ikona? Pri tem je (bilo) vsekakor navzoče vrhunsko izvidništvo, ki igralca večkratno preverja tudi po psihološki, sociološki in inteligenčni plati. Prihodnji igralec mora biti namreč model, ki se bo lahko nemudoma življal v novo okolje. Poleg tega gre vseskozi tudi za ogromen denar, ki ga neizdelan igralec v nekaj letih zlahka podeseteri. Vsako moštvo NBA na vsakoletnem

Združeni narodi NBA

Ob pogledu na ta večer najboljšega Primoža Brezca pa sta hočeš nočeš morala priznati tudi čedalje večji vpliv t. i. mednarodne košarke na najmočnejšo košarkarsko ligo na svetu.

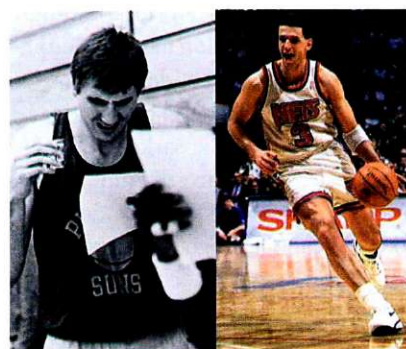
Mednarodna košarka

"Mednarodna košarka" (International basket) je namreč izraz, ki so ga nadvse radi uporabljali ameriški košarkarski analitiki in s tem nekako v podtonu diskriminirali in diskreditirali Fibino košarko, češ da se tam ne igra kvalitetna obramba; da se igra po čudnih pravilih, ki dovoljujejo consko obrambo; kar naj bi bilo nekaj nezaslišanega. Prvaka NBA so samooklicali za svetovnega prvaka, na svetovna prvenstva pa pošiljali študentska moštva, ki so v drugi polovici 80. že postala nekonkurenčna. Tedaj so Sovjeti in Jugoslovani prevzeli vajeti v svoje roke in na olimpijskih igrah v Barceloni leta 1992 se je moralo končno pojaviti "sanjsko moštvo" (z Jordanom, Birdom, Magicom ...). V vlogi rešitelja ugleda je bilo moštvo zares sanjsko, nepremagljivo ... To pa je bil hkrati labodji spev tako romantične

NBA kot tudi evropske košarke. Na plan je pridrla računalniška košarka brez duše: z do potankosti izpopolnjeno taktično in telesno pripravo. Ob igriščih so se pojavile risalne table, igralci pa so več časa preživeli v telovadnici kot pod koši. Prišlo je do zasuka in liga NBA je ob hkratnem kazanju mišic in pomanjkanju talenta začela stagnirati. Evropska košarka se je približala NBA in obratno.

Izvidništvo

Košarkarski svet so preplavili izvidniki (skavti), ki so oglobalizirali

Bolgar Georgi Glouchkov in njegovo veličanstvo Hrvat Dražen Petrović sta opravila pionirsko nalogo pri odpiranju meja NBA tudi preostalim igralcem t. i. mednarodne košarke.

in poenostavili košarkarsko selekcijo in vzgojo. Ob predpostavki, da vlada veliko pomanjkanje ekstremno velikih in močnih igralcev (kot je Shaquille O'Neall), je treba ustrezen tip igralca najti nekje drugje. Pa naj bo le-ta iz košarkarske ali nekošarkarske nacije ali pa popolnoma brez košarkarskega znanja. Na podoben način je tudi ljubljanska Olimpija v Maliju našla 213 cm visokega Sama-keja Smailo in ga košarkarsko vzgojila v igralca NBA (ta čas Denverjev "free agent"). Olimpija je v krogih NBA nasploh izjemno čislan klub, ki je s sistematičnim delom dal (8) ali pa vrnil že 12 igralcev NBA. Na podoben način novačijo tudi moštva NBA in NCAA, ki preiščejo domala vsak kotiček. Zato ni prav nič presenetljivega, če v uvodu letošnje sezone NBA lahko navijamo za 19 igralcev iz Srednje Amerike in Kanade, za 16 Afričanov, 8 Južnoameričanov, 6 Azijcev in za enega Novozelandca. Ob 52 evropskih košarkarjih lahko torej spremljamo vscelinski ko-

šarkarski spopad na najvišji ravni. Pri tem gre predvsem za skrbno izbrane velikane oziroma pogosto še neodkrita talente z izjemnimi telesnimi predispozicijami, ki so se še pred vstopom v NBA dodatno izpopolnjevali v ameriški študentski ligi (NCAA) ali po močnejših evropskih klubih. Le kdo bi si mislil, da lahko Nemeč Dirk Nowitzki (213 cm, 111 kg) iz drugorazrednega Würzburga postane prava reinkarnacija Larryja Birda in košarkarska ikona? Pri tem je (bilo) vsekakor navzoče vrhunsko izvidništvo, ki igralca večkratno preverja tudi po psihološki, sociološki in inteligenčni plati. Prihodnji igralec mora biti namreč model, ki se bo lahko nemudoma življal v novo okolje. Poleg tega gre vseskozi tudi za ogromen denar, ki ga neizdelan igralec v nekaj letih zlahka podeseteri. Vsako moštvo NBA na vsakoletnem

Pod isto streho

Legendarni Larry Brown, trener letošnjih prvakov Detroit Pistons in ameriške reprezentance, je, osramočen po polomu na OI v Atenah, najbrž s še zadnjimi izgovori ("Premalo časa je bilo na voljo, da bi se privadili na Fibina pravila ... Jasikevičiusu ne bi uspelo v NBA ... Nastopili smo brez nekaterih najboljših!") dokončno zaprl poslednje poglavje o t. i. mednarodni košarki. Zdaj smo namreč pod isto streho in le še malo manjka, da bomo v sezono vstopili z enakovrednega izhodišča. Medtem ko ameriški košarkarski mladci po srednjih šolah med seboj tekmujejo, kdo bo lepše in atraktiv-

neje zabil in kdo izžareva večjo fizično moč, se na nasprotni strani oceana evropski nadobudneži kalijo ob prekaljenih starejših igralcih, ki jim sicer ne morejo prikazati zabijanja, lahko pa jim postrežejo s številnimi ukanami in zvijačami ter predvsem z racionalno košarkarsko igro. Zatorej njihovi ameriški vrstniki v igri delujejo precej bolj otročje (neizkušeno, neučakano), saj jim igra pomeni šov. Klubom pa je končni izid edino merilo uspešnosti in jim v brezmejnem svetu globalizacije ni prav nič mar, od kod prihaja igralec, ki je samo eden od členov na poti do uspeha. Zato je danes NBA že prava poosebitev Združenih narodov. "Mednarodno košarko" namreč v NBA zastopa že 96 igralcev iz 46 držav. Le-ti predstavljajo 20-odstotni delež vseh, kar je bilo še do nedavnega nepredstavljivo.

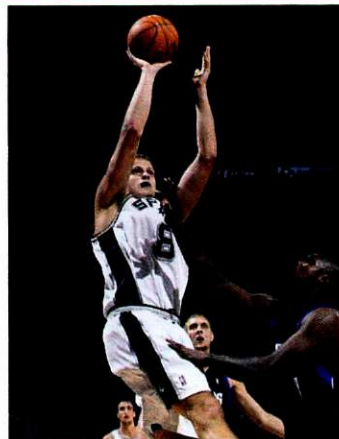
Glouchkov

Od ustanovitve lige NBA leta 1946 je moralo preteči kar nekaj desetletij, da so se ji tudi neameričani lahko pridružili. Prvi tovrsten primer je bil 235 cm visoki Japonec Yasutaka Okayama, ki pa ni nikoli zaigral za Golden State, ki ga je leta 1981 kot 171. izbral na naboru. Tudi naslednja dva, Grk Panayotis Giannakis in Brazilec Oscar "Sveta roka" Schmidt, ki sta bila prav tako izbrana, nista imela dovolj sreče in zna-

Yuta Tabuse: čeprav je bil japonski orjak Okayama kot prvi neameričan izbran na naboru že leta 1981, je morala Japonska čakati kar 23 let, da je dočakala le 175 cm visokega Yuto Tabuseja, člana Phoenixa. Slednji je tako postal prvi Japonec, ki je uradno odigral tekmo NBA.

nja. Potem pa je bil leta 1984 kot prvi za Houston izbran legendarni Nigerijec Hakeem Olajuwon, ki je kasneje s tem moštvo osvojil tudi dva šampionska prstana. Že v sezoni 1985/86 pa je v NBA zaigral (49 tekem; 15,8 minute; 4,9 točke) tudi prvi Evropejec. To je bil 206 cm visoki Bolgar Georgi Glouchkov, letnik 1960, ki pa se v Phoenixu ni posebej izkazal z igro. Bolj so si ga za-

Rašo Nesterović je naš najbolj izkušen igralec v NBA, čigar šestletna pogodba s San Antoniom mu bo nanese kar 42 milijonov dolarjev. San Antonio je prava tujska legija, saj so v njem igralci iz še osmih držav. Njegovo popolno nasprotje je letos Indiana, ki je začela sezono kot edino moštvo brez tujcev.

pomnili kot ljubitelja hitre prehrane in po domnevem jemanju steroidov. Kljub vsemu pa je bil Georgi pionir, ki je odprl vrata tudi drugim.

Dražen

Pionirsko nalogo je leta 1990 opravil tudi najboljši evropski igralec vseh časov Dražen Petrović. Igral je namreč tudi za najsvetlejšo predstavitev evropske košarke, ki je bila

tedaj v ameriških očeh malone zaničevana. To breme je občutil tudi na lastnih plečih v Portlandu, saj se je moral kljub svoji dokazani kakovosti še enkrat dokazovati. Tokrat pred trenerjem Rickom Adelmanom, ki je Dražena tedaj popolnoma prezrl. (Danes Adelman trenira moštvo Sacramento Kings, v katerem igra 5 tujcev.) Namenil mu je samo 12,5 minute na tekmo in ga spodil v New Jersey Nets, kjer je Dražen vsem zaslepljencem slednjič le prikazal dalmatinski in evropski košarkarski "dišpet". V New Jerseyju je bil Dražen najboljši igralec in strelec vse do prezgodnje smrti 7. junija 1993 ...

Od tod dalje jim je bilo vse lažje! Toni Kukoč je osvojil tri prstane z Jordanovim Chicagom, Vlade Divac je eden najpopularnejših, Španec Pau Gasol je postal prvi Evropejec z nazivom najboljšega novince leta, Srb Darko Miličić pa je leta 2003 z drugim mestom postal najviše "draftirani" Evropejec. Nenadkriljivi Tim Duncan z Devilskih otokov je osvojil praktično vse in je že naturaliziran. Tudi Slovenci smo s popolno peterico (Udrih, Vujačić, Nachbar, Brezec, Nesterović) odlično zastopani. Številčnejši so samo Srbi in Črnogorci. Danes se torej vse zdi tako samoumevno: vrhunec košarkarske kariere je NBA! Bodiroga, Jasikevičius, Fučka, Dorđević in Smodiš pa se s tem ne bi strinjali. **Lovro Kastelic**

Države z največ predstavnikov v uvodnem delu sezone NBA 2004/05

1. Srbija in Črna gora	10 igralcev
2. Brazilija, Francija, Hrvaška, Slovenija	5
3. Kanada, Kitajska, Nigerija, Puerto Rico	4
4. Argentina, Gruzija, Rusija, Senegal, Turčija	3

na kratko

CELJE GRE NAPREJ

Rokometaši Celja Pivovarne Laško so si z zmago nad Crveno zvezdo v 5. krogu evropske lige prvakov že zagotovili drugo mesto v

Celjani uspešno čez prvo stopnico lige prvakov.

skupini D in s tem uvrstitev v osmino finala lige prvakov. Celjski prvaki tokrat niso dovolili nobe-

nega presenečenja, saj so srbsko moštvo z dobro obrambo in hitrimi protinapadi povsem dotolkli in se ji s tem na najboljši način oddolžili za nesrečen poraz v Srbiji.

NA ZATOŽNI KLOPI TUDI TRIJE SLOVENC

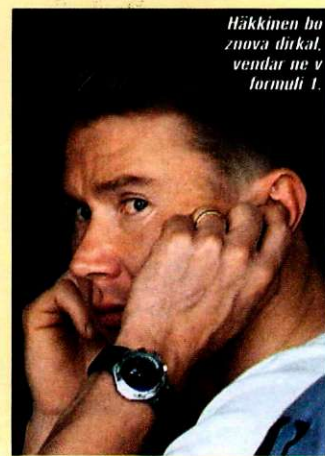
V italijanskem mestu Este se je pretekli teden začel sodni proces proti 19 ljudem, ki so obtoženi sprejemanja prepovedanih farmacevtskih substanc, s čimer naj bi bili kršili italijanski antidopinški zakon. Večina obtoženih so kolesarji, po poročanju spletne strani cyclingnews.com pa so med njimi tudi trije Slovenci: Martin Hvastija, Uroš Murn in Gorazd Štangelj.

Najbolj znano ime na "črnem" seznamu je Italijan Davide Rebellin, letos drugi v svetovnem pokalu, na njem pa je tudi njegova žena Selina Martinello. Rebellin naj bi bil maja leta 2001 sprejel injekcijo z nedovoljenim sredstvom, kar naj bi bili posneli tako kot dogodek nekaj dni pozneje, ko si je v hotelski sobi v Bassanu Grappi vbrizgal EPO.

HÄKKINEN BO ZNOVA DIRKAL

Finski dirkač Mika Häkkinen, nekdanji svetovni prvak formule 1, je napovedal, da se bo v sezoni 2005 vrnil za volan dirkalnika. Njegovo moštvo bo spet Mercedes, vendar tokrat ne ekipa McLaren, s katero je v letih 1998 in 1999 osvojil naslova najboljšega v formuli 1, ampak moštvo v

nemški seriji DTM. Häkkinen je svoj prihodnji dirkalnik mercedes C že testiral, pri ekipi iz Stuttgarta pa so bili z doseženimi časi "letečega Finca" menda zelo zadovoljni.

Häkkinen bo znova dirkal, vendar ne v formuli 1.

mi ali pusti. Šank Rock so po uspešnem sodelovanju pri spotih za TV in Dej bolj naglas podobo novega CD zaupali Saši Hesu. Ta je poskrbel za idejo in celostno oblikovanje ovitka, ki bo prijavljen na nekaj pomembnejših oglaševalskih festivalov, med katerimi lahko izpostavimo Zlati boben, SOF in Magdaleno.

Sebastian se vrača

Po enoletnem umiku iz slovenskega medijskega prostora in več kot letu in pol, odkar je izdal svoj zadnji singel, se Sebastian po predpremierni predstavitvi na letošnjem izboru najboljših Slovenke znova vrača tudi na radijske valove. Priredba pesmi pevca Davida Bisbala, o kateri se je zadnje tedne veliko govorilo, nosi dvoumen naslov Bum! Bum! Bum! in pripoveduje zgodbo o Adamu, Evi in izgubljenem raju. Pesem je nabita s poletno energijo in temperamentom, zato se ne čudimo, da je bil odziv po prvi predstavitvi v skladu s tihimi pričakovanji Sebastiana in njegove ekipe.

Fant je premor izkoristil za snemanje novih pesmi, ki nastajajo pod okriljem različnih avtorjev, prvič pa se je mednje zapisal tudi sam. S svojo plesno zasedbo pripravlja nov enourni program, s katerim ga bo že decembra mogoče videti na odrih po vsej Sloveniji. Še pred tem si ga boste lahko ogledali kar iz domačega naslonjača v različnih televizijskih nastopih, zato nikar ne izpustite obiska njegove uradne spletne strani www.sebastian-xxx.com, kjer boste našli najaktualnejši seznam, kje se mudi, in sveže novice o tem, kaj počne.

xxx.com, kjer boste našli najaktualnejši seznam, kje se mudi, in sveže novice o tem, kaj počne.

Rolling Stones odpovedal nastop na Kitajskem

Rolling Stones so že drugič odpovedali kitajsko turnejo, in kot je objavil njihov agent, se je izkazalo, da bi bila organizacija spektakla pretežka in prezapletena. Rokovski zvezdniki bi s koncertoma v Šang-

haju in Pekingu prvič stali na kitajskem odru, čeprav se v želji za pridobitev dovoljenja za nastop na kitajske oblasti obračajo že od leta 1970. Stones bi morali na Kitajskem nastopiti v začetku leta 2003, a jih je od tega odvrnila epidemija atipične

Siddharta na domačih odrih

Skupina Siddharta je naznanila, da bo do konca letošnjega leta izvedla nekaj manjših koncertov po Sloveniji in s tem svojim zvestim oboževalcem poskusila izpolniti željo po živi izvedbi nekaterih starejših avtorskih pesmi, ki so bile na lanskem turneji Rh- nekoliko zapostavljene. Hkrati bi radi potešili tudi svojo potrebo po odrih nastopih pred domačo publiko, ki jim že vsa leta izkazuje veliko naklonjenost in jih podpira. Zaradi pospešenega predstavljanja zadnje

plošče v tujini bo do nadaljnjega to najbrž ene redkih priložnosti predstavitve starejšega materiala Siddharte, nekaj od tega tudi v malo drugačnih preoblikah.

Koncertni datumi:

- 25. 11. 2004 Maribor/Štuk
- 26. 11. 2004 Maribor/Štuk
- 4. 12. 2004 Kranj/Primskovo
- 9. 12. 2004 Ljubljana/Cvetličarna – Media Park
- 10. 12. 2004 Ljubljana/Cvetličarna – Media Park

Na mrtvo v živo

Na svoj račun so prišli vsi ljubitelji skupine Šank Rock, ki že nestrpno pričakujejo novo "živo" ploščo legendarnih rokerjev. Nova plošča z naslovom Na mrtvo v živo je bila posneta v sodelovanju z oddajo koprškega radia Radio Live na letošnjem velikem koncertu v Anhovem, na katerem se je zbralo okoli 7.000 ljudi. Skupini je to dalo še dodatno energijo, kar je razvidno tudi iz novih posnetkov. Te dni se je začel vrteti tudi napovedni singel Ne smem se

stret, pod katerega se je kot avtor podpisal bobnar skupine Aleš Uranjek in je morda prav zato nekoliko drugačen od preostalih skladb, ki jih najdemo na njihovem zadnjem studijskem albumu z naslovom Vze-

50 let
Štajerski val
93,7 MHz in 87,5 MHz

RADIO ŠTAJERSKI VAL, D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAH
AŠKERČEV TRG 21, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAH
UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

pljučnice. "Zasedba je takrat izbrala nov datum za začetek turneje, a se je pozneje izkazalo, da je organizacija postala zahtevnejša, kot se je sprva zdelo. Glasbenikom ni vseeno, saj so si tega nastopa res želeli," je še dejal njihov agent. Datuma nastopov v Hongkongu sta ostala nespremenjena. Tamkajšnje poslušalstvo so navduševali 7. in 9. novembra.

B.B.T. in njihov novi singel

Tri pogumna dekleta skupine B.B.T., Brina, Barbara, Tamara, ki so se kot poraženke oddaje Popstars premierno predstavila, presenetila in navdušila na izboru najlepše Slovenke s pesmijo Druga naj ti sužnja bo, so 4. novembra izdala singel, na katerem bo tudi videospot, ki so ga dek-

leta posnela v Zagrebu. Snemanje je potekalo v ogromnem studiu z zelenim ozadjem, spot pa bo v celoti računalniško obdelan. Navdušena dekleta so se sproščeno spogledovala s kamero, pri plesu pa so se jim pridružili še plesalci. Te dni se dekleta pospešeno pripravljajo na nastope, ki se bodo začeli konec novembra, zanimanje zanje pa je zelo veliko.

28. novembra bomo GALA. V Gallusovi dvorani Cankarjevega doma. Dvakrat.

Gala koncert bo točno na naš 10. rojstni dan ob 15h in 19h. Obljubljamo izjemen dogodek za oči, ušesa in duha s priljubljenimi imeni zabavne in narodno-zabavne glasbe. Na voljo je le še nekaj vstopnic. 01/512-11-26.

V ljubljanski stolnici bo ob 12:30 sveta maša v zahvalo za naših 10 let.

<http://radio.ognjisce.si>

www.radiodur.si

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

horoskop

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Majhna skrivnost, ki se vam bo odkrila sredi tedna, vam bo močno poživila dan. Hkrati pa vas bodo prizadele nekatere govornice, ki jih neka oseba širi o vas. Najbolje bo, da jo poiščete in poveste, kaj si mislite o vsem skupaj.

Strelec (22. november – 20. december)

Odkrito povedano, še nikoli se niste počutili tako zatirane kakor ta čas. Saj se vam zdi – in ne samo zdi –, da vas nenehno zavračajo in nikoli ne poslušajo vaših želja. Nenadoma vas je postalo že strah izražati svoje občutke. To ni dobro.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Veste, da ste velikodušni, zato se potrudite, da vas ne bodo izkoriščali. Potrebujete več razumevanja za svoje stvari. Denarno vam ne bo šlo slabo in vse se bo dalo urediti po načrtih. Večjih stroškov namreč ni pričakovati.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Posebej v torek se pazite nepredvidljivih poslov. Morda ste imeli prav, ko ste menili, da bi ta teden sploh ne delali, ampak uživali v dopustu. Hladni dnevi vas pri tem nikakor ne bi ovirali. Nadvse radi imate predvsem užitek v toplicah.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Ponedeljek je dan za odnose, ki jih počasi zanemarjate. Dobro bi bilo, če bi malo obnovili stike z nekaterimi dawnimi kolegi. Petek bo pomemben dan za tiste, ki imajo v načrtu kakšen poseben večer. Ne delajte nič takega, kar bi vas kompromitiralo.

Oven (21. marec – 20. april)

Eden od problemov lahko nastopi, če ste v zadnjem času dosegli veliko več, kakor ste predvidevali, zato vas bodo nekateri merili po uspehu in ne po vaši osebnosti. Do nedelje se bodo zadeve uredile in se boste počutili veliko bolje.

Bik (21. april – 21. maj)

Romantika ... zanimivo. V torek boste popolnoma na višku in vam bo res lepo, toda že v sredo se boste na nekoga izjemno hudo razjezili. Nekateri stiki se bodo ohladili in dopisovanje po elektronski pošti bo stvar preteklosti.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Zakaj so nekateri dnevi v tednu tako težki za komunikacijo? Nespečnost vam ne bo dala miru, zato si boste morali pomagati s pomirjevalnim čajem. Življenje se vam bo zdelo veliko lepše, ko se boste zbudili spočiti in sveži.

Rak (22. junij – 21. julij)

Čeprav je lahko močno utrudljivo, se vam bo vsakdo pridružil v vašem mnenju, da je treba vztrajati, če ste že začeli z neko dejavnostjo. Saj je z delom prav tako kakor z ljubeznijo – uspehe si je treba prigarati. Ko vam bo uspelo, boste srečni.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Najbrž potrebujete močno kavo, da boste prišli k sebi po hudem šoku, ki vam je pretresel dan. V petek vas čaka prijeten, pomirjujoč večer s prijatelji ob kozarčku, ženske predstavnice znaka pa klepet s prijateljico.

Devica (22. avgust – 21. september)

Čeprav delate že več, kakor je treba, se vam ne bo zdelo, da bi si privoščili kakšen poseben počitek. Še lepše vam bo, če boste videli, kako se množijo vaši uspehi. Konec tedna bo razburljiv.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Samski predstavniki znaka bodo začutili, da jih spet vleče v novo ljubezensko razmerje. Predvsem bodo morali pomisliti, ali bo iz tega zares kaj koristnega ali pa bodo spet zgubljali čas. Vezani se bodo počutili prav nebesko.

Zimske pnevmatike – nebodijih treba?

Petnajstega novembra se je iztek rok, ko je bilo treba po zakonu letne pnevmatike zamenjati z zimskimi. Slednje je večina že storila, medtem ko nekateri še čakajo, da se gneča na servisih malo zmanjša.

Po izkušnjah iz preteklih let ste storili najbolje, če ste pnevmatike zamenjali že kakšen teden ali dva pred zakonsko predpisanim rokom, saj ste se tako izognili gneči, ki je reden pojav na servisih nekaj dni pred 15. novembrom. Tistim, ki se vam ni ljubilo čakati v vrsti in ste se pnevmatike odločili zamenjati v teh dneh, svetujemo, da to storite čim prej. Kazen za nepravilne pnevmatike na avtomobilu namreč ni nizka, saj znaša 20.000 tolarjev oziroma 10.000 tolarjev, če jo plačate takoj, policisti pa prav v teh dneh opravljajo poostren nadzor nad zimsko opremo vozil.

Denar ni vržen stran

Seveda se vsako leto, ko se približuje 15. november, vedno znova sprašujemo, zakaj je sploh potrebna menjava pnevmatik, saj je snega vsako leto manj, zimska sezona pa je vse krajša. Strokovnjaki opozarjajo, da denar, ki ga namenimo za zimske pnevmatike, nikakor ni vržen stran. Uporaba zimskih pnevmatik namreč ni vezana samo na snežne razmere, kot večina zmotno misli, ampak tudi ali pa predvsem na temperaturo zraka in cest. Zimske pnevmatike se namreč zaradi drugačne izdelave in uporabe zmesi v njih pri temperaturah pod 15 stopinj Celzija obnašajo veliko bolje od letnih. Bolje odvajajo vodo, bolje se držijo smeri, kasneje

zdrsnejo in imajo ugodnejši zavorni učinek. Tako je lahko zavorna pot zaradi mehkejše in prožnejše zmesi v zimskih pnevmatikah tudi od 20 do 30 odstotkov krajša, kot bi bila, če bi pozimi uporabljali letne pnevmatike. Poleg tega se letne pnevmatike v zimskem času veliko slabše prijemajo ceste. Narejene so namreč tako, da se najbolje prijemajo cestišča, ko njihova delovna temperatura naraste na 50 do 60 Celzija, kar pa je v zimskem času nemogoče doseči.

Kakšne naj bodo zimske pnevmatike?

Pri izbiri zimskih pnevmatik je tako kot pri izbiri letnih pomembno, da na vozilo namestimo takšne, kot jih je predpisal izdelovalec vozila. Izdelovalci, ki seveda najbolje vedo, s kakšnimi pnevmatikami se avto obnaša najbolje, mere pnevmatike določijo na podlagi velikosti, teže in medosne razdalje vozila. Prav tako je zelo pomembno, to pa zahteva tudi zakon, da so na isti osi pnevmatike, ki imajo enake mere, enako nosilnost, hitrostni razred, istega izdelovalca, z istim vzorcem tekalne površine. Priporočljivo je tudi, da vedno kupimo vse štiri pnevmatike hkrati. Če so namreč na zadnjih kolesih pnevmatike, ki imajo manjši profil kot sprednje, se na zasne-

Nakup zimskih pnevmatik nikakor ni stran vržen denar. A slednje človek spozna šele potem, ko zaradi neprimernih pnevmatik doživi prometno nesrečo.

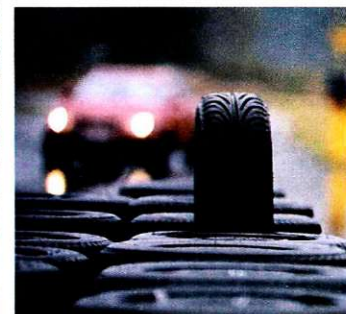
ženi cesti lahko zgodi, da bo zadnji del avtomobila drsel s ceste, zaradi česar lahko pride do nesreče.

Kako prihraniti?

Seveda je pri nakupu pnevmatik vedno vprašanje, ali je bolje kupiti pnevmatike, ki so namenjene samo za zimo, ali pnevmatike, s katerimi lahko vozimo skozi vse leto (nekateri pravijo, da tako imenovane zimsko-letne pnevmatike sploh ne obstajajo). Po izkušnjah spodaj podpisane avtorja je najbolje kupiti za zimo zimske, za poleti pa letne pnevmatike. Tako bodo oboje brez večjih težav vzdržale vsaj tri sezone, kar pomeni, da bomo enkrat v treh letih kupili "samo" dva kompleta pnevmatik, če pa bi kupili tako imenovane kombinirane zimsko-letne pnevmatike, bi morali v treh letih kupiti vsaj tri komplete pnevmatik. Kleč je namreč v tem, da je tako imenovana zimsko-letna pnevmatika hibrid, to pomeni, da ni optimalna ne v zimskih ne v letnih razmerah in da se zaradi svoje specifične zgradbe tudi veliko hitreje obrabi (prej kot v enem letu). S pametno izbiro pnevmatik lahko torej kar nekaj prihranimo, da o varnosti in boljših voznih lastnostih sploh ne govorimo. **Aleš Kocjan**

Pri nakupu zimskih pnevmatik je najbolje, da vedno kupimo vse štiri, saj se avtomobil s pnevmatikami, ki imajo isti profil, na cesti obnaša veliko bolje, kot če sta sprednja in zadnja profila različna.

Tako imenovane zimsko-letne pnevmatike so nekakšen hibrid letne in zimske pnevmatike, kar pomeni, da ne pozimi ne poleti niso optimalne.

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com

	SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	KRALJ ZAHODNIH GOTOV	FRANCOSKO ŽENSKO IME	RIMSKI CESAR, AVITUS	VELETOK V SIRIJI	GOROVJE V MJANMARU (BURMA)	
	PERZEJEVA MATI							
	HRVAŠKI PEVEC DRAGOJEVIČ							
	LANENINA							
	PISEC LJUBE- ZENSKIH PESMI							
	MESTECE V SEVERNI DALMACIJI				SARAJEVO DUHOVNIK (ZASTARELO)			
DEMOKRACIJA	ZAČETEK OBSTAJANJA, BIVANJA	MOŠKI, KI PRETIRANO UŽIVA ALKOHOL	PLAČILO ZA STANOVANJE	KNJIŽEVNICA KOVAČEVA	RADO MURNIK	FINSKI ARHITEKT SAARINEN	DEL DEBLA PO PODI- RANJU DREVESA	
	JANEZ HOČEVAR					SUŽILNIK ZA LAŠE		
	ODMEV (KNJIZNO)					GRŠ. MATI BOGOV		
DEL STREHE, NAPUŠC						PARADIŽ, EDEN	VODNI VRTINEC	
VIŠINOMER						ERBIJ SLOVENSKI PEVEC (ADO)	IZ VEČ NITI POSUKANA PREJA IVAN ČARGO	
RIBA HRUSTAN- CNICA				DVOJNA POTEŽA PRI ŠAHU			SILICIJ PEVKA KODRIČEVA	
UTEŽNA MERA, 1000 KG				OKUSNA MORSKA RIBA		SVETILKA VRTILNI MOMENT		
NORVEŠKA GLASBENA SKUPINA			BALETNIK OTRIN	DOLŽINSKA MERA	GRŠKO IME MESTA ENEZ	DEMOKRACIJA	RAZPORED ŠOLSkih UR IRIDIJ	4. IN 10. ČRKA
OTROŠKA BOLEZEN					HOMERJEV EP			SRBSKI POLITIK STANOJEVIČ
HRIBOVJE V GRŠKI BEOCIJI					GORA V JULJSKIH ALPAH GALIJ			
STRO- KOVNJAK ZA PŠE					ČOLN ZA ENEGA VESLAČA			
DEMOKRACIJA	KONRAD ADENAUER			STARO- ŽIDOVSKI KRALJ		DEMOKRACIJA	ENOJA ZA OBCUTLJ. FOTOGRAF. MATERIALA	DOMAČA ALI DIVJA PTICA

rešitev prejšnje križanke

ADAMOV, KOBILA,
ALANIN, DENA, ENOTA, MJ,
TNT, TRGOVINA, ELITA,
RAIMOND KOPA, OC, ADA,
LAO, SOBANA, VINJE,
LETNICA, NAMA, ALAIN,
ŠN, ICAZA, ALK, AKA, ČIR,
STATIV, LET, AJIN, ALINE,
KRI, NAAB, REVA, ACS

nagrajenci 45. številke

1. nagrada: PAVEL PUŠNIK,
Ob gozdu 17, 2382 Mislinja

2. nagrada: ANTON MERJASEC,
Šibenška 6,
1000 Ljubljana

3. nagrada: TINA REPANŠEK,
Kolodvorska 3, 1240 Kamnik

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

1. nagrada: bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

2. nagrada: bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

3. nagrada: bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do 25. 11. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **15. 11. 1810** so Francozi v Ljubljani slovesno odprli vseučilišče. Tako je dobila Ljubljana prvi popolno univerzo.
- **15. 11. 1868** so našli v Radencih glavno žilo vrelca slatine.
- **16. 11. 1717** se je rodil francoski filozof Jean d'Alembert, ki je skupaj z Diderotom izdal znamenito Enciklopedijo. Rekel je: "Filozof je človek, ki se vse življenje muči, da bi o njem govorili po smrti."
- **16. 11. 1991** je v učnem centru v Pekrah pri Mariboru končala usposabljanje prva generacija slovenske vojske (uradno Teritorialne obrambe Republike Slovenije).
- **17. 11. 1880** se je v Senožečah rodil častnik in sabljač Rudolf Cvetko. Kot prvi Slovenec je osvojil olimpijsko medaljo, in sicer srebrno leta 1912.
- **17. 11. 1923** je goriški nadškof Francišek Borja Sedej izdal odlok o ustanovitvi Goriške Mohorjeve družbe.
- **17. 11. 1987** je izšla prva knjiga Enciklopedije Slovenije, ki je 16 zvezkih, zadnji je kot dodatek izšel leta 2002, predstavila vsestransko podobo Slovenije. Kljub izredni pomembnosti dela za Slovence ne smemo prezreti, da so nekateri prispevki objavljeni politično navijaško.
- **18. 11. 1626** je bila po 120 letih graditve posvečena največja božja hiša na svetu Petrova stolnica v Rimu.
- **18. 11. 1869** se je na Brezjah pri Trziču rodil odvetnik, eden vodilnih slovenskih politikov Janko Brejc. Leta 1919 je postal predsednik slovenske narodne vlade.
- **18. 11. 1901** se je rodil George Gallup, ustanovitelj inštituta za raziskavo javnega mnenja.
- **19. 11. 1808** se je rodil časnikar, politik, zdravnik in živinozdravnik Janez Bleiweis.
- **20. 11. 1752** se je rodil Leopold Layer, najpomembnejši iz kranjske slikarske družine Layerjev. Naredil je sliko Marija Pomagaj v romarski cerkvi na Brezjah.
- **20. 11. 1785** se je v Godiču rodil slovenski sadjar in misijonar Franc Pirc. Leta 1820 je v Pečah zasnoval veliko drevesnico. Vzgojil je 120.000 sadnih sadik in jih brezplačno ali po nizki ceni delil kmetom.
- **20. 11. 1864** se je v Cerkljah na Gorenjskem rodil Fran Barle, utemeljitelj in organizator slovenskega gasilstva.
- **20. 11. 1991** je slovenski parlament sprejel zakon o denacionalizaciji.
- **21. 11. 1694** se je rodil francoski filozof, pisatelj in zgodovinar Voltaire. Rekel je: "Politika je sposobnost, da se zlažemo v pravem trenutku."

Začetek zobozdravstva Prvi avtomobil

V Laibacher Zeitungu je **19. novembra 1814** zobozdravnik Markus Padovany seznanil prebivalce Ljubljane s svojo "umetnostjo". Gre za začetek zobozdravstva na Slovenskem.

Oglas je bil naslednji: "Z visokim privoženjem ima zobni zdravnik Markus Padovany čast naznaniti velespoštovanemu občinstvu, da bo v času Elizabetinega sejma opravljal tu svojo umetnost, ki je doživela v vseh krajih kar najbolj zadovoljive preizkušnje. Izvrševal bo vse operacije, ki jih priznava zobozdravilna umetnost, izdiral bo poškodovane zobe, utrjeval korenine, čistil nesnažne zobe, odpravljal neprijeten duh, ki izhaja iz zob, in sploh nudil vsakršno pomoč, ki utegne zadevati zobozdravstvo. Ima tudi prašek za čiščenje zob, ne da bi se pri tem poškodovalo zobno meso. Cena temu prašku je določena na 20 krajcarjev. Njegovo bivališče je v kabinetu voščenenih lutk št. 311. (Pri tem pripominjam, da bo ta kabinet na vpogled le še kratek čas.)"

Vseevropsko gibanje

Začetnik vseevropskega gibanja je bil pisatelj in politik, avstrijsko-madžarski grof Richard Coudenhove-Kalergi, ki se je rodil **16. novembra 1894**.

Od leta 1952 je bil častni predsednik gibanja, vendar je leta 1965 odstopil. S svojo zamisljivo zveze evropskih držav, ki naj bi bila "bogata kot Amerika in nevtralna kot Švica" in je sprva veljala za utopijo, je najprej navdušil diplomate, pisatelje, umetnike, časnike in učenjake predvsem na nemško govorečem območju. Evropo si je predstavljal pod vodstvom Francije in Nemčije, brez Sovjetske zveze. Zamisel se je sprva izjalovila zaradi zloma newyorške borze leta 1929 in čez eno leto vzpona nacizma v Nemčiji.

Od leta 1924 je imel splošni sekretariat gibanja, ki je izdal tudi mesečnik Paneuropa, svoj sedež na Dunaju, v drugih državah pa narodne odbore. Na Dunaju se je začel 3. oktobra leta 1926 prvi tridnevni vseevropski kongres, ki se ga je udeležilo več kot 2.000 predstavnikov iz 24 evropskih držav. Šlo je za poskus ustanovitve Združenih držav Evrope. Odziv na večstopenjski načrt ustanovitve Združenih držav Evrope je bil precejšen, praktično pa je oživel in se začel uresničevati z ustanovitvijo Evropske gospodarske skupnosti po drugi svetovni vojni.

15. novembra 1898 se je pripeljalo v Ljubljano čudno vozilo na štirih kolesih. Bilo je brez vlečnih konj, na njem pa je sedel prašen in umazan baron Anton Codelli. Tako je bil videti prihod prvega avtomobila. Nevsakdanji dogodek so naslednji dan ovekovečili novinarji samo v nekaj vrsticah. To je bilo zato, ker takrat še niso poznali dolgih člankov in reportaž ali intervjujev.

Slovenski narod: "Prvi avtomobil se je včeraj pojavil v Ljubljani in obudil največjo senzacijo. Paglavci so se trumoma podili za njim ..."

Laibacher Zeitung: "Medtem ko je v drugih mestih že izbruhnila vožnja z lažji motornimi vozili, je bilo Ljubljani kaj takega neznanega. Včeraj je zaradi tega vzbudilo vozilo, ki je z dvema potnikoma pripeljalo po cesti, veliko radovednost ..."

Prvi avtomobil v Ljubljani je bil last barona Antona Codellija, ki se je zelo zanimal za tehniko. Pripeljal ga je z Dunaja, vendar časopisi ne povedo, kdo je bil v njem drugi potnik. Tudi ni znano, ali je vozil Codelli sam ali njegov sopotnik. Ker je bil v tistih časih avtomobil ne samo zelo draga, ampak tudi zelo komplicirana stvar, so tovarne za prve vožnje posojale lastnikom šoferje, ki so lastnike učili vožnje.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Ambrožič me je razočaral

Gospoda Lada Ambrožiča sem doslej cenil, ker se je v svojih večernih intervjujih na TV prizadeval biti objektivni, to je, da je na dogodke v drugi svetovni vojni gledal s kritičnim očesom, enako za obe strani. Nepristranski pogled na preteklo zgodovino mu je včasih bolj uspel, včasih manj.

V zadnjem intervjuju 7. novembra z nekdanjim visokim oficirjem gospodom Ladom Kocjanom pa me je razočaral. Ves čas intervjuja je dopuščal in tudi sam pripomogel, da smo gledalci znova poslušali enostransko (partizansko) resnico. Spet je eno uro tekla beseda o nestetokrat slišnem NOB, nič pa o revoluciji, ki je najbolj usodno zaznamovala slovenski narod v vsem njegovem obstoju. Še več – aktivno opredeljevanje za resnico je prekvalificiral v izzive in razprtije.

Čeprav se izogibam podrobnostim in dolgovezju, moram zaradi argumentiranega pristopa omeniti ključno dejstvo: ko je g. Kocjan omenil, da je med vojno sosed usmeril puško proti njemu, bi voditelj intervjuja svojemu gostu lahko pojasnil dogodke leta 1941 in 1942 s poudarkom na dejstvu, da je prav slovenska partija s svojo nasilno revolucijo ustvarila protirevolucijo. Prav tako bi voditelj svojemu gostu lahko povedal, da je angleški feldmaršal Alexander v Trstu leta 1945 o partizanski vojski imel povsem drugačno mnenje, kot je bilo slišati v enostranski in-

terpretaciji intervjuvanca. Gospod Ambrožič, mislil sem, da ste prerasli desetletja dolgo obdobje politične indoktrinacije in se kot raziskovalni novinar odločili za resnico. V omenjenem intervjuju pa ste pokazali, da ni tako, da se ne želite pogovarjati o realnih dejstvih in še manj o vzrokih zanje.

Nekje sem prebral misel gospoda Jožeta Dežmana: "Če se z resnico množične smrti, ki jo je povzročila druga svetovna vojna z okupacijo, državljansko vojno in revolucijo, ne bomo zmogli srečati v našem rodu, bomo vso neukročeno energijo duha zgodovine prepustili zanamcem. Sami pa bomo ostali označeni v zgodovini zaradi te svoje slabosti."

Končujem z vašim sklepnim stavkom, gospod Ambrožič: "Naj bo to razlog za premislek o vseh teh stvareh."

Ive A. Stanič, Kočevska Reka

Zavrženi Kocbek ni postal temeljni kamen

Ker ostaja po razmišljanju o Kocbeku v nekaterih glavah še vedno nekaj opranih možganov, ne bi škodilo razčleniti mnenje nekaterih, ki vztrajajo, da je šel v kolaboracijo z revolucionarji v NOB z zavestnim namenom krvavega spreminja slovenskega narodnega značaja, v dobrem upanju.

- Vedel je torej, da so z NOB prikrili krvavo revolucijo! Če je bil za kristjana sprejemljiv vojaški odpor proti okupatorju, pa ni bila sprejemljiva antikristična krvava revolucija!

- Iz dobrega upanja je nadaljeval v napačni veri in ne dobri veri.

- Zmote se je v smrtnem strahu in z javnim pogumom zavedel in zločin obsodil, ko je izgubil sam, in ne dokler je izgubljalo, krvavelo krščanstvo in ves narod.

- Zakaj se današnji kameleoni nočejo zavedati, da je s svojo obsodbo Kocbek obsodil vse, ki bodo ob tej zgodovinski izkušnji prešuštniško vztrajali v sodelovanju

pri oblikovanju protikrščanske države pod vodstvom kogarkoli, ki seje sovraštvo do tradicionalnih slovenskih vrednot, ki posvečuje sredstva za doseg cilja.

Kocbek je v svoji Tovarišiji trdil, da ob komunističnem krvavem nasilju izjemoma ne bodo obstali pri materializaciji dobre vere – samozadostnem egoizmu diktatorjev – pri sredstvih.

Človekova samozadostna "dobra vera" se vrti v krogu, po obodu njegove ploščine – samo omejenih dimenzij ...

Miran Mihelič, Bovec

Nočemo se čutiti tujci v Sloveniji

V četrtek, 28. oktobra 2004, se je v rubriki Primorskih novic Odmevi med Primorci pojavila kritika na javni razpis TV SLO za tekmovanje Pesem Evrovizije (EMA 2005), kolikor so izvajalci skladb po razpisnih pravilih lahko le državljani Slovenije. Ta predpis naj bi sprožil val ogorčenja še posebno med Slovenci v Italiji. Ne vidim, zakaj naj bi bili ogorčeni. Mislim, da je povsem normalno, da evropske TV-hiše pošljejo na tekmovanje svoje državljane, saj je vendar poudarek na vseh takih tekmovanjih pripadnost pevca neki državi. Kriterij ne more biti drugo kot državljanstvo (ne pa nacionalna pripadnost).

Ali so se gospodje kritiki (Spetič, Pahor, Brezigar, Juri, Greblo) vprašali, kateri državi bi dodelili zmagovalno slavje, če bi na tekmovanju zmagala italijanska državljanka Ylenia Zobec iz Trsta (Trst žal pripada Italiji)? Imeli smo nešteto primerov, zlasti v športnih panogah, kjer so Slovenci v zamejstvu (kot italijanski državljani) želi uspehe za Italijo, ne pa za Slovenijo. In sedaj naj bi v Sloveniji tekmovala pevka, ki bi predstavljala italijansko republiko? Ne, gospodje, tako ne more biti, ker tudi ni pravično.

Pravzaprav se ne bi splačalo izgubljati besed glede tega primera, če ne bi zadeva posredno dregnila

v odnose Slovenije do Slovencev po svetu in slovenskih manjšincev ter v odnose Italije do Italijanov po svetu in italijanskih manjšincev. Najprej bi bilo treba primerjati in ovrednotiti te odnose.

Kolikor je meni znano, je Italija vsem svojim nacionalnim pripadnikom, ki živijo zunaj njenih meja (vključno manjšincem), ponudila italijansko državljanstvo. Seveda pod pogojem, da le-ti to državljanstvo tudi sprejmejo. Dobro vemo, da imajo manjšinci v Sloveniji tudi italijansko državljanstvo in zato nimajo ovir pri nastopanju na tekmovanjih italijanske TV. Nekaj čisto drugega pa je odnos Slovenije do Slovencev po svetu in zamejcev v Italiji. Slovenija (in še prej Jugoslavija) ni priznavala Slovcem po svetu in zamejcem statusa slovenskih nacionalnih pripadnikov; zato niso bili upravičeni do državljanstva. Nekateri so pridobili slovensko državljanstvo (pred osamosvojitvijo) le po ideološkem kriteriju.

V tem je bistvena razlika med Italijo in Slovenijo glede statusa njenih nacionalnih pripadnikov.

Nekorektno in tudi žaljivo s strani predstavnikov zamejskih Slovencev je napadati vodstvo TV Slovenija zaradi njenih legitimnih razpisov brez konkretnih predlogov za rešitev vprašanja slovenskega državljanstva za nacionalne pripadnike v tujini. Če bi Ylenia imela slovensko državljanstvo, bi ta polemika bila brezpredmetna (vprašanje je seveda tudi, ali bi to državljanstvo sprejela). Razumem sicer stališča komunistov (Spetič, Juri idr.), da se nikoli ne bodo zavzemali za podeljevanje slovenskega državljanstva v diaspori, saj nimajo najmanjšega razumevanja za slovensko nacionalno korist (kot internacionalisti), ker jim osamosvojitve Slovenije, kot je splošno znano, ni bila dobrodošla.

Sicer pa obstaja tudi domneva, da si v zamejstvu velika večina »

» slovensko govorečih Italijanov (večinoma pripadnikov komunistične ideologije) ne želi slovenskega državljanstva in se čutijo tujce v Sloveniji v nasprotju s trditvami gospoda S. Pahorja.

Bojan Brezigar pravi, da ima vtis, da se nekateri v Ljubljani ne zavedajo, kaj pomeni članstvo v EU, in celo grozi s sodiščem v Luksemburgu. Gospod Brezigar naj ne pozabi, da v Ljubljani (vsaj nekateri demokrati) dobro vedo, kaj pomeni članstvo v EU. Članstvo v EU pa še ne pomeni, da se moramo odreči svojim nacionalnim interesom v prid nediskriminiranemu popuščanju tujcem, med katere spadajo tudi prej omenjeni slovensko govoreči Italijani.

Take kritike in modrovanja ob meji so voda na mlin le tistim "levičarskim" (v resnici desničarskim) krogom, ki jim je nova Slovenija trn v peti in si prizadevajo za njeno politično in gospodarsko destabilizacijo, posebno po zadnjih volitvah, ko vsi Slovenci upamo v radikalen preobrat.

Pavel Ferluga, Komen

Euro ali evro

Ko sem pred več kot petdesetimi leti poslušal profesorico slovensčine v srednji tehniški šoli na Aškerčevi v Ljubljani, sem ji v celoti verjel, ko nas je učila, da se lahko piše Europa ali Evropa, auto ali avto, ker sta obe besedi neslovenski, sedaj pa je kar nenadoma postal problem evropski denar. Prav nič ni narobe, da se v vsej Evropi uporablja ime za denarno enoto EURO, ne EVRO, doma pa kakor hočemo. Nihče se ne vpraša, zakaj na TV 1 uporabljajo prav neokusno, vsaj za uho, besedo kólo namesto lepe slo-

96,4 MHz *Ta pravi!*
RADIO Slovenske gorice

Trg osvobodilne 5, 2230 Lomart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-sg.si, INTERNET STRAN: www.radio-sg.si

venske besede krog. Vsi drugi mediji, razen nekaterih izjem, ki so pod vplivom uredništva TV 1, uporabljajo krog in ne kólo. Od samega začetka delovanja na Radiu Ognjišče uporabljajo besedo krog in ne kólo. Te nerodne besede, ki je sicer pravilno uporabljena za belokrajnske plese, ni v takem pomenu v slovenskem pravopisu. Lepo je, da se gospod dr. Jože Toporišič zavzema za čistost slovenskega jezika (TV 1, 12. 10. 2004), vendar bi se v takem primeru moral zavzeti za izkoreninjenje prevečkrat uporabljene besede gužva in jo nadomestiti z besedo gneča, valjda s kakšno lepšo slovensko besedo, npr. seveda ali prav zares itd. To so ostanki posrbovanja v času vladanja enoumja in nostalgiki še kar naprej uporabljajo take besede, mladina pa zaradi neustrezne šole, kjer ni nikakršnega pouka o domovini, o samozavesti, spoštovanju države in jezika. Seveda je še cela vrsta nepravilnih besed, ki jih nadomeščajo s tujkami iz raznih jezikov, vendar šport radi poslušamo bolj ali manj vsi in lepo je poslušati lepo slovensko besedo. Še v času Jugoslavije sem v Trstu naletel na kupca v trgovini z džinsom, ki je v hrvaščini zahteval, naj mu zavijejo celo serijo oblek. To sem omenil zato, ker me je tedaj zelo jezilo, da so nas sredi Trsta stregli v hrvaškem jeziku, danes pa se dogaja pri nas, da odpirajo trgovine in hočejo streči v

tujem jeziku. Temu se je treba upreti. V Trstu jih jezik ni zanimal, le denar, saj niso imeli nobenega spoštovanja niti do slovenske avtohtone manjšine. Vsekakor je prav, da se učimo tuje jezike in jih znamo v pravem času uporabiti, ker brez tega bomo v prihodnosti težko shajali. Jezik se spreminja in besedni zaklad se dopolnjuje vedno z novimi besedami. Ne glede na to, da se moramo ponekod prilagajati in popustiti, če gre za besede, ki izvirajo iz tujih jezikov, pa moramo vsi paziti na jezik, ki je naše bogastvo. Prvič v zgodovini smo priznani kot samostojna država, v kateri lahko govorimo svoj jezik. In čeprav smo del Evrope, je beseda Europa le nekoliko starejša, zato naj bo denar za vse enako: EURO! Doma pa bomo evro tudi sklanjali, kakor se nam bo zahotelo.

Silvan Štokelj, Ljubljana

Ali Republika Slovenija (še) deluje?

Na oglasni deski nekega sodnika za prekrške je bila pred nedavnim izobešana odločba o prekršku, po kateri je bilo Društvo kluba preganjalcev žeje (naziv izmišljen, dejanski naziv je še bolj bebast) kaznovano z 1.000.000 tolarjev kazni, odgovorna oseba pa z 80.000 tolarjev zaradi kršitve zakona o gostinstvu. V gostinskem lokalju so namreč ob neizpolnjevanju pogojev po navedenem

zakonu točili pijačo komur koli in ne samo tako imenovanim članom društva. V obrazložitvi je med drugim navedeno, da je bila že januarja 2002 izdana odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti. Ali primer drugega društva, kjer si kljub že izrečeni enaki kazni postrežen pozno ponoči in ob nedeljah opoldne.

Ali naša država res ne premore učinkovitejšega ukrepa, kot je predlog sodniku za prekrške? Nerealizirani ukrepi in kazni – škoda ugleda države, časa, porabljenega za postopke, in končno tudi papirja!

Navedeni pojav je star nekaj let, zato sem v maju 2003 kot delni poznavalec navedene problematike pristojnemu ministrstvu posredoval svoj vidik preproste ugotovitve nezakonitega poslovanja – preveritev dejavnosti po določbah statuta društva. Ob odgovorih na vprašanja o namenu, članstvu (evidenca, izkaznice, plačevanje članarine), delovanju organov društva (volitve, letna skupščina, nadzorni odbor), finančnomaterialnem poslovanju bi se prav gotovo pokazala navideznost ustanovitve in pravi namen delovanja. Ob ugotovitvi dejanskega stanja (gospodarska dejavnost) bi država – prednost vsebine pred obliko – zlahka uporabila davčno zakonodajo.

Ministrstvo je takrat pojasnilo, da (moje) mnenje, da že veljavni zakon o društvih zadovoljivo ureja morebitno pridobitno dejavnost društev (prepoved izključne pridobitne dejavnosti, določba o namenski uporabi presežka odhodkov nad odhodki, pogoj opravljanja dejavnosti v skladu z ustreznim zakonom, kazenske določbe za primer kršitve omenjenih določb) ni točno, da pa je v pripravi nov zakon o društvih, vendar je med drugim tudi vprašanje nadzora pridobitne dejavnosti društev zavrla aktivnosti za

pripravo predloga novega zakona.

Ob množičnem pojavu tovrstnih društev predvsem na področju gostinstva in kristalno čistem delu na črno gostinci čutijo konkurenčnost, ki nastaja zaradi "proste davčne cene", da o slabem zgledu ne govorimo.

Ob takšnih pojavih imam občutek, da politični veljaki in državni funkcionarji ne spremljajo javnih občil ali ne zaznajo problema. Koliko časa smo na primer poslušali zgodbo o megljenih naložbah humanitarne organizacije! Ko sem davnega 22. 6. 1995 osebno opozoril cvet nekega ministrstva na izgubljenih 500 milijonov (kasneje sem bral o znatno višjem znesku), ni bilo nikakršne reakcije. Zaradi presenečenja, omalovaževanja (po pol leta je iz poslanskih vrst prišel predlog za spremembo zakona)? Ti bi se morali zavedati, da so z državljanji na isti ladji!

Veliki problemi so na področju socialne varnosti delavcev. Plačevanje prispevkov za socialno varnost bi morali združiti v skupno delovanje ZPIZ, ZZZ, ministrstvo za finance in sindikate. Količnik prispevkov niso plačani v dveh, treh mesecih, bi moral slediti alarm, saj je vprašanje, ali bodo ob večji zamudi sploh kdaj plačani. Razumljivo – večja zbrana sredstva ne bi smela vzbuditi skomin po njihovem neracionalnem trošenju.

Država bi bolje delovala, če bi funkcionarji namesto laboratorijskih odločitev s podrejenimi vzpostavili razmerje: sporočajte probleme, reševali jih bomo skupaj!

Jakob Grošl, Velenje

Bogatenje na račun šolarjev (1)

Kot založnik šolskih učbenikov in kot omenjeno podjetje v članku Bogatenje na račun šolarjev (Demokracija, 28. oktober 2004) se moram oglasiti in marsikaj povedati tako, kot v resnici je. Na zelo spekulativne in docela neverjetne povezave v zvezi s kolegi v založbi Izolit se ne nameravam odzivati, želim pa pojasniti nekaj dejstev.

- Glede na samoupravni sporazum, ki je včasih urejal izdajanje uč-

benikov, smo v zadnjih 10 letih z zakonodajo in postopki v zvezi s potrditvami, veljavnostjo in predvsem kakovostjo (ki očitno nobenega novinarja ne zanima) na enaki stopnji kot vrsta članic Evropske zveze. Kot slovenski član Evropskega združenja šolskih založnikov to lahko dokažem. Besede o anarhiji so tako močno pretiravanje!

- V resnih terenskih raziskavah je izkazano mnenje večine učiteljev, da izbira med več učbeniki pripomore ne samo k čedalje boljšim učbenikom (predvsem zaradi konkurenčnosti med samimi založniki), temveč tudi k večjemu didaktično-metodičnemu manevrskemu prostoru, ki ga načeloma ima vsak sodoben pedagog. Verjemem, da starejši, ki so navajeni 30 let istega učbenika, tudi po desetletju težko izbirajo med tremi ali petimi. Teh je le 10-15 odstotkov. Kaj menijo starši, verjetno ni vprašanje!

- Učbenike res potrjuje strokovni svet po pravilniku, ki je izjemno natančen. V 90 odstotkih primerov je postopek enak postopkom, ki veljajo v EU, saj so učbeniki strokovno ocenjeni. Edino, nad čemer se založniki pritožujemo in je morda za koga priložnost, je delovanje ocenjevalcev usklajenosti z učnim načrtom, ki je v enem od desetih primerov pristransko ali v interesu ozkih strokovnih krogov posameznega predmetnega področja. V tem primeru žal strokovni svet kloni pod takimi mnenji.

- Cene šolskih učbenikov se formirajo na trgu, monopolnim pa višino določa vlada. Že to, da bistvenih razlik med obema cenama vsaj prvo leto ni, kaže, da je cena učbenikov nizka. Še enkrat trdim, da je vsako leto nižja, če jo primerjamo s povprečno slovensko plačo v zadnjih petih letih.

Na koncu naj ugotovim, da se je res lahko postaviti v vlogo neobjektivnega kritika, saj je učbenike treba plačevati, to pa staršem naravno ni všeč. Zloraba tega dejstva pa je tudi povod za članke, polne neresnic, pačenja in nepoznavanja delovanja učbeniškega trga v Sloveniji.

Rok Kvaternik, Založba Rokus

Dana beseda

Ti besedi je izrekel predsednik nove slovenske vlade Janez Janša. Njegova odločenost, da se pogovori z vsemi predstavniki slovenskih političnih strank, je pravilna, vendar tudi težka naloga. Dosedanja koalicija, ki je imela oblast več kot dvanajst let in delala, kar je hotela, težko zapušča svoje pozicije. Kaj vse se bo našlo v raznih omarah, bomo šele videli. Nobenega dvoma ni, da so nekatera ministrstva delala dobro, vendar so bila popolnoma odvisna od predsednikovega kabineta oz. njegovih najožjih sodelavcev. Bosta premier v odhajanju in generalni sekretar vlade sprejela odgovornost za preteklo delo? Dvanajst let oblasti je še za kakšno azijsko ali afriško državo preveč, kaj šele za evropsko, in to novo državo, kar Slovenija je! Zato premier Janez Janša potrebuje široko soglasje in pomoč ljudi dobre volje. Vse kar načrtuje in dela s svojimi somišljeniki in prihodnjimi sodelavci, dela v korist naše skupne domovine Slovenije. Da Janši in njegovim sopotnikom prvih osamosvojitvenih dni domovina Slovenija pomeni nekaj čisto drugega kot mnogim, ki so se na oblast prisekali kot pijavke samo zaradi lastnih koristi, je na dlani. Kako globoko so prisecani, bo vidno, šele ko bodo slovenski državljani zvedeli, koliko so si prisvojili. Zaradi Janševe odločnosti, da se pogovarja z vsemi, tisti, ki so to v preteklosti prikazovali kot aroganco, niti danes tega ne prikazujejo pozitivno. Da je kot vodja opozicije moral nastopati skladno s svojo vlogo, so vedno in bodo še prikazovali kot napadalnost. Pri novi opoziciji ZLSD/LDS pa bo to prikazano kot načelnost! Kot nekajletna članica predsedstva in sveta SDSS sem bila ne le navzoča, temveč sem tudi sodelovala na vseh sejah stranke in sem strankinega predsednika vedno dojemala kot izredno mirnega in preudarnega (drugačnega, kot sem sama). Po vsakem neuspehu stranke na volitvah je doživljal ostre kritike mnogih članov, posebno tistih, ki so zaradi lastne neuspešnosti vedno krivili le predsedstvo in predsednika. Domnevam, da se to dogaja v vseh strankah. Pripombe članov si je na kratko zapisoval, nikoli jih ni prekinjal in šele na koncu je nanje odgovoril. Nikdar ni nikogar ozmerjal, in kar je še posebno pohvalno, nikoli ni preklinjal. Celo na kongresu v Celju, kjer je bil prav posebna tarča Iva Hvalice, je ostal miren tudi takrat, ko je zbranim povedal, da ne bo mogel več tvorno delovati v stranki, če bo Hvalica izvoljen v predsedstvo. Pred tem pa je Hvalica v svojem govoru in svojem značilnem slogu s prstom kazal na Janšo. Količnik vem, takratni dogodki še nikoli niso bili povedani tako, kot so potekali. To je bil čas, ko je bilo Janezu Janši verjetno najteže, in brez odločne podpore pokojnega dr. Jožeta Pučnika in iskrenih prijateljev bi nemara takrat odšel. S političnega prizorišča bi odšel človek, ki je za Slovenijo skupaj s svojimi somišljeniki naredil največ, kar je lahko. Osamosvojil jo je! Imamo svojo državo, o čemer so naši predniki le sanjali, zato je dolžnost nas, sodobnikov, da te nekdanje sanje varujemo. V tem cilju je potrebna tudi pravilna in pametna vzgoja mladine, kar je bilo do sedaj zanemarjeno. Upajmo, da se bo mladi rod vzgajal tudi v domoljubnosti. Premier Janez Janša je večkrat poudaril pomen "dane besede", ki mora postati obveza in vrednota za vsakogar! On dano besedo drži. Čestitke, predvsem pa pogum novemu predsedniku slovenske vlade!

Marija Vodišek

Konec Gabrove dobe v šolstvu

Poslavlajoči se minister za šolstvo, znanost in šport Slavko Gaber v zadnjem času opravlja kar dve funkciji. Poleg tega, da opravlja tekoče posle na ministrstvu, je še poslanec državnega zbora, če seveda ne omenjamo njegove vloge znotraj LDS, kjer velja za ideologa stranke. Verjetno pa bodo nekateri njegov odhod z ministrstva za šolstvo, znanost in šport pospremili z velikim navdušenjem, saj so razmere v šolstvu postale kaotične. Tako lahko v zadnjem času beremo o čedalje bolj zastrašujočem nasilju na šolah, in to ne samo nad učenci, ampak tudi nad učitelji, ki so čedalje bolj nemočni pred zbirokratiziranim šolskim sistemom. Jasno je torej, da očitki, ki jih je na račun ministra Gabra izreklo društvo Pobuda za šolo po meri človeka, niso iz trte izviti. Slavko Gaber je postal minister leta 1992 v prvi Drnovškovi vladi, leta 1999 pa je v senci Clintonovega obiska v Sloveniji potihoma odstopil, saj je bila teža obtožb glede korupcije na Centru za šolske in obšolske dejavnosti prevelika. Nadomestil ga je Pavel Zgaga, le-tega pa v Bajukovi vladi Lovro Šturm. Gaber se je na mesto ministra za šolstvo vrnil šele ob izvolitvi Antona Ropa za predsednika vlade, ki je odslovil ministrico Lucijo Čok in Gabra rehabilitiral. O tem, kako je Gaber svojo podobo gradil na kulturnem boju proti Cerkvi, pa na tem mestu ne bomo govorili.

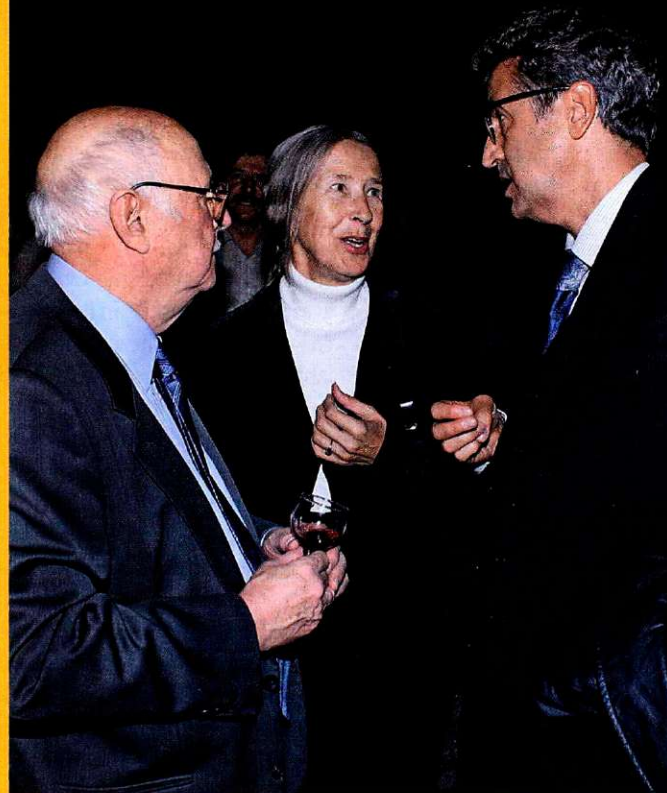
Živčni anketar

Med tistimi, ki jim je še posebej neprijetno po izidu nedavnih parlamentarnih volitev, je tudi Nikola Damjanič, direktor agencije Ninamedia, ki velja za drugega "dežurnega anketarja" poleg Nika Toša s FDV, znan pa je tudi po svoji ortolevičarski usmerjenosti. Tako je v svoji stalni kolumni v Nedeljskem dnevniku novega predsednika državnega zbora Franceta Cukjatija ostro napadel zaradi njegove drže pred tremi leti, ko je nasprotoval uzakonitvi sporne novele, ki bi omogočala umetno oplojevanje samskim ženskam. Cukjati je tedaj uporabil prisposodbo z invalidskim vozičkom, češ da bi sporna zakonska novela pomenila isto, kot če bi zdravega človeka posadili na invalidski voziček. Damjanič referendum o omenjeni noveli, predvsem pa njegov izid ocenjuje za "civilizacijski poraz". Očitno je prepričan, da bo Slovenija postala civilizirana država šele takrat, ko bo priznala samskim ženskam pravico do materinstva (seveda na račun davkoplačevalcev), homoseksualne poroke, vključno s pravico do posvojitve otrok, evtanzijo itd. Kdor temu nasprotuje, je očitno mračnjak in reakcionar. Najverjetneje je izid volitev Damjaniča spravil ob živce, saj nobena javnomnenjska anketa ni napovedala tako prepričljive zmage SDS.

Črni časi za Vardjana

Vanji Vardjanu, uredniku razvedrilnega programa na TV Slovenija, ki mu je na tem mestu uspelo spodnesti legendarno Mišo Molk, v teh dneh zagotovo ni lahko. Ljubljansko okrožno tožilstvo namreč pred kratkim ni zavrnilo ovadbe (bremeni ga treh kaznivih dejanj: poskusa posilstva, kršitve nedotakljivosti stanovanja in ogrožanja varnosti – vse troje naj bi bil zagrešil nad glasbeno menedžerko Momiko Viti), ki so jo zoper njega napisali ljubljanski kriminalisti, kar pomeni, da bi se lahko na koncu (če bo podobnega mnenja tudi preiskovalni sodnik, ki mu je tožilstvo po zakonu odstopilo primer) znašel celo na sodišču. Ob vseh teh črnih oblakih, ki se zgrinjajo nad njim, se lahko Vardjan za zdaj tolaži z dejstvom, da ima kljub neljubim obtožbam še vedno podporo vodstva RTV (v vodstvu pravijo, da Vardjanovo zasebno življenje nima nobene zveze z njegovim delom), vprašanje pa je, ali bo vedno tako. Če bi bil Vardjan na koncu morebitnega procesa obsojen, bi se namreč postavilo načelno vprašanje, ali lahko oseba, ki ima na vesti takšna kazniva dejanja, kot so poskus posilstva in ogrožanje varnosti, še opravlja tako odgovorno delo, kot je delo urednika razvedrilnega programa.

Ob Pučniku se je počutila kot otrok

Vera Ban je oseba, za katero bi lahko rekli, da živi življenje skupaj s Slovensko demokratsko stranko. Na vprašanje, kako je zajadrala v politične vode, Banova odgovarja, da jo je v to pripeljal notranji klic.

"V zraku je vršalo, ljudje smo začutili prihod nečesa velikega, svetloba je zarezala v temo, ki nas je toliko let prisiljevala k molku in otlopelosti. Zgodili so se Roška, Kongresni trg, Cankarjev dom, v neki hiši na Sternenuvi ulici v Šiški pa so se v kletnih prostorih začeli zbirati kot mravlje pridni ljudje," pripoveduje Banova. In med temi ljudmi je bil tudi dr. Jože Pučnik. Banova si šteje v veliko čast in srečo, da je lahko sodelovala z njim. Pravi, da se je ob njem počutila kot otrok, ki se uči prvih korakov, občudovala je njegovo nemaščevalno držo do ljudi, ki so mu prizadejali krivice. Zase pravi, da se ji zdi največji uspeh v življenju to, da ostaja zvesta svojim načelom in živi za trenutek, ko človek začuti, da se je vredno žrtvovati in biti načelen, pa naj se zgodi kar koli. No, zgodile so se letošnje volitve, na katerih je zmagala Slovenska demokratska stranka. "Veličastnost trenutka, ko se zaveš, da je zmaga pozlatila sleherni korak, prehojen v dolgih letih pričakovanja, je nepopisna," komentira uspeh stranke na volitvah in dodaja, da je to trenutek, ko je Slovenija dočakala svoj praznik. In kaj Vera Ban počne v prostem času? Pravi, da ga ji ostaja bolj malo, kadar pa ga ima, rada seže po dobri knjigi, posluša dobro glasbo ali pokramlja s svojimi najdražjimi, s hčerko in vnuki, ki so njena največja sreča.

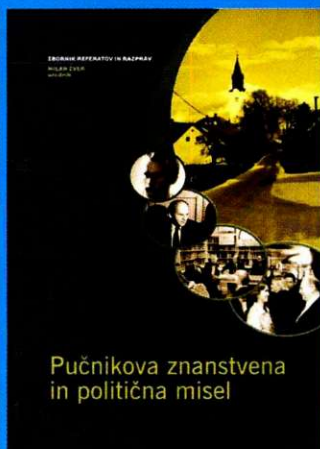
**RADIO
ZELENI VAL**

93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Novosti iz naše založbe

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležecah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevar in nasilja. Knjiga, v kateri nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo življenjsko pot, ima posebno izpovedno moč tudi zato, ker poleg opisa predvojnih in medvojnih dogodkov izredno slikovito opisuje tudi povojno dogajanje v vrstah Ozne, njeno vlogo v povojnih aretacijah in plenjenjih, predvsem pa način razmišljanja in dela povojnih oblasti. Knjiga, v kateri je veliko znanih imen, je nedvomno izjemen prispevek k spoznavanju naše polpretekle zgodovine, a se hkrati bere kot napeta kriminalka.

Zbornik Pučnikova znanstvena in politična misel je sad simpozija, ki ga je Društvo Ivana Cankarja organiziralo ob prvi obletnici Pučnikove smrti v Črešnjevcu. V zborniku, ki ga je uredil Milan Zver, so svoje referate in razprave objavili Frane Adam, Viktor Blažič, Barbara Brezigar, Janez Janša, Tone Jerovšek, Janko Kos, Janko Prunk, Dimitrij Rupel, Lovro Šturm, Ivan Urbančič in Jože Zagožen. V prispevkih so referenti iskali filozofska, sociološka in politološka izhodišča za Pučnikov politični angažma tako v njegovem zgodnjem kakor tudi v kasnejšem obdobju, ki se ujema z največjimi dosežki slovenske politične zgodovine.

Izpolnjeno naročilnico lahko pošljete na naslov:

Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana, knjige lahko naročite po tel.: 01/434 54 63 ali na e-naslov: obzorja.narocnine@siol.net. Lahko se tudi osebno oglasite v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

Naročilo označite z x

- Albert Svetina:** OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA **Cena 6.700 SIT**
- Milan Zver:** PUČNIKOVA ZNANSTVENA IN POLITIČNA MISEL **Cena 3.000 SIT**
- OBE KNJIGI S POSEBNIM POPUSTOM** **Cena 9.000 SIT**

ime in priimek: _____

datum: _____

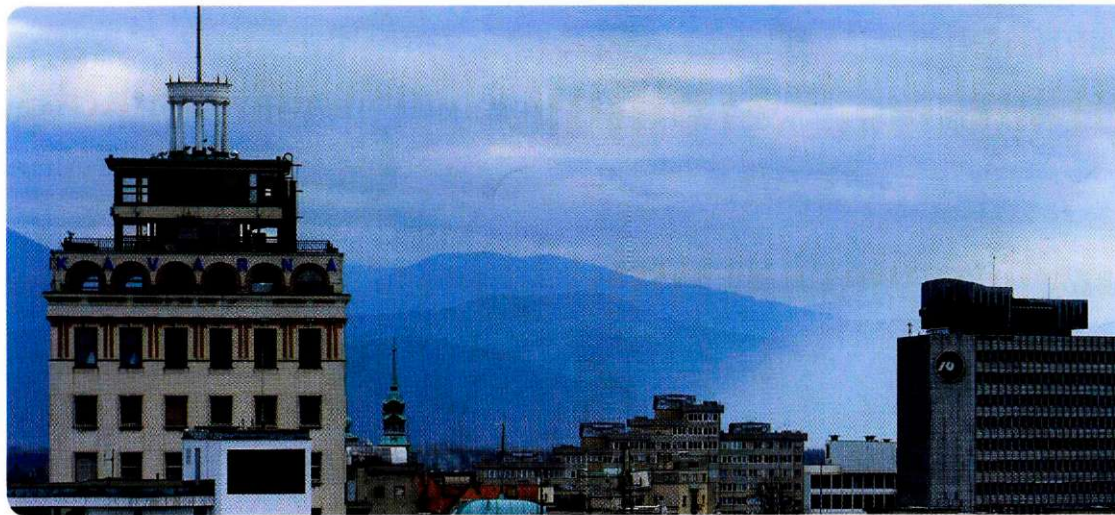
ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

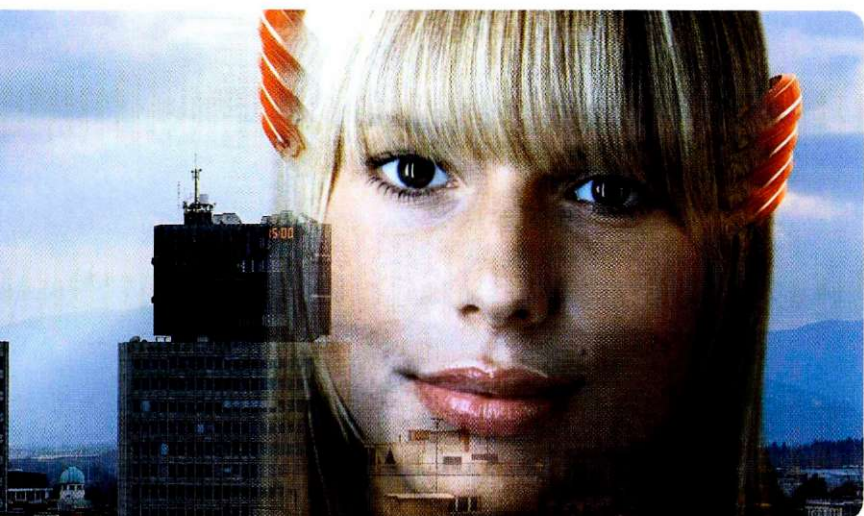
Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobilni telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Agencija 41, design: LUKS Studio, foto: T. Gregoric, J. Puskic, Mobitel s.d., 1537 Ljubljana

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

